

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

(ITS)

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI

STRATÉGIÁJA

(2024-2030)

2024.

**Készült Hajdúszoboszló Város Önkormányzata
számára**
Hajdúszoboszló Város Önkormányzata
megbízásából
a 2015-ben elfogadott, az ITS Konzorcium által készített
Integrált Településfejlesztési Stratégia
módosításával

Készítette: a Hajdú-Bihar Vármegyei Fejlesztési
Ügynökség Nonprofit Kft.
Dr. Kovács Krisztina

Tartalomjegyzék

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	8
1 BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK	10
2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	16
2.1 A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	16
2.1.1 A városi szintű helyzetelemzés főbb megállapításai	16
2.1.2 A városi szintű helyzetelemzés SWOT analízisének főbb megállapításai	21
2.1.3 A városi szintű helyzetelemzés probléma- és értéktérképe	25
2.2 A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	26
3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	29
3.1 JÖVŐKÉP	29
3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	30
3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok	31
3.2.2 Városrészi szintű területi célok	36
3.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	38
4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	41
4.1 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	42
4.2 AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	43
4.3 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	47
4.3.1 Kulcsprojektek	47
4.3.2 Hálózatos projektek	51
4.3.3 Egyéb projektek	56
4.4 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	61
4.5 AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	71
5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM.....	84
5.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	84
5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	88
5.3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	95
5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	95
5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	105
5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	105
6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	108
6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	108
6.1.1 Illeszkedés Hajdú – Bihar Vármegye Integrált Területi Programhoz (2021-2027)	108
6.1.2 Illeszkedés az EU 2020 tematikus és 2021-2027 közötti célkitűzéseire és a Partnerségi Megállapodáshoz	110
6.1.3 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	113
6.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	121
6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	124
6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	124
6.2.2 A célok logikai összefüggései	127
6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága	129
6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása ..	130
7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	131
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	134

8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	134
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	137
8.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere .....</i>	<i>137</i>
8.2.2	<i>Az ITS megvalósításának intézményi háttere .....</i>	<i>138</i>
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	138
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	140
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	142
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseirek kapcsolódó indikátorok meghatározása .....</i>	<i>144</i>
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása .....</i>	<i>153</i>
MELLÉKLETEK		156
1.	MELLÉKLET: 2014-20-AS EU PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK TOVÁBBI FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEINEK MEGVALÓSULÁSA	157
2.	MELLÉKLET: PARTNERSÉG DOKUMENTÁCIÓJA	166
3.	MELLÉKLET: ITS MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ TESTÜLETI DÖNTÉS	169
4.	MELLÉKLET: FŐÉPÍTÉSI FELJEGYZÉS AZ ITS MÓDOSÍTÁS TARTALMÁRÓL	170
5.	MELLÉKLET: KSH VÁLASZLEVELE AZ ÖNKORMÁNYZAT ADATSZOLGÁLTATÁSI KÉRELMERE	172
6.	MELLÉKLET: FŐÉPÍTÉSI FELJEGYZÉS MÓDOSÍTÁSA	173
7.	MELLÉKLET: HATÁROZAT TERVEZŐI MUNKAANYAG ELFOGADÁSÁRÓL, VÉLEMÉNYEZTETÉSI ELJÁRÁS INDÍTÁSÁRÓL	176

Táblázatjegyzék

1. táblázat: 1000 lakosra jutó gazdasági szervezetek számának változása	19
2. táblázat: Erősségek és gyengeség - SWOT főbb megállapításai	21
3. táblázat: Lehetőségek és veszélyek - SWOT főbb megállapításai.....	23
4. táblázat: Hajdúböszörmény városrészeinek funkciói.....	28
5. táblázat: Együtt kezelendő városrészek.....	36
6. táblázat: Városrészi célok	36
7. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése.....	40
8. táblázat: Akcióterületi projektek.....	44
9. táblázat: Kulcsprojektek	48
10. táblázat: Hálózatos projektek	52
. táblázat: Egyéb projektek.....	57
11. táblázat Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata	59
12. táblázat: A fejlesztések ütemezése	61
13. táblázat: Pénzügyi terv.....	76
14. táblázat város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a leg súlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként).....	86
16. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014)	89
17. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	95
18. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban.....	96
19. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései.....	100
20. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	103
21. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése	104
22. táblázat: Tervezett fejlesztések, melyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók	105
25. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz.....	111
26. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	124
28. táblázat: A települési célok logikai összefüggései.....	128
29. táblázat: Tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	130
30. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	132
33. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, Digitális Nemzet Fejlesztési Program forrású projekt	144
34. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, ROHU ETE program forrású kulcsprojekt	144
35. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, LIFE program forrású kulcsprojekt.....	145
36. táblázat: Indikátor és forrás tekintetében felülvizsgálandó hálózatos projekt.....	145
37. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, KEHOP Plusz forrású projektek	145
38. táblázat: Projektekhez rendelt indikátorok.....	146
39. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	151
40. táblázat: 2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzeléseinek megvalósulása	157

Ábrajegyzék

1. ábra: Az ITS és a településtervezési eszközök kapcsolata.....	12
2. ábra: Az állandó népesség korösszetétele Hajdúböszörményben (2022.)	16
3. ábra: A foglalkoztatottság főbb adatainak alakulása (a népesség %-ában, 2022).....	17

4. ábra: Hajdúböszörmény város városrészeinek gazdasági-szociális mutatói	27
5. ábra: Hajdúböszörmény városfejlesztési célrendszere	39
6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	153

Térképjegyzék

1. térkép: Probléma- és értéktérkép	25
2. térkép: Hajdúböszörmény Város városrészei.....	26
3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére.....	42
4. térkép: Hajdúböszörmény szegregátumokat bemutató térképe	84

Rövidítésjegyzék

Rövidítés	Rövidítés jelentése
AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humán erőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erőségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program
TOP Plusz	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz
KAP	Közös Agrárpolitika – Magyarország Közös Agrárpolitikai Stratégiai Terve

1 Bevezetés, előzmények

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 7. § előírja, hogy az önkormányzat a stratégiát legalább négyévente áttekinti, ellenőrzi, és dönt arról, hogy a) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza, b) módosítja, vagy c) újat készít. **Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Képviselő-testülete** a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 7.§-ában foglaltaknak eleget téve 243/2023. (XI.08.) határozatával **döntött arról, hogy a 2015-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) módosítja.** (3. számú melléklet)

Jelen ITS módosítás keretében a hatályos ITS felülvizsgálata és aktualizálása történik meg, új célrendszer kidolgozása nem szükséges, mivel az abban kitűzött fejlesztési irányok és célok napjainkban is aktuálisak Hajdúböszörmény városában. A korábban elkészült ITS megalkotása óta **újabb fejlesztési elképzelések, pályázatok születtek, a korábban megvalósításra kijelölt projektek tartalma pontosodott.** Az ITS-ben szereplő, akcióterületre vonatkozó egyes ábrák pontatlanok. A 2021-2027-es Európai uniós programozási időszakra vonatkozóan elkészített **új országos és vármegyei szintű stratégiai fejlesztési dokumentumok elkészülte is indokolja az ITS módosítását,** így az ezen változásokból fakadó módosítások átvezetése is megtörténik az ITS fejezeteiben.

A város integrált településfejlesztési stratégiájának módosítását a 314/2012 (XI.8.) Kormányrendelet tartalmi követelményei alapján készíti el, melyre a Kormányrendelet 45.§ (6) ad lehetőséget: A 2021. július 16-át megelőzően hatályban lévő jogszabályok alapján elfogadott településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, településrendezési eszköz 2027. június 30-ig történő módosítása e rendelet településrendezési tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatának alkalmazásával történik. A stratégia megalapozó vizsgálatra épül. A Kormányrendelet 3/A. § (1) értelmében Az 1. melléklet szerinti megalapozó vizsgálat felhasználható a stratégia és a településrendezési eszköz készítése, valamint a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz módosítása során is. A felülvizsgálati munkában részt vevők a tervezés megindításakor az elvégzendő feladatról, mind a vonatkozó tartalmi elemekről, mind az egyeztetés módjáról konzultáltak az önkormányzati főépítéssel. A Kormányrendelet 3/A § (2) bekezdése alapján a megalapozó vizsgálat tartalmát a tervezési terület, a tervezési feladat és a tervezési cél figyelembevételével aktualizálni kell olyan módon, hogy a szükséges tartalmat és annak részletezettségét az önkormányzati főépítész írásban határozza meg.

A város hatályos Településfejlesztési Koncepciója jelöli ki Hajdúböszörmény hosszú távra szóló jövőképét, vízióját. Jelen felülvizsgálat során – ahogyan azt a Kormányrendelet 3. §-a (3) és (5) bekezdése is előírja – a stratégiát a korábbi tervekre is figyelemmel kell meghatározni, illetve a stratégia a koncepcióval összhangban kerül kidolgozásra. Jelen felülvizsgálat során a város településfejlesztési koncepciója által a város számára kijelölt hosszú távú jövőkép és fejlesztési célok az irányadók.

A Kormányrendelet 6.§ (2) bekezdés értelmében **a stratégiát és a módosítását a megalapozó vizsgálat alapján kell elkészíteni,** részletes tartalmi követelményeit a 2. melléklet tartalmazza. Jelen tervezési munka keretei közt a város integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) aktualizálása, módosítása történik meg. A stratégia az előírt tartalmi követelményeknek mindenben megfelel. A 6§ (2a) bekezdése értelmében a Kormányrendelet 1. és a 2. mellékletében [a megalapozó vizsgálatra és stratégiára vonatkozóan] meghatározott tartalmi elemek részletezettségét az önkormányzati főépítész írásban határozza meg. **Az önkormányzati főépítész stratégiára vonatkozó, tartalmat meghatározó feljegyzése** jelen dokumentum 4. számú mellékletét képezi.

Az önkormányzati főépítési feljegyzésben szereplő, egyes fejezetek módosításához szükséges friss, 2022-es népszámlálási adatokra vonatkozó adatszolgáltatási kérelemre a **KSH válaszelevelében azt jelezte, hogy a települési szintnél alacsonyabb területi egységekre:** így a kért, konkrét városrészekre, szegregátumokra vonatkozóan **nem tud adatokat szolgáltatni**, azok előállítását tervezetten csupán 2024 második felében lehetséges. A vonatkozó fejezetek 2022-es statisztikai adatokkal való frissítése ezért nem történhet meg.

Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) a település középtávú fejlesztési irányait meghatározó, operatív jellegű, megvalósítás-orientált fejlesztési dokumentum, melynek célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező évek városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A településfejlesztési koncepciók és településfejlesztési stratégiák elkészítését, módosítását, **tartalmi követelményeit, továbbá egyeztetésének rendjét** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban Kormányrendelet), valamint az azt felváltó, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendelete **419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet szabályozza.**

Jelen dokumentum Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely a 2010-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS), a 2015-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és több más, korábbi fejlesztési dokumentum feldolgozásával készült.

Az ITS kijelöli a középtávon elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához. **A felülvizsgálati munka keretében az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítése során meghatározó szándék, hogy segítségével a városban folyó fejlesztési tevékenységek egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, a város mindinkább képes legyen felhasználni a 2023 – 2027 közötti időszak Európai uniós fejlesztési forrásait,** s ezzel a stratégiába foglalt tevékenységek jelentős része meg is valósuljon. Az ITS keretet ad ahhoz is, hogy a közsféra fejlesztései mellett a magánszféra befektetései is bevonhatók legyenek, ezzel is segítve a két szféra közötti partnerség kialakulását, illetve tervezési menete ahhoz is hozzájárul, hogy az ITS céljai és **projektjei széles körű támogatást élvezzenek.**

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata jelen Integrált településfejlesztési Stratégia kidolgozása során a beazonosított fejlesztési igényeket rangsorolta, prioritázta. A Stratégia törzsszövegébe beépítésre került projektek a legmagasabb prioritással rendelkező, valamint megfelelő módon előkészített (az előkészítettség egyben megalapozottságot és garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan) projektek. A további beazonosított fejlesztések jelen dokumentum mellékletében kerültek rögzítésre. A mellékletben található fejlesztési elképzeléseket azok aktiválódása esetén áttemelésre kerülnek a Stratégia törzsszövegébe

ITS célja és szerepe Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.

Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Előzmények Hajdúböszörmény Városának Integrált Városfejlesztési Stratégiáját a Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 121/2010. (III.25.), Integrált Településfejlesztési Stratégiáját pedig 255/2015. (IX.24.) Képviselőtestületi határozattal fogadta el, amelyek tulajdonképpen jelen dokumentum előzményének tekinthetők.

Stratégia felülvizsgálat indokai A Stratégia kidolgozása óta eltelt években számos **külső és belső tényező együttes változása** indokoltá teszi annak felülvizsgálatát.

Belső tényezők változásai:

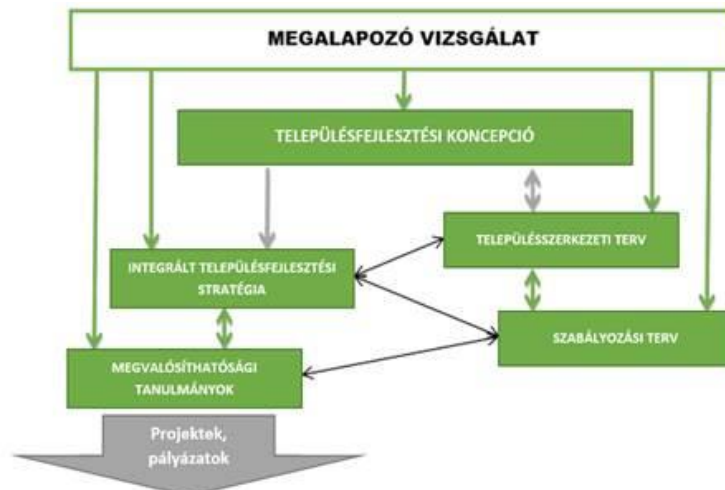

- az ITS kidolgozása óta eltelt időszakban bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (pl.: gazdasági világválság hatásai, piaci, befektetői környezet változása, demográfiai adatokban, tendenciákban érzékelhető változások),
- a korábbi ITS-ben foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, fejlesztések eredményei, újabb fejlesztési elképzelések kidolgozása.

Külső tényezők változásai:

- A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó országos és vármegyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:
  - Míg korábban az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására került sor, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott. A jogszabályi előírásokból és a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy átfogó tervezési rendszer egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.

1. ábra: Az ITS és a településtervezési eszközök kapcsolata

Forrás: saját szerkesztés

- Az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítésére, tartalmára, véleményezésére stb. vonatkozóan 2021-ben új jogszabály került kidolgozásra: a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021 (VII.15.) Kormányrendelet.
- Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió - 1/2014 (I.3) OGY. határozattal történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira).

Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalja össze a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmegtartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki

térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését.

- Korábban: A Megyei területfejlesztési koncepciók és programok 2014-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a megye, a megyei jogú városok, valamint a megye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.
- 2020-2021-ben több, Hajdú-Bihar vármegye területére vonatkozó fejlesztési célú tervdokumentum készült el és került elfogadásra, melyek az alábbiak:
  - Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója, (Elfogadva a 43/2021. (V. 6.) elnöki határozattal.)
  - Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027, és Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 Operatív Programrész (Elfogadva a 44/2021. (V. 6.) elnöki határozattal.)
  - Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027. (Elfogadva a 2/2021. (VII. 9.) MÖK határozattal.)
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020, majd 2021-2027 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:

- Elfogadásra került EU 2020 Stratégia; amelyben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint fölérendelt cél szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszközrendszerén keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó un. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó Stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az ERFA prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat is meghatároz.

- az EU2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2015. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
- az új fejlesztési ciklus (2021-2027) vonatkozásában új Partnerségi Megállapodás született. Az Európai Bizottság által 2022. december 22-én elfogadott Partnerségi Megállapodás rögzíti, hogy a 2021–2027-es időszakban felhasználható, hazai társfinanszírozással együtt több mint 9700 milliárd forint összegű kohéziós forrásokat milyen fejlesztésekre milyen szakpolitikai célok mentén fordítja az ország.
- a Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.
- Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz (TOP Plusz) kapcsolódóan zajlik vármegyei Integrált Területi Programok (ITP) módosítása. A külső és belső tényezők együttes változása miatt - a megyei jogú városok számára 2014-

2015 során biztosított támogatást követő időszakban - a Belügyminisztérium EU-s támogatási forrás igénybevételeivel a járásszékhelyek számára is biztosította, valamint szakmailag támogatta a tervezési munkát a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban (és a fővárosi kerületekben – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című projekt keretében. Ennek köszönhetően az ország összes járásszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történt az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítése, a korábbi IVS-ek felülvizsgálata.

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

A jelenleg felülvizsgálatra kerülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslati, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.
- elfogadásának, véleményezésének rendjét a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021 (VII.15.) Kormányrendelet határozza meg.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, valamint a jelenleg hatályos Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata / megalkotása előzte meg. A Stratégia felülvizsgálatához kapcsolódóan a korábban elkészült Megalapozó vizsgálat is, módosításra, aktualizálásra került.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia alkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseire a szakértők támaszkodhattak a KSH 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára. A Stratégia felülvizsgálatához kapcsolódóan az Önkormányzat adatkéréssel fordult a Központi Statisztikai Hivatalhoz annak érdekében, hogy mind a Megalapozó vizsgálat, mind a Stratégia tartalmazhassa a 2022-es népszámlálás során nyert adatokat is. A városra vonatkozó nyilvános adatok beépítésre kerültek, azonban a városnál alacsonyabb területi szintek (városrészek, szegregátumok) vizsgálatához a KSH még nem tudta szolgáltatni a szükséges, 2022-es adatokat, így ezen területi egységek bemutatásakor még az előző népszámlálás adatai szerepelnek.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a Hajdúböszörmény város önkormányzatának információszolgáltatásra:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a 2014-2020 és 2021-2027 időszakra releváns helyi koncepciókra és programokra, így a 2015-2019 és 2019-2024 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra;
- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint

A stratégia
eredményessége

- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A felülvizsgált stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével Hajdúböszörmény városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2014-2020 után a 2021-2027 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

2.1.1 A városi szintű helyzetelemzés főbb megállapításai

A Megalapozó Vizsgálat főbb megállapításai Hajdúböszörmény Város esetében az alábbiak:

Hajdúböszörmény a népességét tekintve Hajdú-Bihar vármegye második, az Észak-alföldi régió negyedik, illetve országos szinten a 33. legnépesebb település. A város történelmi múltjából adódóan a nagy határú alföldi települések közé tartozik. Lakónépessége 2023. január 01-én 29.574 fő, Hajdúböszörmény egyértelműen a **lakosságszámát** alapvetően szinten tartani képes kevés település egyike a természetes fogyás és az elvándorlásokból adódó népesség csökkenés ellenére.

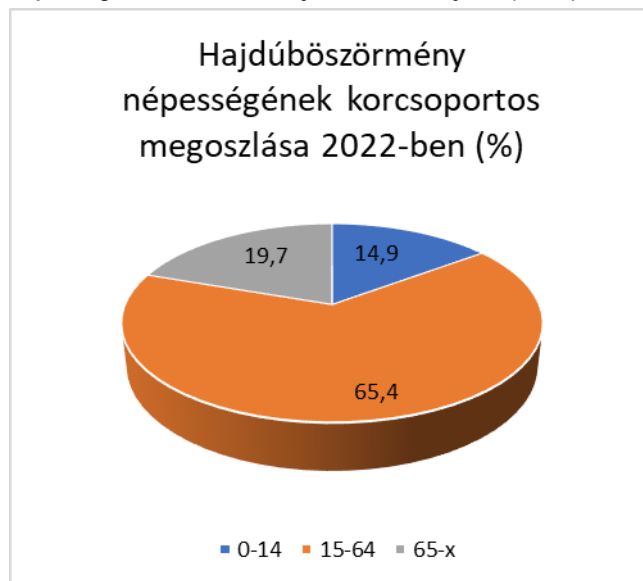
■ A város térségi szerepkörei

Hajdúböszörmény Város körzetében három nagyobb település – Debrecen, Balmazújváros és Szabolcs – Szatmár – Bereg vármegye megyeszékhelye, Nyíregyháza – található. Mind a járás, mind Hajdúböszörmény városa több szállal kötődik Debrecenhez. Munkavállalók, diákok és hallgatók százai utaznak nap, mint nap a térségből Debrecenbe. A vármegyeszékhely, Debrecen közelsége így Hajdúböszörmény térszervező funkcióját gyengíti meg. A járás határain túlra mutató térségi szerepkörrel három funkció, egyes közigazgatási funkciók - a közigazgatási szerepkör túlnyúlása a kevésbé ellátott Polgári kistérség települései, illetve Hajdúhadház irányában -, a felsőoktatás és a kultúra rendelkezik, vármegyei szintű feladatok ellátásáról azonban nem beszélhetünk.

■ Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Hajdúböszörmény Városában a lakosság korosztályi összetétele előregedő képet öltött, az öregségi mutató folyamatosan emelkedő értéket mutat, a lakosság szám növekedése megállt, illetve csökkenésbe csapott át, mely évek óta folytatódik. Az idős (65 évesnél idősebb) korosztály aránya 2022-re megközelítette a lakosság ötödét, amivel párhuzamosan az eltartott népesség aránya nőtt. A népesség természetes fogyását az elvándorlás tovább súlyosbítja; a város népsűrűsége csökken.

2. ábra: Az állandó népesség korösszetétele Hajdúböszörményben (2022.)

Forrás: TEIR, 2022. (saját szerkesztés)

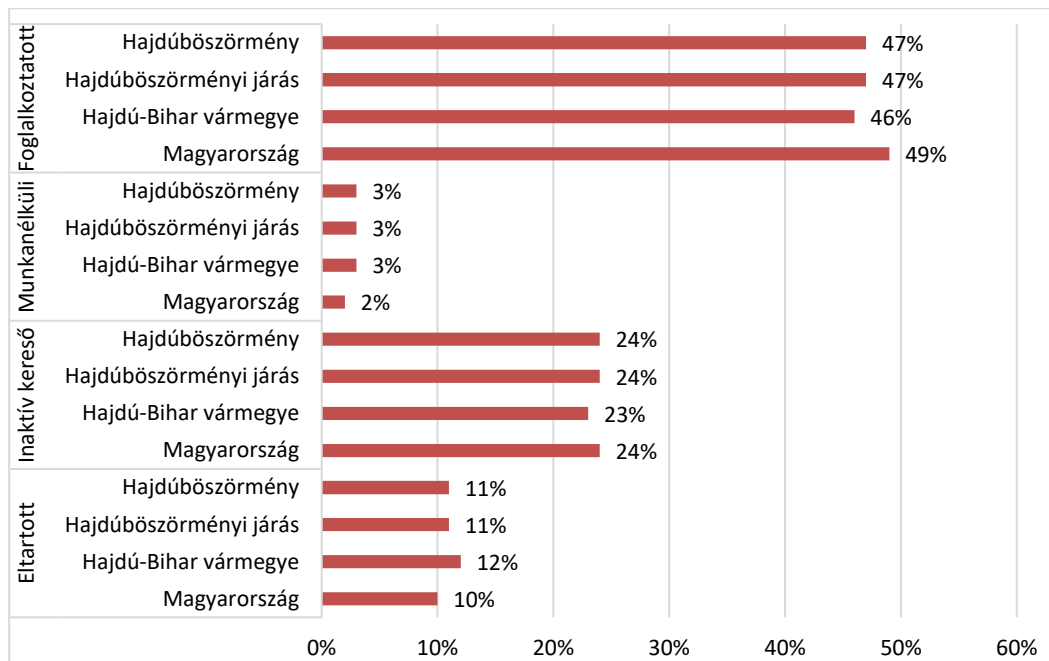

A település foglalkoztatási helyzetének fontos földrajzi meghatározója, hogy két vármegyeszékhely, Debrecen és Nyíregyháza közvetlen vonzáskörzetében helyezkedik el. Hajdúböszörmény Városában a strukturális munkanélküliség problémáin a közmunkaprogram és idényjellegű mezőgazdasági munka enyhített, a magasabban kvalifikált munkavállalók tekintetében a foglalkoztatási célból ingázók arányának növekedése azonban jelzi, hogy a magasabb presztízsű foglalkoztatottság nem megfelelő arányú a településen.

A településen az érettségivel vagy magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya alacsonyabb, mint az országos átlag. Az egy évnél hosszabb ideje, azaz tartósan állást keresők aránya Hajdúböszörmény Városában jellemzően magas volt, amit a közmunkaprogram enyhíteni tudott. 2020 óta azonban az országos és vármegyei tendenciának megfelelően jelentősen csökkent a közfoglalkoztatottak száma és aránya a városban. Az egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem 2011 óta mind országosan, mind vármegyei, mind települési szinten növekednek a személyi jövedelemadó alapot képező jövedelmek. Hajdúböszörményben két és félszeresére nőtt ez az összeg 2021-re, mely a növekedés megfelel a vármegyeinek és picivel meghaladja az országos növekedés mértékét. 2021-ben az egy főre jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem összege ugyanakkor a vármegyei érték alatt marad. A száz lakosra jutó SZJA adófizetők száma 2011 óta növekedett: Hajdúböszörményben 20 %-os növekedés történt, mely meghaladta mind az országos (15%), mind a vármegyei (17%-os) növekedés mértékét.

3. ábra: A foglalkoztatottság főbb adatainak alakulása (a népesség %-ában, 2022)

Forrás: KSH Népszámlálás, 2022 (saját szerkesztés)

■ Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

Hajdúböszörmény Városa a hajdúvárosok legnagyobbika, jelentős történelmi múlttal és a lakosságra jellemző hajdúvárosi öntudattal rendelkezik, pozitív társadalmi jelenség, hogy erősödött a városi lakosság identitástudata, lokálpatriotizmusa, nőtt a helyi lakosság körében a társadalmi felelősségvállalás és a civil aktivitás. Hajdúböszörmény Városában a jelentős társadalmi kohéziós erőként a vallási közösségek említhetők. A lakosság vallási megoszlását tekintve a legfontosabb szerepet a református vallás tölti be, amelyet a római katolikus és görögkatolikus vallás követ. A civil szervezetek tevékenységi köre széles skálán mozog.

■ Intézményrendszer (közszolgáltatások) és településüzemeltetés

A település közszolgáltatásai minden szükséges szegmensen lefednek. A városüzemeltetés és városfejlesztés tekintetében fontos szereplő Hajdúböszörmény Város Önkormányzata egyszemélyes tulajdonában álló 2023-ban működésében racionalizált gazdasági társaság, a Hajdúböszörményi Vagyonkezelő Zrt., valamint annak tagvállalatai. A településfejlesztési tevékenység tekintetében napjainkban is kiemelhető a tagvállalatok közül a Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Kft. munkássága.

■ **Gazdaság szerkezet és dinamika**

Hajdúböszörmény gazdaságában igen jelentős súllyal van jelen a mezőgazdaság. A városban regisztrált vállalkozások több mint fele (53%) végez ilyen jellegű tevékenységet. A településen jelenlévő ipari szektort sokrétűnek minősíthetjük, a gép- és könnyűipari vállalkozások emelhetők ki. Az ipari vállalkozások arányának tekintetében Hajdúböszörmény az országos átlaghoz illeszkedő képet mutat. Hajdúböszörmény Város esetében problémát jelent, hogy jelentős a lemaradás a szolgáltatási szektor részesedésében, jelenléti arányában.

1. táblázat: 1000 lakosra jutó gazdasági szervezetek számának változása

Kategória	2014	2016	2018	2020	2022
1-9 főt foglalkoztató regisztrált vállalkozások száma	141,81	165,41	170,42	171,35	89,5
10-49 főt foglalkoztató regisztrált vállalkozások száma	2,34	2,7	2,64	3,07	3,28
50 fő felett foglalkoztató regisztrált vállalkozások száma	0,67	0,65	0,63	0,6	0,64

Forrás: TEIR, 2022. (saját szerkesztés)

A település foglalkoztatottsági mutatóinál megemlítendő, hogy az önkormányzat maga lehetőségeihez mérten, évente több alkalommal közfoglalkoztatás keretében vagy önkéntes munka keretében foglalkoztat, országos szinten is nagyobb arányban, a valós munkaerőpiacra való átmenet megkönnyítése érdekében, ugyanakkor a közfoglalkoztatottak száma az utóbbi években az országos tendenciának megfelelően lecsökkent.

■ Településrendezés

Hajdúböszörmény méltán híres városszerkezete a régmúltban gyökerezik, s legszebb példája annak a kétbeltelkes, vagy kertes településtípusnak, amelyet az alföldi lakosság sajátos életformája során alakított ki, és a településforma mai szemmel nézve is modernnek hat. Jól elkülönültek egymástól a lakóházak és a gazdasági tevékenység szinterei.

■ Táj és természeti adottságok

Hajdúböszörmény területének 96%-a külterület. A település mezőgazdasági adottságai kiválóak. A közigazgatási terület döntő hányada (2024:62%) mezőgazdasági művelésű, szántóterület. A közigazgatási határ Görbeházával határos dél-nyugati területe része a **Hortobágyi Nemzeti Park** területének.

Ex lege védelem alatt álló természeti területek, valamint értékek közül **szikes tavak és kunhalmok említendők.**

■ Zöldfelületek

Hajdúböszörmény zöldfelületi ellátottság tekintetében igen kedvezőtlen képet mutat, annak ellenére is, hogy számos zöldfelületi fejlesztés történt az utóbbi években. Sajnos a város nem rendelkezik elég lakóterületi szintű közparkkal, közkerttel, a meglévő közparkok, közpark funkciójú zöldfelületek elhelyezkedése a városban egyenetlen, a belterületi részeken hiányosak a fasorok. Jelentős zöldfelületként a Bocskai tér említhető.

■ Közlekedési hálózat és minősége (külső és belső)

A város az európai gazdasági-közlekedési térszerkezet léptékéből nézve fontos tranzitfolyosók közelében van. Az M35 és M3 autópálya közelsége kedvező adottság. Hajdú-Bihar vármegye léptékében Debrecen közelsége, autópályás elérése jelent fontos helyzeti előnyt. Hajdúböszörmény vasúti kapcsolattal rendelkezik, de nem tranzitfolyosóban. A Város külső közlekedési hálózata jó.

■ Közművek és elektronikus hírközlés

A közüzemű szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányában 2021 évben történt jelentős lépés, már a lakások 78,8%-a csatlakozik a hálózathoz, Az ivóvízvezeték-hálózatba és a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 2021-ben 99,2% illetve 100%.

A hajdúböszörményi termásvíz 2004-ben minősítették gyógyvízzé – amit 2014-ben megerősítettek. Az internetelőfizetések száma 2016 óta jelentősen nőtt, 2022-re megközelítette a 7 600-at. Optikai hálózaton történő előfizetések száma közel duplájára nőtt,

■ Környezetvédelem és klímatudatosság / energiahatékonyság

A településen a talajtakaró döntő része löszön képződött, túlnyomó része jó mezőgazdasági hasznosítást tesz lehetővé, leginkább az alföldi mészelepedékes csernozjom.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Hajdúböszörmény az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

A felszín alatti vizek vonatkozásában a legnagyobb problémát a talajvíz szennyezése, szennyezettsége jelenti. Ennek oka elsősorban a „közmuólló” tágra nyílása: azaz a települési vízellátás gyakorlatilag teljeskörű, míg a csatornázottság meg sem közelíti még a vízellátásba bekapcsolt lakások számának felét sem.

■ Hajdúböszörmény vonzaskörzete

Hajdúböszörmény helyzetét és fejlesztési lehetőségeit alapvetően befolyásolja a szomszédjában elhelyezkedő Debrecen, amelynek térszervező ereje a vármegye határain is túllép. A nagyváros egyre bővülő agglomerációs zónája a szomszédos kisebb településekre is kiterjed, amelyeket egy bolygóvárosi körgyűrű foglal egységbe. Ennek a rendszernek Hajdúböszörmény is részét képezi. A vármegyeszékhely, Debrecen közelsége így Hajdúböszörmény térszervező funkcióját gyengíti meg, a település és annak vonzaskörzetében lévő településekre egyaránt jellemző, hogy Debrecen felé gravitálnak.

Hajdúböszörmény járási székhelyként közigazgatási szerepkörrel bír a járásban. Árnyalja e funkciójának erősségét, hogy a járásban mindösszesen kettő település van, Hajdúböszörmény és Hajdúdorog. Hajdúdorog városi jogállású, komolyabb funkcióhiányról estében nem beszélhetünk, így Hajdúböszörmény vonzaskörzete irányába kisebb mértékű.

A járás határain túlra mutató térségi szerepkörrel három funkció, egyes közigazgatási funkciók - a közigazgatási szerepkör túlnyúlása a kevésbé ellátott Polgári kistérség települései, illetve Hajdúhadház irányában -, a felsőoktatás és a kultúra rendelkezik, vármegyei szintű feladatok ellátásáról azonban nem beszélhetünk.

2.1.2 A városi szintű helyzetelemzés SWOT analízisének főbb megállapításai

A Megalapozó Vizsgálat 3.1.2. „A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése” című fejezetében rögzített SWOT analízis főbb megállapításai az alábbiak:

Belső tényezők (SW) vonatkozási területe: a város és szűkebb térsége.

2. táblázat: Erősségek és gyengeség - SWOT főbb megállapításai

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A vármegyei és a régiós foglalkoztatási mutatóktól jobb mutatókkal bír a település ■ Hajdúböszörmény Városa országos szinten is az egyik legnagyobb közfoglalkoztatójának számít ■ Magasan városiasodott térségben való elhelyezkedés, a vidéki városok átlagát meghaladó urbanizáltsági szint ■ A település népességmegtartó ereje jónak mondható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lakosság előregedő ■ Munkaerő-piaci hátránnyal rendelkezők (alacsony iskolai végzettségűek) magas aránya a regisztrált munkanélküliek körében ■ Félkomfortos és komfort nélküli háztartások aránya magas ■ Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya magas és növekvő tendenciát mutat, „strukturális munkanélküliség” ■ jelentősen megnövekedett a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Jelentős civil aktivitás, nagyszámú civil szervezet ■ Erős és büszke „hajdú” identitástudat 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jelentős különbség az őslakosok és a betelepülők között a településhez való kötődésben ■ Tapasztalható a szegregációval nem érintett területeken és a szegregátumokban élők közötti feszültség ■ A nagy területi kiterjedés és a sajátos városszerkezet miatt a társadalmi problémák gócpontjai térben elkülönülve jelentkeznek
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Felsőoktatási szerepkör jelenléte ■ Humán infrastruktúra erős, magas színvonalú 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nem rendelkezik erős középfokú vonzaskörzeti funkciókkal
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Infrastrukturálisan részben jól ellátott, de részben még infrastrukturális fejlesztésre szoruló, kapacitásnövelési lehetőséggel bíró ipari parkok megléte (Keleti - Ipari Park és Nyugati Ipari Park terület bővítésével és fejlesztésével sikeres befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési politika alapjai) ■ Viszonylag fejlett ipari bázis ■ Agráriumhoz kötődő ipari tevékenységek és azok tradicionális erőssége 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A működő tőke relatíve alacsony aránya, a vegyesvállalatok mérsékelt száma ■ Exportképes, magas feldolgozottságú és minőségű agrár és ipari termékek alacsony aránya ■ A szolgáltató szektor, az üzleti szolgáltatások alacsony gazdasági, társadalmi jelenléte ■ A gazdasági társaságok túlnyomó többsége, az 1-9 főt foglalkoztató vállalkozások közé tartozik, elenyésző a nagyobb foglalkoztatóként jelen lévő vállalkozások aránya

Erősségek	Gyengeségek
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A helyi önkormányzati hitelek törlesztését átvállalta a központi költségvetés (önkormányzati adósságkonszolidáció), így Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának költségvetése is stabilizálódott, azóta is stabil 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes önkormányzati intézmények működtetése az önerő, valamint az állami támogatás hiánya miatt kevésbé költséghatékony, energetikai fejlesztésre szorul
6. Táj- és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Jelentős értéket képviselő természeti értékek jelenléte (országos védett természeti területek (Hortobágyi Nemzeti Park), ex lege értékek (szikes tavak, kunhalmok), gazdag élővilág, NATURA 2000 területek; Unesco Bioszféra rezervátum területek; Világörökségi területek; Magas Természeti Értékű Területek – gazdálkodás segítése ■ Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek ■ Gyógyvíz és termásvíz készlet 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Külterületen a szegregációs folyamatok miatti lakónépesség megjelenése a kertés területeken ■ Természetvédelmi oltalom alatt álló erdőterületek gazdasági rendeltetésűek ■ Belvízveszélyes területek
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A településrészekben rendelkezésre állnak a zöldterületi fejlesztési lehetőségek. ■ A szabadidő eltöltésre kijelölt rekreációs területek általában zöldfelületekkel, vízterületekkel kapcsolatosak. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kevés a közhasználatú zöldterületek kiterjedése és aránya ■ Szigetszerű zöldfelületi elemeket nem kötik össze maradéktalanul zöldhálózati elemek
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Főtér és a főteret övező műemlékek jó állapota ■ A sajátos településszerkezet jelentősen csökkenti a városi életvitelből adódó egészségi kockázatokat ■ A természeti környezet állapota jónak mondható, a környezeti terhelés összességében nem magas 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Megőrzése jelentős anyagi ráfordítást igényel ■ A gyógyvízre épülő kialakult idegenforgalmi terület bővítése az azt körülvevő lakóterületek, illetőleg a művelődésből nehezen kivonható jó termőföldek, valamint a közeli szennyvíztisztító mű miatt korlátozott
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ M3 autópálya közelsége, M35 autópálya közvetlen közelében helyezkedik el ■ A város szélén haladó 35. számú főút biztosítja a térségi összeköttetést ■ Debreceni reptér légi összeköttetést biztosít 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ritka településhálózat, nagy területi kiterjedés ■ Nehézkes a vasúti megközelítés ■ Kerékpárút hálózat fejlesztésre szorul ■ Tehermentesítő elkerülő út hiánya ■ Szomszédos településekkel összekötő utak, kerékpárutak fejlesztésre szorulnak
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A vonalas és helyi infrastrukturális hálózat jó színvonalú kiépítettsége, megfelelő lakossági infrastrukturális ellátottság 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közmű-és közüzemi ellátásban meglévő, egyes területi egységekre vonatkozó hiányok és minőségi problémák
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Légszennyezettség szempontjából a kevésbé terhelte területek közé tartozik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A felszín alatti vizek vonatkozásában a legnagyobb problémát a talajvíz szennyezése, szennyezettsége jelenti

Külső tényezők (OT) vonatkozási területe – minden, ami a város és szűkebb térségén kívül van egészen a globális szintig.

3. táblázat: Lehetőségek és veszélyek - SWOT főbb megállapításai

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A településre vándorlók száma részben ellensúlyozhatja a természetes fogyási folyamatokat, vándorlási célpont szerep fenntartása, Debrecen fejlődési lendületére kapcsolódási lehetőség ■ A település járási központi szerepkörének erősödése hatására a népességmegtartó erő és a vándorlási célpont szerep fokozódása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Szegregációs folyamatok további erősödése, a külterületi kertes mezőgazdasági területen, így a kertes mezőgazdasági területek infrastrukturálisan ellátatlan, vagy igen kismértékben ellátott lakófunkciójú épületek elszaporodása, alacsony ellátottsági szintű lakóterületek kialakulása ■ Debrecen vonzóereje
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Városmarketing tevékenység erősítése, fejlesztése ■ A lakosság intenzívebb bevonása a város fejlesztésébe ■ Hagyományörzés és – ápolás, kulturális rendezvények, kézműves és népművészeti tradíciók őrzése és bemutatása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Társadalmi megbékélés és összefogás helyett a társadalom eltávolodása: a többségi társadalom nem kellően befogadó, a társadalmi integráció lehetőségének blokkolása, a szegénység újratermelődése a szegregátumokban ■ A hagyományok esetleges feladása
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Modern mezőgazdasági termelő, feldolgozó és értékesítő üzemi/szervezeti keretek létrehozása, az integrációs kapcsolat erősítése ■ Jelentős agrárpotenciálja révén a város erőteljesebb bekapcsolódása a felzárkózó és integrálódó vidéki kistérségi (LEADER) programokba 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A belső együttműködés hiánya lassítja a térség fejlődését ■ Debrecen szolgáltatási kínálata elsorvasztja a helyi szolgáltatói szektort ■ Befektetések alacsony szintje, tőkehiány, ami a versenyképesség javulását megakadályozza ■ A gyógyturizmus kínálata nagy a térségben
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az – intézményfenntartóiból gazdaságfejlesztői és területfejlesztési szerepkörrel törvényi szabályozással felruházott – önkormányzat decentralizált gazdaságfejlesztés fontos helyi szereplőjévé válik ■ Településrendezési szerződésekben rejlő lehetőségek kihasználása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Csökkenő adóbevételek ■ Növekvő nyomás a szociális finanszírozási rendszeren ■ Önerő hiány
6. Táj és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Fásítások a külterületen, mezővédő erdősávok ■ Csónakázó-tó körüli zöldfelület fejlesztése ■ Agrárpotenciál jobb kihasználása, minőségi mezőgazdasági termények előállítás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A külterület értelmetlen felélése túlhajszolt ingatlanfejlesztésekkel ■ A mezőgazdaság teljes ellehetetlenülése a gazdasági szabályozók és a külső piaci kényszer által
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A település arculatát szinte gyökereiben meghatározó zöldfelületek minőségi javításával a településről alkotott mentális kép javítható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Belvízjárta magánterületi kertek jelenléte

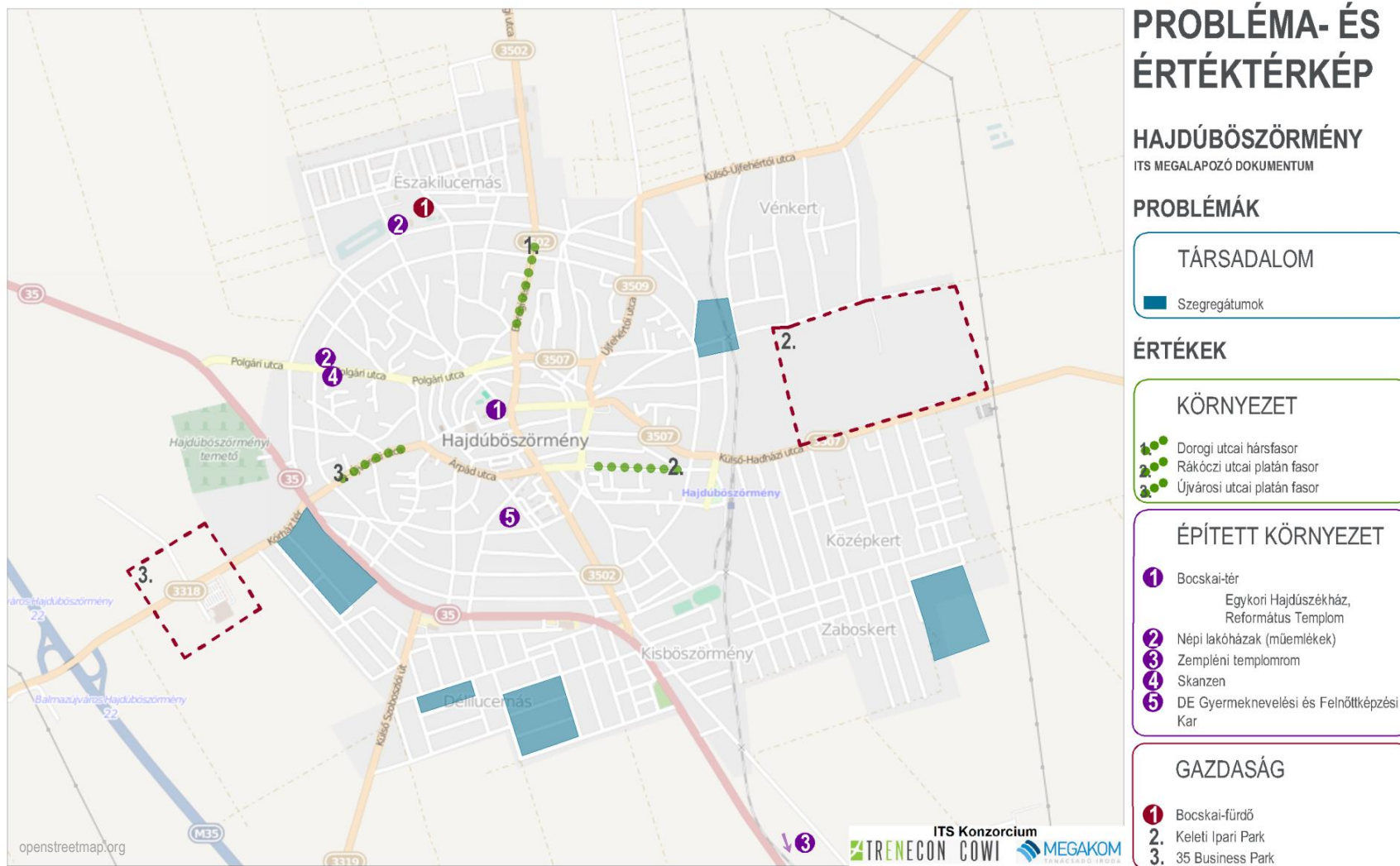
Lehetőségek	Veszélyek
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A kivételes értékekkel bíró településszerkezet megőrzése, a városközpont és a településrészek városképi és infrastrukturális jellegű fenntartható fejlődésének biztosítása ■ A kihasználatlan zöldterületek – záportározók - rendezése és revitalizációja új rekreációs célú közösségi funkciók területei lehetnek ■ A tájsebek tematikus rehabilitációja szabadidő eltöltésre alkalmas funkciók telepítésével (extrém sportok, horgászat) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az alapellátó közösségi létesítmények építésének elmaradása a településrészek felzárkózását ellehetetleníti ■ Az épített értékek felújításának elmaradása végleges megszűnésükhöz vezethet
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Közösségi közlekedés fejlesztése, kerékpáros közlekedés elősegítése ■ A kerékpárút hálózat kiépítése a munkahelyek és a turisztikai célterületek könnyebb elérhetőségét biztosítja. ■ Debrecen elővárosi közlekedésfejlesztésében rejlő lehetőségek kiaknázása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A vasúti szárnyvonal fennmaradása bizonytalan
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Regionális (kistérségi) vízközmű rendszerek ■ Szennyvízcsatorna-rákötésre vonatkozó jogi szabályozási lehetőséggel ösztönzés a rákötésre 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A csatornahálózatra való rákötéshez szükséges lakossági önrész előteremtése a lakosságnak nagy terhet jelenthet
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Megújuló energiaforrások felhasználásának támogatása, ingatlan - állomány energiahatékonyságának javítása ■ A tájsebek tematikus rehabilitációja szabadidő eltöltésre alkalmas funkciók telepítésével (extrém sportok, horgászat) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A mezőgazdasági tevékenység (mérgek), tisztítatlan szennyvizek az élővizek minőségét veszélyeztetik

2.1.3 A városi szintű helyzetelemzés probléma- és értéktérképe

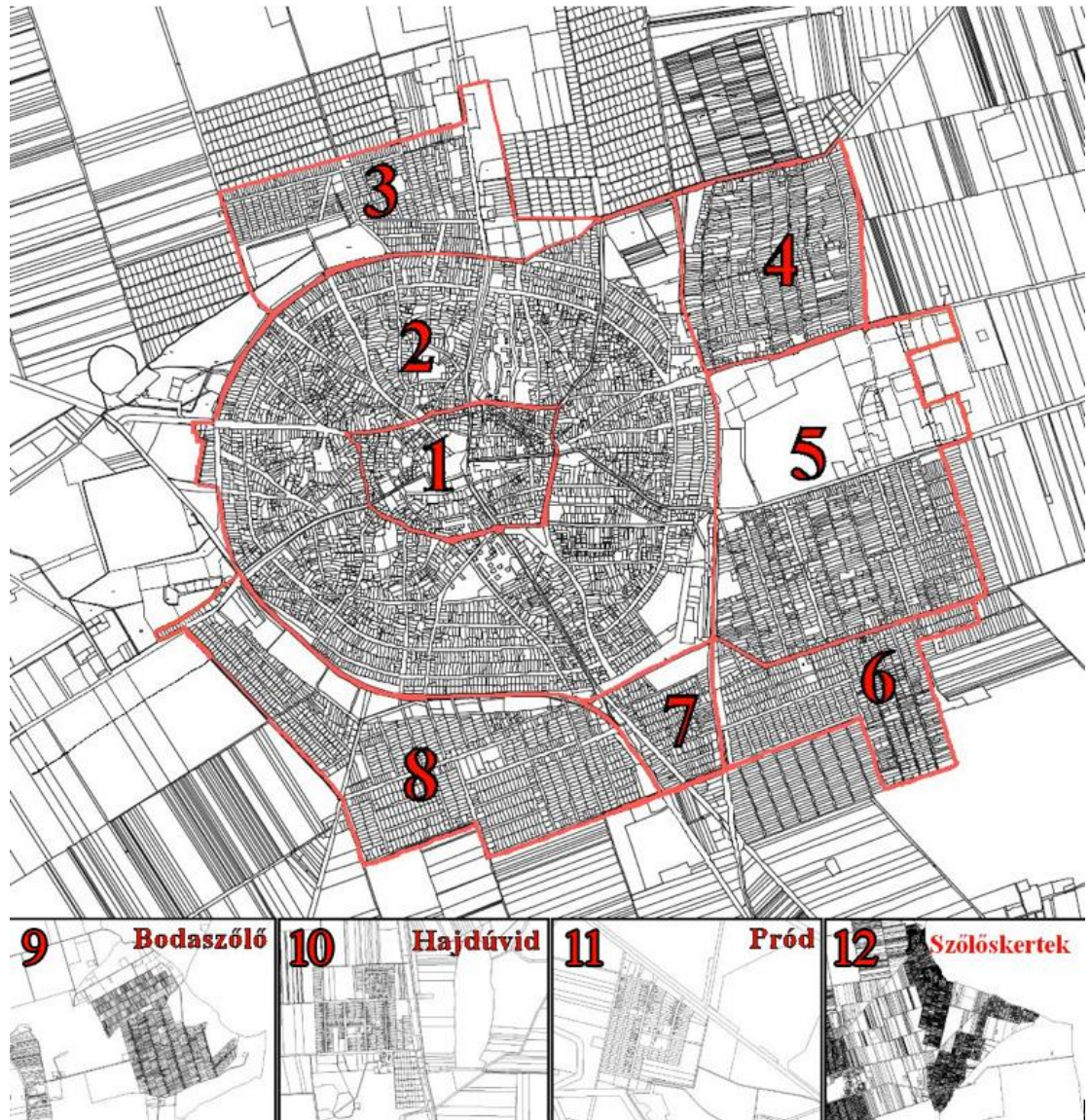
1. térkép: Probléma- és értéktérkép

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Hajdúböszörmény városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. Az alábbi városrészek kerültek kijelölésre:

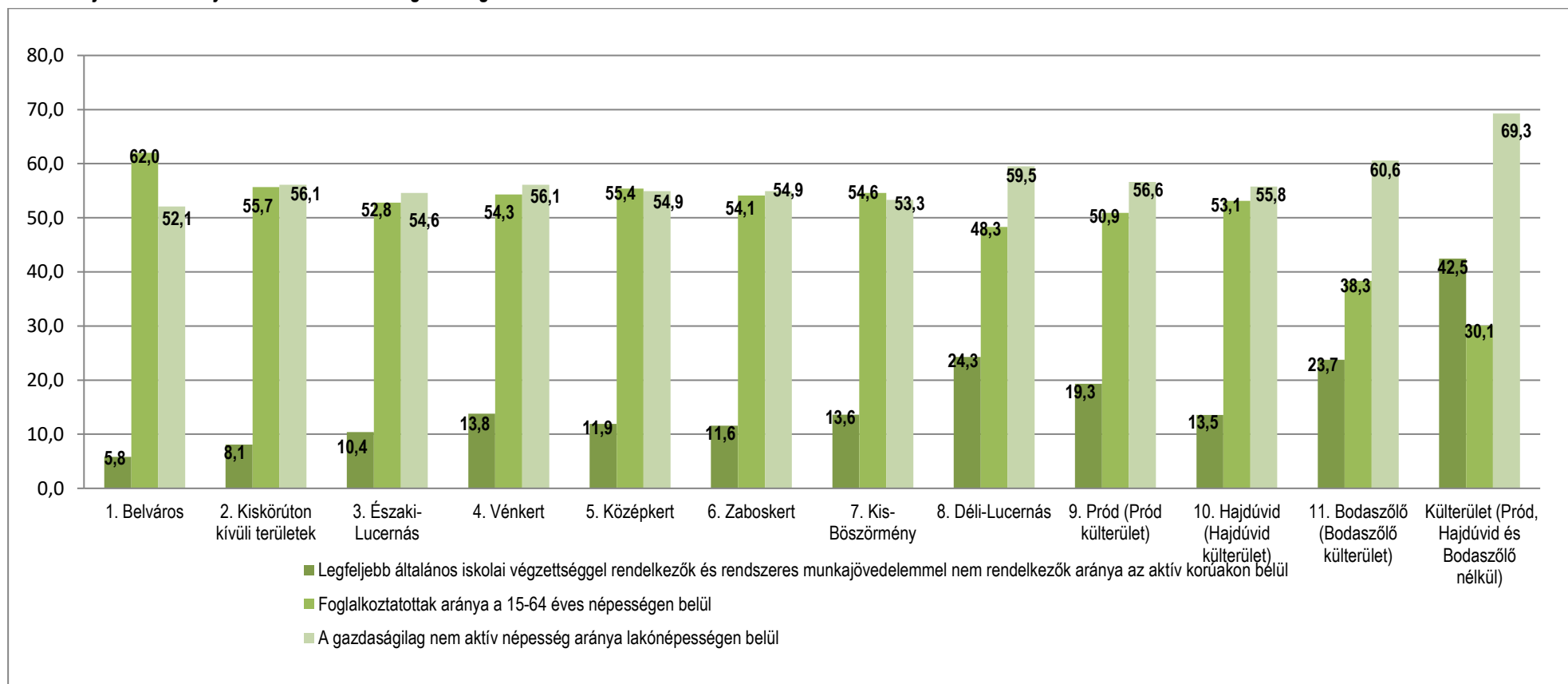
2. térkép: Hajdúböszörmény Város városrészei

Forrás: ITS, 2015

4. ábra: Hajdúböszörmény város városrészeinek gazdasági-szociális mutatói

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

4. táblázat: Hajdúböszörmény városrészeinek funkciói

Városrészek	Ipari, Iparisztikai	Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Belváros (Városrész 1)											
Kiskörúton kívüli területek (Városrész 2)											
Északi- Lucernás (Városrész 3)											
Vénkert (Városrész 4)											
Középkert (Városrész 5)											
Zaboskert (Városrész 6)											
Kis- Böszörmény (Városrész 7)											
Déli-Lucernás (Városrész 8.)											
Pród (Pród külterület)											
Hajdúvid (Hajdúvid külterület)											
Bodaszőlő (Bodaszőlő külterület)											
Külterület (Pród, Hajdúvid és Bodaszőlő nélkül)											

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

Hajdúböszörmény városrészeinek bővebb bemutatása a Megalapozó Tanulmány 3. fejezetében történt meg.

3 Középtávú célok és azok összefüggései

3.1 Jövőkép

Hajdúböszörmény, „a hajdúk fővárosa”

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata jelen tervezési feladatok között a Településfejlesztési Koncepcióját nem vizsgálja felül, így a város jövőképének megfogalmazása szlogen-jelleggel később kerül véglegesítésre. (Hajdúböszörmény a „hajdúk fővárosa”)

Átfogó cél 1.:

Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése

Átfogó cél 2.:

A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés

Átfogó cél 3.:

Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Hajdúböszörmény Város középtávú stratégiai, átfogó céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban.

A stratégiai program átfogó célja, hogy – a megjelölt stratégiai fejlesztések és feladatokhoz igazodóan – Hajdúböszörmény településszerkezetének, területhasználatának, települési természeti és épített öröksége védelmének érdekében szükséges fejlesztések, építészeti beavatkozások megtörténjenek, azok eredményeként Hajdúböszörmény a jelenleginél komfortosabb, egészségesebb esztétikusabb és szebb város legyen. Cél, hogy a város szerkezete úgy változzon, hogy javuljon a gazdasági-, tökevonzó képessége, turisztikai vonzereje, népességmegtartó ereje, valamint mind a működése, mind az üzemeltetése gazdaságosabb legyen úgy, hogy közben a fenntartható fejlődés elve érvényre juthasson, a táji, természeti adottságok ne sérüljenek. A működő gazdaság és a foglalkoztatás növelése biztosítja az alapfeltételt a megélhetéshez, a város további fejlődéséhez. A megélhetés minőségét színvonalas szolgáltatások kialakításával, és környezet megóvásával, attraktivitásának fokozásával lehet javítani. A programok megvalósítása csak akkor lehet sikeres, ha olyan társadalmi közegben valósulnak meg, amely összetartó közösség képét tárja a külvilág elé.

A helyzetelemzés alapján a jövőkép megvalósulását elősegítő középtávú stratégia célok: A város erősségeit és lehetőségeit kihasználva az erőfeszítéseket a jövedelemtermelő turisztikai fejlesztésekre kell összpontosítani a köz- és a magánszféra együttműködésében. Szintén jövedelemtermelő céllal tovább kell fejleszteni a sportcélú infrastruktúrát. Mindkét terület tovagyrúzó hatással lesz a városi vendéglátás, szálláskiadás, kiskereskedelmi tevékenység fejlődésére is.

A gyengeségek felszámolásában, és a veszélyek okozta kockázatok csökkentésében a közszférára hárul a városkép megújítása, a város image-nek újra pozicionálása, az építészeti műemlékek, illetve közösségi funkciót betöltő épületek felújítása, korszerűsítése, a városi forgalom újragondolása és szabályozása. A közszféra fő feladata továbbá a szegregált településrészekben a kedvezőtlen folyamatok megállítása, és megfordítása infrastrukturális fejlesztésekkel, illetve humán téren célorientált oktatási programok indításával. Mind a közszféra, mind a magánszféra közös programját kell, hogy képezze a vállalkozásösztönzés, és ezzel összefüggésben a vállalkozási ismeretek oktatása, az alternatív jövedelemszerzéshez szakmai tapasztalatok átadása. A vállalkozásösztönzésben fontos szerepet kap a köz- és a magánszféra által közösen kialakítandó ipari park. A fejlesztéseket a városrészek céljainak összehangolásával kell megoldani, figyelembe véve azonban, hogy a szűkösen rendelkezésre álló erőforrások mellett először a legnagyobb hozzáadott értékkel bíró fejlesztéseket kell megvalósítani. A prioritást élvező városrész a városközpont, ahol a legtöbb városi vonzerő és intézmény található, és az itt megvalósítandó fejlesztések biztosítják a legnagyobb hatást a város fejlődése szempontjából. A városközpontban a közösségi épületek megújításával, esetenként új funkcióval történő ellátásával, a turisztikai célú szolgáltatások bővítésével, sportcélú létesítmények építésével, a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával lehet a stratégiai célokhoz hozzájárulni. Hajdúböszörmény több városrészében is beazonosíthatóak a vállalkozásösztönzést szolgáló beavatkozások, valamint több városrész esetében releváns, hogy a szegregált területen anti-szegregációs programok lebonyolításával lehet segíteni.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés
- T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése
- T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés stb.)
- T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)
- T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása
- T 2.3. Megújuló energia arányának növelése
- T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése
- T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése
- T 3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások

T1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés

A megalapozó vizsgálatban beazonosított versenyképes gazdaság igényeinek kielégítését szolgáló infrastrukturális adottságok különböző hiányosságainak megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználásával kapcsolatban Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának egyik legfontosabb feladatköre a városi infrastruktúrák, közszolgáltatások működtetése, folyamatos fejlesztése, modernizálása (Nyugati Ipari Park és Keleti Ipari Park). A beruházások a városlakók és a gazdaság szempontjából is fontosak és hozzájárulnak a város környezeti állapotának javításához, valamint az eredményesebb városgazdálkodáshoz is a hatékonyság növelése révén. Az alacsony szén-dioxid kibocsátás, a klímaváltozás hatásait csökkentő és megelőző intézkedések elsősorban a városi infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztésén, korszerűsítésén keresztül valósíthatók meg. Az anyag- és energiatakarékosságra törekvés, valamint a környezetterhelés és káros anyag kibocsátás szintjének csökkentése érdekében kell megújítani a város energetikai rendszereinek korszerűsítését, folytatni a hulladékgazdálkodás területén eddig megtett lépéseket, és megújítani, még inkább környezetbaráttá tenni a városi közlekedést. Az ivóvíz minőségének megőrzése és a talajszennyezés csökkentése, felszín alatti vizek állapotának megőrzése, javítása érdekében szükséges a meglévő ivóvíz és szennyvízhálózatok ütemezett rekonstrukcióit végrehajtani, a lakosság biztonságos ellátásának feltételeit megteremteni. A városgazdálkodás területén is alkalmazni kell az innovatív eljárásokat és korszerű infokommunikációs eszközöket, alkalmazásokat. Indokolt továbbá a külső városrészekben a még hiányzó városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, valamint a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorításával a gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezése. Fontos a közösségi közlekedés, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése.

T1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése

A városképet javító, a városi környezet színvonalát emelő fejlesztések, valamint a szabadidős és kulturális projektek célcsoportja elsősorban a helyi lakosság, ugyanakkor ezek a tényezők jelentősen javítják Hajdúböszörmény turisztikai vonzerejét is. A város hagyományainak, karakterhordozó elemeinek értékörző hasznosítása a lakosság identitásának és a városról kialakult imázsuk is fontos összetevői. Ma a városi életminőség a befektetési döntések meghozatalánál,

vagy a munkavállalás szempontjából is fontos tényezőnek számít, ezért a turisztikai hatásokon túl egyben szélesebb körű gazdasági érdek a színvonalas városi környezet és szolgáltatások biztosítása. A fejlesztések gazdasági hatásai mellett társadalmi hasznosságuk is magas. Ez utóbbi közé tartozik az egészségesebb környezet feltételeinek, a szellemi és fizikai rekreálódás infrastruktúrájának biztosítása és nem utolsósorban azoknak a közösségi tereknek a fejlesztése, melyek a társadalmi együttélésben is fontos integráló jelleggel bírnak.

A sport és kulturális infrastruktúrák fejlesztése szintén olyan terület, mely a várostérség lakosságát, a turisztikai kínálat bővítését, valamint a közösségi élet és az identitás erősítését egyaránt szolgálja. A sportlétesítmények vonatkozásban is elmondható, hogy a város ellátottsága magas színvonalú, a további kínálatbővítés összhangban áll az országos sportágfejlesztési stratégiákhoz kapcsolódó feladatokkal. A nagyrendezvények sorát további sportrendezvényekkel célszerű bővíteni a jövőben, de legfontosabb a már hagyományokkal rendelkező kulturális nagyrendezvények megtartása, népszerűsítésének támogatása, minőségének, programjainak gazdagítása. A városi tematizált kis- és nagyrendezvények célcsoport-specifikus kínálatának fejlesztése a közösségépítés és identitás erősítés szempontjából is fontos.

A város kulturális, épített és táji örökségére épülő turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése attrakciók és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése révén. Az attrakciók összekapcsolása túraútvonalak kialakításával a lovas-, öko-, sport- és a kerékpáros turizmus igényeit figyelembe véve.

T1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés stb.)

A településen megjelenő helyi szakképzés hiányának megoldása érdekében tematikus célként fogalmazódik meg a magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása, fejlett és mindenki számára elérhető óvodai hálózat, magas színvonalú, színes (nyelvi és informatikai oktatás) alapfokú oktatás és elismert középfokú oktatás intézmény fejlesztéssel, mely nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is elengedhetetlen. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez igazodó, annak változásaihoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodó szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása majd folyamatos fejlesztése. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az idegen nyelvi képzésre az alap- és középfokú oktatásban egyaránt. A növekvő technológiai színvonal új képzettségeket és képességeket igényel, erősíteni szükséges a műszaki képzést (elsősorban a hiányszakmák területén), a városban működő cégek igényeire alapozva.

A helyi adottságokat figyelembe vevő gazdaságfejlesztés ösztönzése, vállalkozóbarát gazdasági környezet kialakítása, több lábon álló, innovatív gazdaság elősegítése. A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált szakképző rendszer kialakítása, az oktatás minőségének javítása. A jól működő vállalkozások – mint gyakorlati képzőhelyek – alkalmassá tétele a humán erőforrások fejlesztésére. Az ipar beruházási, képzési, szakképzési és alkalmazott kutatási igényeinek kiszolgálása.

T2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)

A megalapozó munkarész alapján elmondható, hogy Hajdúböszörmény Város közlekedési kapcsolatai többnyire előnyösnek tekinthetők, hiszen a megyeszékhely, valamint közvetlen térsége felé közlekedési lehetőségei kielégítőek. Mindezek ellenére hosszú ideje gondot okoz a szomszédos településekkel összekötő utak fejlesztésének elmaradása, mely a jövőben is számottevő problémaként jelentkezik a város közlekedési helyzetében. A település elmúlt időszakban megvalósuló kerékpárút hálózatának fejlesztése ellenére, továbbra is célként fogalmazódik meg a közösségi közlekedés, valamint a kerékpáros közlekedés fejlesztése, mellyel a munkahelyek és a turisztikai célterületek könnyebb elérhetőségének biztosítása is megoldottá válhat.

A közlekedési hálózat fejlesztése, valamint megfelelő színvonalú kiépítettsége mind a gazdasági élet szereplői, mind a lakosság, de ugyanakkor a városba érkező turisták számára is fontos háttérrel jelent. Az infrastrukturális háttér hiányosságainak a pótlása, illetve fejlesztése az egész városban aktuális kérdés, azonban vannak kiemelt területei a város településrészein belül. Másrészt a város központi szerepkörét erősíti, illetve a gazdaság fejlődéséhez hozzájáruló beruházások is nyilvánvalóan jelentősen hozzájárulnak az infrastruktúra bővítéséhez és modernizálásához. A belterületi utak fokozatosan romló állapota a városban nem tekinthető egyedülálló jelenségnek, ugyanakkor nap, mint nap negatívan befolyásolja a lakosság életkörülményeit. Közlekedési szempontból a stratégiában egyértelmű célként fogalmazódik meg a belterület tehermentesítése, környezeti terhelésének csökkentése, a helyi tömegközlekedés hiányának megoldása, a közintézmények megközelíthetőségének javítása, a közúti közlekedésben az utak, járdák állapotának helyreállítása, illetve amely településrészen hiányos azok közeljövőben történő kiépítése.

T2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása

Hajdúböszörmény élhető, vonzó, emberi léptékű város szerepének fejlesztése folyamatos feladat. Az életminőség összetevői közül a stratégiai cél a zöldterületi fejlesztések és összességében a városi környezet – közte az épített környezet –, továbbá a szellemi, fizikai és pszichés egészséghez szükséges feltételek, infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztéseit foglalja magába. A tematikus célhoz illeszkedve Hajdúböszörmény Város Önkormányzata folytatni kívánja a közterületek, zöldterületek, az épített környezet megújítását, a helyi vállalkozások megerősítését és a közösségi életet erősítő városrészi projektek megvalósítását. Szükséges megvalósítani a közterületek, különösen a zöldterületek ütemezett megújítását is. A környezet fejlesztése, bár önmagában nem elegendő eszköz, de hozzájárul a társadalmi és fizikai leromlással járó szegregációs folyamatok kialakulásának megelőzéséhez. A lakókörnyezettel szembeni igényesség olyan attitűd, melyet a város elvár lakóitól, tehát az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik mindenki számára biztosítani a rendezett lakókörnyezet infrastrukturális feltételeit, a fenntartás, a gondoskodás azonban nem maradhat kizárólag városüzemeltetési kérdés, ebben a város lakosságának is tevékeny szerepet kell vállalnia.

A városi zöldterületek igényessége, változatossága, a zöldterületek mennyisége olyan erősségként tartható számon egy város életében, mely hosszú távon a településen élők büszkeségének növeléséhez vezethetnek. Ennek okán a városvezetés a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordít a zöldterületek ütemezett megújítására, fenntartására. A zöldfelületek alapvető szerepet játszanak a klímaváltozással járó negatív folyamatok mérséklésében, bizonyítottan csökkentik a felszínhőmérsékletet, segítik a levegő megtisztulását, közérzetjavító hatásúak. De az egészséges környezet feltételeinek biztosításán túl egyben a társadalmi élet, a közösségi és kulturális rendezvények fontos színterei, találkozóhelyek, a társadalom széles rétege számára a szabadidő eltöltés, sportolás és nem utolsósorban a turizmus célterületei is. A zöldterületeket a kerékpáros és gyalogos tengelyek szervezik hálózatba, ezért ezek fejlesztése ebből a szempontból is lényeges.

T2.3. Megújuló energia arányának növelése

Mind az uniós célok és elvárások, s ezzel összefüggésben a rendelkezésre álló források, mind a környezet állapotával szemben erősödő általános társadalmi elvárások az energiagazdálkodást a fejlesztések fókuszába állítják. Az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás, a fenntarthatóság szempontjai, az energiatartósság csökkentésére való törekvés érdekében Hajdúböszörmény Város Önkormányzata tovább kívánja növelni az energiafelhasználásán belül a megújuló energia részarányát. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés elősegítése európai uniós és országos szinten is kiemelt jelentőséggel bír. Hajdúböszörmény és térsége olyan

agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza, valamint biogáz felhasználáshoz. A napsütéses órák magas száma és besugárzott napenergia mennyisége napelemes és napkollektoros rendszerek telepítéséhez jó adottságot biztosít. Magas fokú az erdősültség, jók a feldolgozási kapacitások. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés mellett további fontos feladat a meglévő infrastruktúrák energetikai szempontból lehető legjobb technológiák alkalmazásával történő megújítása. A példamutatás és a jó gyakorlatok közvetítése, a lakosság és a vállalkozások motiválása, támogatása, a szemléletformálás és információnyújtás, tanácsadás fontos feladat, mely közvetetten hozzájárul a zöld gazdaság „felvevőpiacának” bővítéséhez is. Cél az olcsóbb és biztonságos energiaszolgáltatás a városi „autonóm rendszerek” bővítésén keresztül: az energia forrásától (pl. zöldhulladék, ipari- vagy erdészeti melléktermék, napenergia stb.) az energia előállító rendszereken keresztül (erőművek), az elosztó hálózatra kapcsolt fogyasztók körének bővítéséig. Ez az integrált megközelítés a kiépített rendszerek rentábilis működését tudja biztosítani, de a fejlesztések helyi foglalkoztatási hatásai is jelentősek.

T3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése

A megalapozó munkarész alapján felállított tematikus cél az oktatás minőségi színvonalának növelése, valamint a változatosabb közművelődési lehetőségek biztosítása révén közvetve az egész város lakosságát érinti. A középfokú oktatás szintjén ki kell emelni a város középfokú oktatási intézményeiben.

A cél magában foglalja a helyi szakképzés megerősítését, a hátrányos helyzetű tanulók oktatásának fejlesztését, felnőtt lakosság szakképzését, átképzésüket a piaci igényeknek megfelelően, az általános és középiskola oktatás fejlesztését új szakirányok kialakításával (pl. faipari szakmunkások). A helyi középiskolában ehhez kapcsolódóan a helyi szakképzés feltételrendszerének megteremtése megoldható. A bölcsődei-óvodai hálózat kiegészítése, valamint a meglévő bölcsődék és óvodák fejlesztése fontos feladat.

A közművelődési hálózat fejlesztése és a kulturális intézmények technikai korszerűsítése minden településrészt érintenek, kiemelten az egyes külterületi településrészek hiányzó közösségi tereinek megteremtését, valamint a már meglévők fejlesztését. Emellett megcélozandó a város egészére nézve a lakosság digitális írástudásának növelése, illetve az e-kultúra fejlesztése is. A közművelődési hálózat fejlesztése a település lakosságán túl, a szomszédos településeken élőkre egyaránt pozitív hatást gyakorol.

T3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése

A megalapozó munkarész fejezeteiben feltárt szociális és egészségügyi hiányosságok tükrében a város tematikus céljai között szerepel a szociális és egészségügyi ellátó rendszer további erősítése, ezen belül az egyenlő esélyek biztosítása kitüntetett szerepet szánva a népességmegtartó erő fokozásának, valamint a családpolitika fejlesztésének. A szociális ellátó rendszerek fejlesztése, az ifjúsági és családpolitika, valamint a társadalmi felzárkóztatásra irányuló programok mellett a cél integrálja a helyi közösségi élet támogatását is. A cél sikeres megvalósításához szükség van a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködésre és a civil szervezetek szerepvállalására. Az időskorúak számának növekedése olyan társadalmi kihívás, melyre az ellátórendszereknek fel kell készülniük. Az időszotthoni férőhelyek bővítése mellett fontos cél, hogy ezen a területen is minőségi társadalmi vállalkozások tudjanak megjelenni. A prevenció és öngondoskodást népszerűsítő intézkedések hozzájárulnak az élettartam emelkedéséhez, de még fontosabb, hogy az egészségben megélt évek száma növekedjen. A szociális ellátórendszer – mely mind a családok támogatásában, mind az esélyegyenlőségi terv végrehajtásában kulcsfontosságú intézményi elem – infrastruktúrájának, eszköz és humán erőforrás feltételeinek folyamatos fejlesztése a következő időszakban is fontos feladat.

A család és ifjúsági politika alatt megfogalmazott intézkedések célja végső soron a népességmegtartás, a korszerkezet kiegyensúlyozása. A város óvodai és bölcsődei ellátás szempontjából folyamatos korszerűsítésre és az igényekre rugalmasan reagáló szervezeti megoldásokra (férőhelyek allokációja a tagintézmények, telephelyek között az igényekkel összhangban) van szükség középtávon.

A lakhatás feltételeinek támogatása szorosan illeszkedik az ifjúsági, család- és szociálpolitikai programhoz. A stratégia a különböző intézkedések közül a népességmegtartás célját szolgáló bérlakáskínálat növelését, illetve a meglévő lakásállomány energetikai korszerűsítését, s ezzel a lakhatási költségek további mérséklését emeli ki.

T3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások

A társadalmi különbségek csökkentése és az életminőség javításának tekintetében az egyik legfontosabb cél a társadalmi lecsúszás megakadályozása, a felzárkózás esélyeinek megteremtése. A szegregált területek infrastrukturális fejlesztésén túl a jövőben a soft, azaz a nem beruházási jellegű projektek megvalósítása is előtérbe kerül, azonban ezt a város egész területén hálózatos jelleggel kívánja megvalósítani az önkormányzat. Így folytathatók a szegregátumok területén megkezdett programok a valódi hatás elérése érdekében, de nem zárjuk ki a projektek célcsoportjából a város más területén élő, a társadalmi felzárkózás szempontjából érintett lakosságot. A szegregátumok területén az infrastrukturális beavatkozások elsősorban a közösségi terek megújítására fókuszálnak. A soft programok a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködéssel valósulhatnak meg, s olyan tématerületeket kell, hogy integráljanak, mint a hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatására, szociális kompetenciáinak javítására irányuló elemek, a családsegítési programok, a lakhatással kapcsolatos kérdések és az eladósodottság kezelése, megelőzése, továbbá a foglalkoztatási esélyeket növelő képzési programok; motiváló, mintaadó programok. Az egyes tématerületeken meghatározott konkrét beavatkozásoknak a tartós eredmény érdekében a lehető leghatékonyabban kell egymásra épülniük, illetve egymást kiegészíteniük.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

Hajdúböszörmény Város esetében beazonosításra került városrészek esetében egyes városrészeket összevontan kezelünk a városrészi területi célok meghatározásakor.

Együtt kezelendő városrészeket az alábbi táblázat szemlélteti:

5. táblázat: Együtt kezelendő városrészek

Városrész	Együtt kezelés indoklása
V4. Vénkert V6. Zaboskert V7. Kis- Böszörmény	A három kertvárosi városrész alapvetően csak lakófunkciókkal rendelkezik, s városszerkezeti szempontból a jövőben sem célszerű a város más részeiből egyébként is nehezebben megközelíthető városrészekbe egyéb funkciók betelepítése. Mindháromra jellemző továbbá, hogy nem jelentkeznek jelentősebb szociális problémák, amelyek megoldására a városnak fokozott figyelmet kellene fordítania.
A Központi belterületől elkülönült belterületi és külterületi lakott helyek, illetve gazdasági területek	A városrészek együtt kezelését indokolja, hogy szerepkörükből adódóan hasonló, igaz nem azonos volumenű problémákkal küzdenek. A kisebb létszámú és gyengébb anyagi hátterű településrészek infrastrukturális és szociális szempontból is hátrányos helyzetben vannak.

Az alábbi táblázat szemlélteti a rögzített városrészi szintű területi célokat.

6. táblázat: Városrészi célok

Városrészek	Városrészi célok
V1. Belváros	V1. A városi funkciók erősítése, járásközponti szerepkör erősítése
V2. Kiskörúton kívüli terület	V2. A települési alközponti szerepkör erősítése, funkciók erősítése
V3. Északi- Lucernás	V3. Gyógyfürdő turisztikai színvonalának erősítése, fejlesztése
V4. Vénkert V6. Zaboskert V7. Kis- Böszörmény	V4.; V6.; V7. A meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése, lakófunkció erősítése
V5. Középkert	V5. Keleti Ipari park fejlesztése, az iparban foglalkoztatottak számának bővítése, az iparterületek környezetében mindenképp indokolt a zöldfelületek területének növelése.
V8. Déli- Lucernás	V8. A társadalmi feszültségek oldása, társadalmi felzárkóztatás
A Központi belterületől elkülönült belterületi és külterületi lakott helyek, illetve gazdasági területek	V9. A településrészek infrastrukturális és szociális szempontú fejlesztése

V1. A városi funkciók erősítése, járásközponti szerepkör erősítése

A Belváros tekintetében rögzített városrészi cél Hajdúböszörmény járásközponti szerepkörének megerősítését célozza. A specifikus cél főbb tartalmi eleme a településközpont megújítása és a közigazgatási intézményrendszer fejlesztése. A funkcióbővítő fejlesztések magával vonják a város mikrotérségi szerepkörének bővítését, mely alapot ad a versenyképes gazdaság fejlődésének is és regionális gazdasági és logisztikai tevékenységek kialakulásának. A hatékony közigazgatási intézményrendszer kialakítása vonzóvá teszi a települést a gazdasági és társadalmi szereplők részére.

V2. A települési alközponti szerepkör erősítése, funkciók erősítése

A specifikus cél főbb tartalmi eleme a településközpont megújítása mellett megjelenő alközpontok megerősítése. A többközpontú város lehetővé teszi azt, hogy a különböző városrészekben élő emberek könnyebben és közelebb jussanak a szükséges szolgáltatásokhoz.

V3. Gyógyfürdő turisztikai nívójának erősítése, fejlesztése

Az Északi – Lucernás városrész területén található a Gyógyfürdő. Hajdúböszörmény turisztikai kínálatának egyik kiemelkedő elemének, a Gyógyfürdő fejlesztésének igénye jelenik meg a városrészi célban, amely a város gazdaságfejlesztésének egyik fontos eleme.

V4. ; V6.; V7. A meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése, lakófunkció erősítése

A városrészi célhoz tartozó városrészek (V4. Vénkert; V6. Zaboskert; V7. Kis- Böszörmény) esetében alapvetően a lakófunkciók minőségi javítása a cél, valamint az adott területeken elérhető ellátási funkciók megtartása, valamint minőségi fejlesztése a cél.

V5. Keleti Ipari park fejlesztése, az iparban foglalkoztatottak számának bővítése, az iparterületek környezetében mindenképp indokolt a zöldfelületek területének növelése

A Középkert városrészben található Hajdúböszörmény kettő Ipari Parkjának egyike, a Keleti Ipari park, melynek fejlesztése a helyi gazdaság megerősítésének egyik kulcseleme.

V8. A társadalmi feszültségek oldása, társadalmi felzárkóztatás

A szegregációval veszélyeztetett területek felszámolása elősegíti a területfelhasználási hierarchia fejlesztését, a környezetminőség javítását, a gazdaság fejlődését és a mikrotérségi szerepkör erősítését. Az egészségmegőrző programok szoros kapcsolatban vannak az egészségügyi allapelátás korszerűsítésével, hiszen mindkét projekt típus a társadalmi megújulást segíti elő.

V9. A településrészek infrastrukturális és szociális szempontú fejlesztése

A Központi belterületől elkülönült belterületi és külterületi lakott helyek, illetve gazdasági területek esetében egyfajta horizontális fejlesztési (városrészi) célként kerül definiálásra a településrészek meglévő infrastruktúrájának fenntartása és fejlesztése a cél.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

5. ábra: Hajdúböszörmény városfejlesztési célrendszere

7. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása	T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása	T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)	T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	T 2.3. Megújuló energia arányának növelése	T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése	T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése	T 3.3. A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások
V1 Belváros									
V2 Kiskörúton kívül eső terület									
V3 Északi - Lucernás									
V4 Vénkert									
V5 Középkert									
V6 Zaboskert									
V7 Kis – Böszörmény									
V8 Déli – Lucernás									
V9 Pród									
V10 Hajdúvid									
V11 Bodaszőlő									
V12 Külterület (Szőlőskertek)									

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Hajdúböszörmény Város Településfejlesztési Stratégiája (ITS) a megvalósítást szolgáló beavatkozások tekintetében az akcióterületi megközelítést is mint a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának, de az ITS keretében nem kizárólag az akcióterületeken végrehajtandó projekteket azonosít be.

Jelen Stratégia az alábbi négy típusú projektcsoportot alkalmazza:

Kulcsprojektek:

A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) Középtávú Városi Cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. A kulcsprojekt megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.

Jelen dokumentumban a beazonosíthatóság érdekében a kulcsprojekteket az alábbi módon jelöljük:	
--	---

Hálózatos projektek (egymással összehangolt, térben kapcsolódó projektek):

A hálózatos projekt

- több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll,
- a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed,
- a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

Jelen dokumentumban a beazonosíthatóság érdekében a hálózatos projekteket az alábbi módon jelöljük:	
---	--

Akcióterületi projektek (térben koncentrált és egymással összehangolt projektek):

Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések

- egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen.

Jelen dokumentumban a beazonosíthatóság érdekében az akcióterületi projekteket az alábbi módon jelöljük:	
--	---

A projektek sorszámozása nem jelent prioritizálás sorrendet.

Egyéb projektek (az előző kategóriák egyikébe sem sorolt projektek):

Jelen dokumentumban a beazonosíthatóság érdekében az egyéb típusú projekteket az alábbi módon jelöljük:	
---	---

Az egyes projektek jelölésénél színeként a releváns átfogó cél színezését alkalmaztuk az alábbiak szerint:

T.1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	
T.2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	
T.3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	

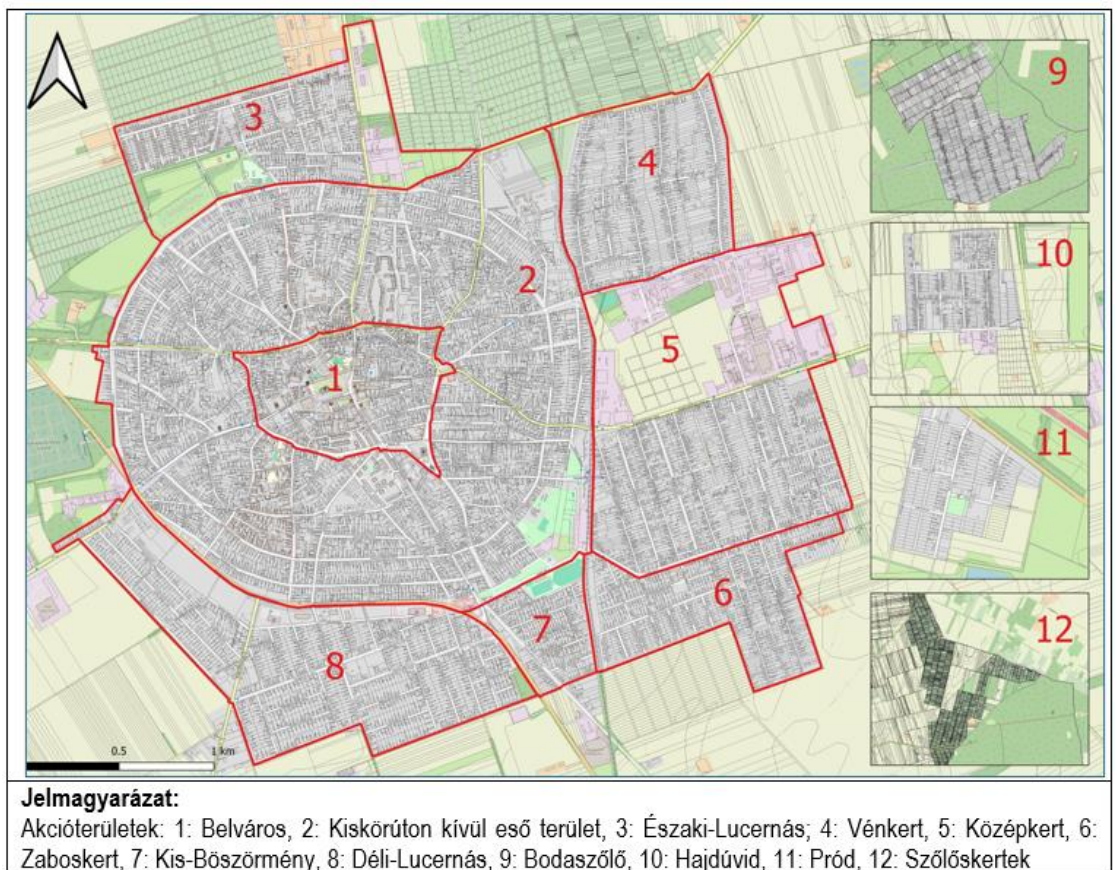
4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája kidolgozásakor az akcióterületek kijelölése esetében a városrészeket vettük alapul: az akcióterületek kiterjedése minden esetben megegyezik az érintett városrészek területével.

Hajdúböszörmény Város esetében méretéből fakadóan nem indokolt kisebb akcióterületek lehatárolása, hiszen az egy városrészre eső célok nem bonthatóak le hatékonyan ennél kisebb területi egységekre.

Az akcióterületek az ITS felülvizsgálata során sem változtak, az akcióterületeket bemutató ábra azonban pontosításra szorult annak érdekében, hogy az a lehatárolásnak megfelelő területet mutassa. Ez a belvárosi akcióterület esetében volt releváns, ahol az ábra nem követte a szöveges lehatárolást, nem mutatta ugyanis az Ady teret és a Kálvin tér teljes egészét.

3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

Forrás: saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája a városrészeket akcióterületként azonosít be, melyek az alábbiak:

■ 1. Belváros

A Belváros városrész lehatárolása:

Polgári utca – Bethlen Gábor utca – Újfehértói utca – Ady tér – Korpona utca – Kálvin tér – Árpád utca – Vörösmarty Mihály utca

■ 2. Kiskörúton kívül eső terület

A „Kiskörúton kívül eső terület” városrész lehatárolása:

Kiskörút és Temető tér – Muraköz tér – Uzsok tér– Petneházi D. u. – Szabolcs u. – Külső-Ujfehértói u. – vasútvonal – Vásár tér –Bánság tér által közrezárt terület

■ 3. Északi – Lucernás

Az „Északi – Lucernás” városrész lehatárolása:

Belterületi határ – Szabolcs utca – Petneházi utca – Uzsok tér– Muraköz tér – belterületi határ

■ 4. Vénkert

A „Vénkert” városrész lehatárolása:

Vasútvonal – belterületi határ – Kinizsi Pál utca

■ 5. Középkert

A „Középkert” városrész lehatárolása:

Kinizsi Pál tér – belterületi határ - Erdélyi utca – vasútvonal

■ 6. Zaboskert

A „Zaboskert” városrész lehatárolása:

Erdélyi utca – belterületi határ - vasútvonal

■ 7. Kis-Böszörmény

A „Kis – Böszörmény” városrész lehatárolása:

Vásár tér – 35. sz. közlekedési út – Kisböszörményi utca – vasútvonal

■ 8. Déli-Lucernás

A „Déli – Lucernás” városrész lehatárolása:

35. sz. közlekedési út – belterületi határ – Külső-Ujvárosi utca – Kórház tér

■ Pród

■ Hajdúvid

■ Bodaszőlő

■ Külterület (Pród, Hajdúvid és Bodaszőlő nélkül)

A városrészek bemutatására a Megalapozó Vizsgálat „3.3.1. A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása” című fejezetében került sor.

8. táblázat: Akcióterületi projektek

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Belváros Akcióterületi projekt	1.	A hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium energetikai fejlesztése	<p>A gimnázium energetikai felújítása több területet érint. A 19. század közepén épült patinás épület külső homlokzathoz nem nyúlhatunk, így az energetika munkákat kizárólag belülről hajthatjuk végre. Így az északi homlokzat multiporos belső oldali hőszigetelését és a tetőfödém alsó hőszigetelését tervezzük megvalósítani.</p> <p>A felújítás folyamán megújulnak a nyílászárók, valamint az előtérbe egy szélfogó kerülne beépítésre, figyelmet fordítva a mozgáskorlátozottak közlekedésére is. A homlokzati fanyílászárók teljes mértékben megegyeznek színben és osztásilag a jelenlegiekkel. A szélfogó alumínium szerkezetből készül, kétoldali biztonsági üveggel, elektromos és sima zárású ajtókkal ellátva. Az összes nyílászáró fa belső párkánnyal ellátva. A külső párkányok festett alumínium lemezből készülnek. Ezek összes költsége beépítéssel bruttó 95.392.156 Ft.</p> <p>A gépészet két fő területe az erős- és gyengeáram, valamint a fűtés és víz rekonstrukciós munkái. Az erős- és gyengeáramú fejlesztések kalkulált összege bruttó 82.000.000 Ft. A fűtés korszerűsítése és a vízhálózat kiépítése kb. 90.000.000 Ft. A világítás korszerűsítés folyamán megvalósulna az emeleti rész állmennyezete megfelelő hőszigetelés alkalmazásával, valamint az épület teljes festése és a burkolatok cseréje, esetleges felújítása, amelynek várható összege bruttó 130.000.000 Ft. A tetőre a legkorszerűbb inverteres napelem-rendszer (32kW) lesz telepítve, ennek költsége bruttó 50.000.000 Ft.</p> <p>Az épület teljes energetikai felújítására a kapcsolódó egyéb költségekkel becsülve bruttó 470.000.000 Ft-ra lesz szükség. Az összegek a jelenleg ismert legjobb műszaki tartalommal lettek kalkulálva. A felújításnak köszönhetően az épület jellege nem változna, viszont az üzemeltetési költsége évente min. 25%-al csökkenne.</p>	470	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	TOP Plusz 2.1.
Belváros Akcióterületi projekt	2.	A hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeum udvarának továbbfejlesztése közösségi térré	<p>Az egykori Hajdúkerület patinás székházában működik a Hajdúsági Múzeum. Az épület udvarán kialakításra kerülő szabadtéri színpad és kiszolgáló létesítmények (mellékhelyiségek, tárolók) közösségi események, színházi előadások és egyéb kulturális bemutatók tere lehet. A Múzeum ezáltal, illeszkedve a XXI. századi múzeumi trendekhez, nem csak egy statikus kiállító hely, hanem egy dinamikus közösségi térré válhat. A projekt keretében egy épített, fix színpad kerül megvalósításra kapcsolódó kiszolgáló helyiségekkel, továbbá a színpadi előadásokhoz szükséges hang- és fénytechnikai eszközök kerülnek beszerzésre. Továbbá a könyvtár épületén „Zöld tető” kerül kialakításra. A fejlesztés révén az országos műemlékvédelem alatt álló Hajdúkerületi Székháznak, mint a megye legrégebbi középületének a kulturális célú turisztikai felhasználása valósul meg, és jól illeszkedik a térség már működő egyéb turisztikai szolgáltatásaihoz.</p>	200	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.1.3; 1.2.1.
Belváros Akcióterületi projekt	3.	Zsinagóga épület felújítása, multifunkcionális közösségi tér kialakítása	<p>A Hajdúböszörményi Zsinagóga 1863-ban épült meg a helyi izraelita hitközség kezdeményezésére annak adományaiból. A második világháborút követően jelentősen lecsökkent a zsidó lakosság lélekszáma a településen, a hitközség az 1950-es években eladta az épületet. 2011-ig az épületet a helyi ÁFÉSZ használta bútorbolt, illetve raktározási célra. Ebben az időszakban került elbontásra az épület két saroktornya, illetve épült hozzá a zsinagógához egy raktárhelyiség. A tornyok elbontása az épület állékonyságára negatív hatással volt, ebben az időszakban indult meg a falak drasztikus elmozdulása, az épület rohamos lepusztulása. Az országos műemlékvédelem alatt álló, leromlott állapotú épület 2011-ben került Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának tulajdonába, azzal a céllal, hogy mint a Hajdúság utolsó meglévő zsinagóga épülete megmentésre kerüljön, és kulturális célú térként az önkormányzat bemutatni és hasznosítani tudja az épületet. A projekt az épület rekonstrukciós munkáit, a multifunkcionális közösségi tér kialakításához szükséges eszközök beszerzését tartalmazza az alábbiak szerint: • két korábban lebontott torony épületrész visszaépítése, • utólagos vízszigetelés, • szerkezeti megerősítés, • akadálymentesítés (lift beépítése), • belsőépítészet, belső kialakítás, • freskók restaurálása, • zsinagóga környezetének rendezése, utcabútorok beszerzése, kerítés építése. • egy kiszolgáló funkciót ellátó épület kialakítása az ingatlanon (új építés), • funkcióhoz kapcsolódó eszközbeszerzések (székek, bútorok, előadótér hangosítás és világítás, kiállító vitrinek, mini színpad (dobogó), stb.) A rekonstrukció révén egy olyan patinás épület készülhet el, mely méltó helyszíne lehet városunk gazdag képzőművészeti gyűjteményének bemutatására, egyéb kiállítások, térségi művészek bemutatkozási lehetőségének biztosítására, illetve kisebb komolyzenei előadások, jazz koncertek, kóruszenei fellépések, színházi előadások, kulturális és tudományos konferenciák, előadások, valamint történelmi megemlékezések megtartására. Ezen funkciók ellátása révén a felújított, megynék épített örökségének részét képező épület fontos szerepet tölthet be a térség turisztikai kínálatában, termékcsomagjában.</p>	300	később kerül meghatározásra	TOP Plusz-1.1.3.
Belváros Akcióterületi projekt	4.	Egészségmegőrző kapacitások bővítése, tornaterem és szabadidős sportlétesítmények építése a Bocskai István Gimnáziumban	<p>Egy (minimum B vagy C) szabványméretű tornaterem megépítése, valamint ehhez kapcsolódóan fallabda (squash) és más teremhez kötött (torna, aerobik, zumba, küzdősportok, asztalitenisz, testépítés stb.) sportok számára szükséges teremkapacitások bővítése, sportudvar felújítása.</p>	450	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	TOP Plusz

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés és (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Belváros Akcióterületi projekt	5.	Városi Könyvtár informatikai, multimédiás eszközeinek cseréje, bővítése	A könyvtár elavult számítógépeinek cseréje, új informatikai eszközök beszerzése, filmvetítéshez szükséges eszközök és egyéb multimédiás eszközök beszerzése.	20	Kertész László Városi Könyvtár	EFOP Plusz
Északi - Lucernás Akcióterületi projekt	6.	Városi aktív rekreációs zöldterület kialakítása Hajdúböszörményben a Csónakázó tó és Városi Gyógyfürdő környezetében	A projekt keretében a fürdő- és gyógykomplexum környezetében található szomszédos üres, kihasználatlan területek rekreációs és turisztikai hasznosítását, parkosítását tervezzük. A projekt célja a régi, használaton kívüli csónakázó tó felújítása, környezetének zöldterület rendezése, illetve új élményelemekkel történő kibővítése, valamint kiskereskedelmi és vendéglátóegységek részére területek kijelölése. A meglévő régi csónakázó tó újbóli kikotrása, vízfeltöltése, élővizekhez (Brassó ér) történő kapcsolása valósulna meg, állatokkal, növényekkel kerülne betelepítésre. A csónakázótó felett egy fahíd kerülne kialakításra, a tó közepén egy kisebb szökőkúttal, illetve egy csónakház és csónak kikötő kerülne kialakításra, továbbá egy móló és hozzá kapcsolódó tóparti vendéglő. A tó közepén lévő szigeten körbekerített játszótér és vízjátékoszervezők kerülne kihelyezésre. Megfelelő biztonsági intézkedések mellett hidegebb téli időszakban a tó korcsolyázásra is megnyitható, a csónakházat használva kiszolgáló épületként. A tó körül a terület parkosítása valósulna meg területrendezéssel, vízelvezetés kiépítésével, fásítással, füvesítéssel, cserjék, virágágyások, öntöző rendszer telepítésével. A parkosítás keretében gyalogösvények kerülnek kijelölésre, továbbá a terület körül egy 1 km hosszú körrekortán futópálya. A futópálya körül kondipark kerül kialakításra. Külön aszfalt útvonalak kerülnek kijelölésre a kerékpárosok és görkorcsolyázók részére, illetve földutak a lovasok részére. Ezen útvonalak kijelölésében kerülne bevonásra a terület mellett található 10 hektáros terület is, ahol a gyalogösvények és egyéb útvonalak mellett a terület is rendezésre kerül növények telepítésével, utcabútorok (padok és kukák) kihelyezésével, járdavilágítás kiépítésével.	650	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz
Északi - Lucernás Akcióterületi projekt	7.	Alkonygazdasághoz kapcsolódó magas komfortfokozatú idős otthon kialakítása	A fürdő és a Csónakázó tó területének ölelésében idős emberek bentlakásos otthona építése. A projekt az idős emberek kiszolgálását célzó 'alkonygazdaság' területét célozza meg. Jelen projekt legalább 70 fő befogadására alkalmas létesítményt kíván létrehozni. A Gyógyfürdő melletti területen az építendő Termálkerti Spa Idős Otthona az igényesebb, magasabb lakáskörülményeket elváró réteget célozza meg. A létesítményben állandó orvosi felügyelet és csoportfoglalkozások mellett kerülne kialakításra 1-4 fős apartmanok.	890	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	EFOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	8.	Polgár utcai biztonságos közlekedési csomópont építése Hajdúböszörményben	A Polgári utca Napsugár óvoda és Tájházak melletti csomópontja a megnövekedett forgalom következtében igen veszélyessé és kaotikussá vált az utóbbi időkben, amely nagytömegeket vonzó rendezvények esetén még jobban megjelenik. Az 5 db utcai (illetve zug) csatlakozást is érintő csomópont kisebb átalakítását tervezzük (ún. tiszta keresztezések kialakítása). A fejlesztés révén 28 db parkoló kerülne kialakításra megfelelő útbecsatlakozással és térkö burkolással. Az út- és parkoló építési munkák becsült költsége az elkészült tanulmányterv alapján, figyelembe véve az egyéb kapcsolódó költségeket bruttó 50.000.000 Ft. Az útsatlakozások kialakítása állami utat (Polgári utca) is érint, így a megvalósításhoz be kell vonni az állami utakat kezelő Magyar Közút Nonprofit Kft. Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságát.	50	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz IKOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	9.	A hajdúböszörményi Ady tér biztonságos csomópont kialakítása (körforgalom)	Az Ady téren korábban több változat is készült egy lehetséges körforgalom kialakítására, amelynek hibája a nagy belső középsziget átmérő. Itt országos közút forgalma megy keresztül (3507. j. és 3509. j. állami utak), valamint a járműszerelvények áthaladására is alkalmassá kell tenni. Az itt található Városi Piac miatt a forgalom óriási, és alkalmanként veszélyes helyzetek alakulnak ki, a csomópont jelenlegi kialakítása nem egyértelmű, balesetveszélyes. A több utcai csatlakozást is érintő csomópont kisebb átalakítását tervezzük (ún. tiszta keresztezések kialakítása). Forgalmiszervezési és biztonsági okokból a célterületen parkolóhelyek kialakítására nincs lehetőség. A körforgalom megépítése 280.000.000 Ft-ba kerülne. Az útsatlakozások kialakítása állami utat is érint, így a megvalósításhoz be kell vonni az állami utakat kezelő Magyar Közút Nonprofit Kft. Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságát.	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz IKOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	10.	Lovas rendezvényeknek megfelelő helyszínt biztosító multifunkcionális hidegcsarnok kialakítása a Vásártéren	A Hajdúböszörményi Vásár téren megépülne egy olyan méretű multifunkcionális hidegcsarnok, mely nemzetközi viszonylatban is jelentősnek számító lovas rendezvényeknek biztosíthat megfelelő helyszínt. Ugyanakkor ez a csarnok multifunkcionális kialakítása révén más programokat is kiszolgálhat: koncertek, motocross versenyek, bikaaratók is megrendezhetőek lennének, de kisebb átalakításokkal a téli időszakban akár jégpályaként is funkcionálhat. A 3.000 m ² -es hidegcsarnok befogadóképessége kb. 800 fő.	450	később kerül meghatározásra	TOP Plusz 1.1.
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	11.	Idősök otthonának kialakítása a Kálvineum épületében	A leromlott állapotú Kálvineum épület felújítása és Idősök Bentlakásos Otthonának kialakítása az épületben.	1.100	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	EFOP Plusz

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés és (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Középkert Akcióterületi projekt	12 12.	Hajdúböszörmény Középkerti Városrészének összekötése a 35. sz. főúttal (Vásár téri út kiváltása)	Az Erdély utca összeköttetését biztosítja a Baltazár Dezső utcával, illetve a 35-ös sz. főúttal. Az elképzeléseink szerint az Erdély utcai vasúti átjáró átépítését, biztonságossá tételét is tartalmazná a beruházás, új átjáróval, külön vezetett gyalogos- illetve kerékpáros átvezetéssel. A jelenlegi Vásár téri új nyomvonal áthelyezésre kerül a Vásár tér 4-17. sz. lakott oldalába, a jelenlegi lakóút átépítésével. Itt egy 7 méter bukolatszélességű, kiemelt szegéllyel ellátott, tehergépjárművek közlekedésére is alkalmas teherbírású út kiépítését irányozzuk elő, a szükséges csapadékvíz-elvezetés kiépítésével. A projekt része továbbá az úthoz kapcsolódó közműkiváltások, főként a meglévő 20kV-os légkábel átépítése új nyomvonalra. A régi, megmaradó Vásár téri út környezetében a Sportcsarnok környezetében kijelölt gyalogátkelőhelyet, illetve személygépjármű- és autóbusz parkolóhelyeket alakítunk ki, továbbá kb. 100 állásos kerékpártárolót. A projekt része a Debreceni utca Vásár tér és Corvin János körút közötti szakaszának a felújítása, hogy a helyközi buszforgalom ezen a szakaszon hajthasson rá a 35-ös sz. főútra, megszüntetve ezzel a Baltazár D. utca és Corvin J. körút csomópontjában lévő balesetveszélyes közlekedési helyzetet.	350	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.2.3.
Középkert Akcióterületi projekt	13 13.	Új háziorvosi rendelő építése Hajdúböszörményben	A Pálnagy Zsigmond utcai 7819/2 hrsz-ú ingatlanon új épület építése két felnőtt háziorvosi rendelő részére, kiváltva a régi, korszerűtlen épületet. Új épület építése valósul meg, kettő rendelő kialakításával, két háziorvosi praxis működésére. hőszivattyú és napelem beszerelésével, Az épületben helyet kapó praxisok működési engedélyében és a NEAK finanszírozási szerződésben foglalt tevékenységek végzéséhez szükséges eszköz beszerzésével.	150	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-3.3.2
Vénkert Akcióterületi projekt	14 14.	Hajdúböszörmény Város Északi elkerülő útszakaszának kialakítása	Az Újfehértói utcából nyíló Szabolcs utca – Petneházi Dávid utca – Uzsok tér – Muraköz tér – Temető tér nyomvonalon, már meglévő tervek felhasználásával létesülő gyűjtőút az Újfehértói út, Dorogi út, Polgári út és a 35-ös sz. főút összeköttetését biztosítja (Észak-Nyugati elkerülő út). Településszerkezeti szempontból tényleges, jelentős módosítás a külső körút gyűjtőút kategóriájú kijelölése. A kijelölés szükséges a 35. sz. főút és a Dorogi utak közötti szakaszon, a Temető tér, Muraköz tér, Uzsok tér, Petneházy D. utcák bevonásával. A szabályozási terv módosítását érintően a közlekedési munkarészek a gyűjtőút hálózat É-i változtatása miatt jelentős módosítást nem igényeltek. A város már 2003-ban elkészítette a külső körút engedélyes és kiviteli terveit, melynek az aktualizálása „csak” a megváltozott szabványok, előírások szerinti átdolgozást igényli, illetve az eltelt idő miatt természetesen új terv készül. A forgalmi átrendeződés (mely az M35-ös autópálya átadásával jelentkezett) további plusz forgalom figyelembevételét - a korábbiakban is már tehermentesítésre tervezett kiépítésre tervezett külső gyűrűn - nem tesz szükségessé. Ha csak az út nyomvonal kiépítését valósítjuk meg, akkor a becsült költség kb. 800 millió Ft. Amennyiben az eredeti tervek szerinti megvalósításban gondolkodunk (Temető előtti terület rendezése, Temető csomópont rendezése, Kemping előtti parkolók építése, nyomvonalon becsatlakozó utcák átépítése, csomópontok építése), akkor a beruházás költsége 1,5 milliárd Ft lenne. Az útfejlesztés gazdasági szempontból jelentős két övezetnek a megközelítését is elősegíti: a Hajdúböszörményi Nyugati-ipari Park területét, valamint a hajdúböszörményi Bocskai Strand és Gyógyfürdő és környezetét. A fejlesztés révén a 35. sz. (Debrecen – Miskolc), 3502 j. (Hajdúdorog – Hajdúnánás – Tiszalök) és 3509 j. (Újfehértó) állami utak közötti összeköttetése valósul meg.	800	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.2.3. IKOP Plusz
Déli - Lucernás Akcióterületi projekt	15 15.	Leromlott városi területek komplex rehabilitációja infrastrukturális és soft elemek megvalósításával	A Déli-Lucernás városrészben megvalósítani tervezett projekt célterületei az ebben a városrészben a KSH vonatkozó mutatói alapján azonosított szegregátumok. A projekt keretében komplex beavatkozások (infrastrukturális és soft típusú projektelemek) megvalósítása tervezett annak érdekében, hogy a társadalmilag és térben jelentkező problémák hatékonyan orvosolhatók legyenek. Egyrészt szükséges az itt élők életminőségét, lakókörnyezetét javító, a szolgáltatások jobb hozzáférhetőségét biztosító beavatkozások megvalósítása, másrészt társadalmi-szociális-közösségi beavatkozások megvalósítása is tervezett a felzárkóztatás, a szegregáció-mentesség, az integráció magasabb foka érdekében. Az infrastrukturális elemek keretében többek közt lakó-közlekedési és közösségi funkciót javító beruházások is tervezettek (pl. út- és járdafejlesztések, csatornarendszert érintő fejlesztések, bérlakások felújítása, építése; közösségi terek megújítása, kialakítása stb.), míg a soft típusú beavatkozások közt munkaerőpiaci, életvezetési, közösségépítési, bűnmegelőzési, egészségfejlesztési, közösségi célú programelemek megvalósítása segítheti az összetett módon jelentkező problémák oldását.	700	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojektek

Jelen ITS tervezése kapcsán kulcsprojekteknek tekintjük azokat a tervbe vett fejlesztéseket, melyek alapvető feltételét képezik egy vagy több középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, akkor az adott célok csak részben tudnak megvalósulni. A módszertani útmutatások szerint a kulcsprojekt nem feltétlenül integrált projekt, célszerű azonban, ha a kulcsprojekthez további projektek kapcsolódnak. Hajdúböszörmény Városa az ITS által meghatározott tervezési időszakra tervezett kulcsprojektjeit az alábbi táblázat tartalmazza.

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata horizontális szempont szerint igyekszik fejlesztési elképzeléseit megvalósítani, melyek többek között a kulcsprojektek kidolgozása során is érvényesült. Ezek a főbb szempontok – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak:

- a gyermekek, az ifjúság érdekeit szem előtt tartva akár a nevelési – oktatási rendszer fejlesztése, akár a szabadidő hasznos eltöltését segítő fejlesztések (közösségi terek, zöldfelületi fejlesztések esetébe játszótér, stb.) esetében fontos a gyermekek érdekeinek szem előtt tartása,
- adott tématerület egységes kezelése, például a kerékpár-hálózati fejlesztések esetében távlati kitűzött cél a város és környezetének komplex kerékpárhálózattal való kiépítése.

9. táblázat: Kulcsprojektek

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcs projekt	 1.	Hajdúsági Múzeum felújítása, turisztikai célú fejlesztése	<p>A Hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeumnak helyszínt adó Hajdúkerületi Székház Hajdú-Bihar megyei legrégebben épült ma is működő középülete, mely állami műemlékvédelem alatt áll. Sajnos az épület keleti szárnya, melyben a múzeum is található, igen leromlott állapotban van. A múzeumi funkciók még az 1950-es években kerültek kialakításra az épületben, mely a folyamatos kisebb-nagyobb fejlesztések ellenére is idejétmúlt, és szükségessé vált a múzeumi funkció turisztikai szempontú átgondolása, fejlesztése.</p> <p>A projekt keretében a műemléképület helyreállítása történne meg, a korábban felújításra került épületrészek (Bíróság és múzeum földszintes szárny földszintje) kivételével: általános belső felújítás; utólagos falszigetelés; lift beszerelése meglévő aknába; homlokzat-helyreállítás a teljes épületre, időszakos kiállítóterem-kávézó kialakítása; múzeumi funkciók és kiállítóterek turisztikai szempontú átszervezése; egykori pincebörtön bemutatása az építészeti lehetőségek figyelembevételével; megtörténne a közhasználatú épületrészek akadálymentes közlekedésének biztosítása.</p> <p>A projekt másik fő irányvonala a múzeumpedagógiai foglalkozó helyiségek megtartására alkalmas közművelődési helyiségek kialakítása a jelenlegi időszakos kiállító termék helyén, egy állandó kiállítás létesítése, valamint a meglévő közművelődési helyiség átalakítása interaktív foglalkozás megtartásához. Ehhez kapcsolódóan a Múzeum kidolgozta a múzeumpedagógiai foglalkozások tematikáját, mely kapcsolódik az iskolai oktatás anyagához, ezáltal hozzá járul a tantervekben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztéséhez.</p>	5.000	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	TOP Plusz Központi forrás
Kulcs projekt	 2.	Hajdúsági kultúr diplomáciai projekt	<p>A Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep az ország egyik legrégebbi kortárs képzőművészeti alkotótábor. Működésének több évtizede alatt Hajdúböszörmény Város tulajdonába több száz kortárs festmény és grafika került, melyek döntő többségét a Város a nagyközönségtől elzártan tárol. A meglévő festményekre építve indítjuk be a hajdúsági kultúr diplomáciai projektet: a nemzetközi üzleti élet szereplőivel, potenciális befektetőkkel kapcsolatban lévő szervezeteknek térítésmentesen, hosszú távra haszonkölcsönbe adunk 1050 festményt azzal, hogy azokat méltó módon helyezték ki irodáikban. A Magyarországi Amerikai Kereskedelmi Kamara már jelezte is érdeklődését, és tervezzük a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak is fölajánlani: minden magyar nagykövet irodájában egy kortárs hajdúsági festmény függjön ('I ♥ Hajduság' matricával a képereten).</p> <p>A festményekből három vándorkiállítást is összeállítunk, melynek a Balassi Intézet és a nagykövetségek adnak majd helyet. A projekt megvalósításában kiemelt szerepet kap Kiss Attila polgármester úr, az Országgyűlés egykori kulturális bizottság tagjának személyes kapcsolatrendszere. A projekt filozófiája megegyezik a Külgazdasági és Külügyminisztérium kultúr diplomáciai filozófiájával, miszerint a kultúr diplomáciának a befektetés ösztönzést (és a hazai vállalatok export promócióját) kell támogatnia.</p>	111	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra
Kulcs projekt	 3.	Hajdúsági pályaeorientációs projekt	<p>A projekt célja, hogy a diákság körében jelenleg népszerű szakmák (fodrász, menedzser, táncdal énekes) helyett, korrekt tájékoztatás alapján, a valós munkapiaci értékkel bíró és a hajdúsági gazdaságfejlesztés fókuszában lévő szakmák (élelmiszeripar, könnyűipar, gépészet stb) felé orientálja a pályát választó 68. osztályos fiatalokat és szüleiket. A projekt, szemben a jelenlegi hazai gyakorlattal, tehát nem egy pszichológiai tanácsadó, személyiségelemző pályaeorientációt céloz, hanem a leendő munkavállalók és szüleik tájékoztatását a hajdúsági munkapiaci realitásokról. A projekt keretében tervezett akciók: a) Céglátogatások a diákoknak, szülőknek, kérdések és válaszok a helyszínen, b) Pályaeorientációs rendezvények az iskolákban, volt diákok bevonásával, c) Helyi média jelenlét: heti TV magazin, webes hírek, Facebook pályaeorientációs oldal, diákújságírók bevonásával, d) Nyomtatott tájékoztató kiadványok készítése. A Vagyonkezelő egyik leányvállalata, a Hajdú7 Kft. mind technikailag, mind humánerőforrások tekintetében fölkészült a projekt implementálására. A projekt eredményeként a hajdúsági vállalkozások munkaerő ellátottsága javul. Javul a beruházók, munkahelyteremtők üzleti környezetete, csökken a pályaelhagyók és potenciális munkanélküliek száma.</p>	306	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra TOP Plusz GINOP Plusz
Kulcs projekt	 4.	Hulladékudvar kialakítása	<p>Hulladékudvar kialakítása Hajdúböszörmény belterületi részén, hogy a lakosok a speciális típusú hulladékot a városban le tudják adni, ne kelljen kivinni a HHG telepére. A hulladékudvar minimális tervezett helyszükséglete nagy, mivel lomok, zöldhulladék, építés-bontási hulladék lakosságtól történő begyűjtését és ideiglenes tárolását is végeznénk, így optimális esetben 10.000 m²-rel kell, hogy számoljunk. Az önkormányzat megfelelő infrastruktúrájú, a feladat elvégzésére alkalmas ingatlanal nem rendelkezik, így a terület üzemeltetésre alkalmas állapotának kialakítása a fejlesztés költségeként jelenik meg.</p>	130	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	KEHOP Plusz
Kulcs projekt	 5.	Bocskai Strand- és Gyógyfürdő és közvetlen környezetének fejlesztése	<p>A növekedő forgalom biztosítása érdekében a fürdőben elengedhetetlenek olyan fejlesztések megvalósítása, mely révén továbbra is biztosítani tudja az elvárt színvonalú szolgáltatást.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új gyermek- és élménymedence együttes kialakítása. • A fürdő körüli parkolási rendszer kialakítása. 	400	Hajdúböszörmény Város Városgazdálkodási Kft.	TOP Plusz GINOP Plusz

Projekt típus	Projektek jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcs projekt	 6.	Intelligens város (Smart City): IP alapú technológia fejlesztés üvegszálakábel segítségével	A projekt keretén belül a városban a jelenleg optikai kábellel nem lefedett, illetve a nem üvegszálakábel technológiával ellátott területek IP technológiára való felkészítése történne meg. A beruházás segítségével a városban el lehetne érni a közel 100%-os hálózati lefedettséget és a Gpon rendszer bevezetését. A fizikai hálózat alkalmas lenne a szélessávú internet szolgáltatásra, az IP alapú televíziózásra, továbbá városi térfigyelő kamera, biztonsági és vagyonvédelmi, valamint beteghívó rendszer üzemeltetésére. A projekt kapcsolódik többek között az alkonygazdasághoz, hiszen az idősek számára beépíthető segélykérő gomb is ezen rendszeren működtethető.	1.020	Hajdú7 NKft.	Digitális Nemzet Fejlesztési Program Szupergyors Internet pillére Nemzeti Digitalizációs Stratégia
Kulcs projekt	 7.	Hajdúböszörményi szőlőskerti mintagazdaság kialakítása	A projekt keretében egy olyan mintagazdaság, szőlőskerti terület rész kialakítását kívánjuk megvalósítani, mely jó példaként szolgálhat arra, hogy ezen területek megfelelő művelése és hasznosítása milyen előnyökkel járhat. Ezzel is népszerűsíténénk, hogy minél többen kezdjék ezeket az elhagyatott, elhanyagolt területeket újból hasznosítani, mind mezőgazdasági, mind pedig pihenési, rekreációs célból is. Az itt megtermelt mezőgazdasági termékek, élelmiszer alapanyagok a családok számára saját fogyasztásuk biztosítására is alkalmasak, valamint östermelőként a helyi piacokon megjelenve a helyi gazdaság fejlesztését is elősegítheti. Az egyedileg feldolgozott vagy tradicionálisan elkészített termékek (pl. lekvárok, mézek, szörpök, befőttek, gyógynövény készítmények, házi pálinkák, borok, kézműves sörök, ajándéktárgyak, egyéb kézműves tárgyak stb.) pedig szélesebb körben értékesíthetővé válnak, az idelátogató turisták érdeklődését is felkeltheti. A projekt fontos eleme, hogy a mintagazdaság kialakításán túl egy olyan vendégház is kialakításra kerüljön, ahol ezek az egyedileg, tradicionálisan előállított termékek, ételek, borok, pálinkák bemutatathatóak, megkóstolhatóak, megvásárolhatóak, elkészítésük kipróbálható legyen. A vendégház kiindulópontja lehet továbbá lovas-, kerékpáros-, és gyalogtúrának is azok részére, akik a Hajdúság természeti értékeivel is szeretnének megismerkedni. A mintagazdaság egyfajta tudásközpontként is szolgálna: az érdeklődő gazdák, kézművesek információt gyűjthetnének a szőlőskertek, gyümölcs gazdaságok elindításával, művelésével, a megtermelt termékek hagyományos módon történő feldolgozásával és a termékek értékesítésével kapcsolatban. Közös értékesítési csatornák, marketing tevékenység és érdekképviselet segítené a szőlőskertek művelőit.	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	ROHU (határon átnyúló ETE program) / KAP
Kulcs projekt	 8.	Hajdúböszörmény Zöld Korona Víziója – Előkészítési ütem	Hajdúböszörmény körkörös, ősi városszerkezettel rendelkezik, mely az elgondolás szerint a fák évgyűrűjének növekedési modelljének mintájára egy új, zöld körgyűrűvel gyarapodna az elkövetkező évtizedekben. A körkörös városszerkezet mintájára az épített városszagon kívül, a külterületi részen egy kb. 400 m széles fásított körgyűrű kerülne kialakításra. A várost így körbe ölelő „Zöld Korona” véderdő funkciókat látna el, mely klimatizáló, szélcsökkentő hatást fejtene ki a városra, a szálló por megkötését, pollenvédelmet, a homokos talaj mozgásának csökkentésével erózió védelmet biztosítana. A gyűrű belső ívén kialakításra kerülő mesterséges tavak a település vízgazdálkodásában játszhatnak fontos szerepet az öntözés, a csapadékvíz elvezetés, a talajvíz csökkentése és a halászat területén. A teljes Zöld Korona a helyi őshonos növényzet és állatvilág megőrzésében is fontos szerepet töltené be, mely ezen kívül rekreációs és turisztikai funkciót is ellátna. Az előkészítő projekt tevékenységei: • Zöld Korona koncepcióra vonatkozó tanulmány elkészítése: bruttó 5 MFt • Zöld Korona koncepció megvalósítására cselekvési terv elkészítése: bruttó 5 MFt • Zöld Korona koncepció megvalósítási tervdokumentumainak elkészítése: bruttó 25 MFt • A koncepció megvalósításához szükséges városrendezési dokumentumok módosítása: bruttó 20 MFt. • A koncepció népszerűsítésére, megismertetésére vonatkozó helyi, országos és nemzetközi marketing kampány megvalósítása, kapcsolódó rendezvények lebonyolítása. A fenntartható város, környezettudatos gondolkodásmód népszerűsítésére előadások, rendezvények tartása. A helyi gazdák, földtulajdonosok, gazdasági szereplők megnyerése az ügy érdekében. Összesen bruttó 30 MFt.	85	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	LIFE program Közvetlen brüsszeli források

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcs projekt	 9.	A Hajdúböszörményi Nyugati Ipari Park fejlesztése II. ütem	A projekt keretében megtörténik a szennyvíz nyomóvezeték kiépítése a meglévő Nyugati Ipari Parkból a városi szennyvíztisztító telephez. - Ivóvíz kapacitás bővítése a Nyugati Ipari Parkban ivóvíz körvezeték kialakításával a Városi Köztemető irányába. - Meglévő Ipari Úton a közvilágítás kiépítése. - A feltárandó új iparterületek részére közművek kiépítése az ipari park fejlesztés I. ütemében megvalósított közműfejlesztések folytatásaként, ahhoz csatlakozva. A Nyugati Ipari Park közvetlen szomszédságában jelenleg többségében állami tulajdonú fejlesztési területek találhatóak, mely ingatlanok feltárása és infrastrukturális fejlesztése, közművekkel történő elérése révén ezen ingatlanok további betelepülő vállalkozások részére biztosíthatnak helyszínt, ezáltal alapjául szolgálhatnak a meglévő ipari park bővítésének.	473	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.1.1
Kulcs projekt	 10.	A hajdúböszörményi Bocskai Strand- és Gyógyfürdő minőségjavító fejlesztése	Bocskai Strand- és Gyógyfürdő fürdőszolgáltatási minőségének és színvonalának javítása, az ehhez szükséges infrastruktúra fejlesztése révén. Medenceterek és környezetük megújítása: -termálmedence újburkolása, fugázás saválló fugával, kapcsolódó munkákkal (kb. 500 m2), -medence feletti tető fedésének cseréje, újraszindelyezése, ereszeszkázás cseréje; -térkő burkolat csere (kb. 800 m2); -gyermekmedence téli védőtető készítése; - úszómesteri állvány cseréje; - 7 db strandzuhanyzó felújítása; - 10 db öltözőfülke cseréje; Parkosítás, vakondháló telepítés, újrafűtés, növénytelepítés kb. 10 000 m2 területen; a fürdőszolgáltatási feltételek színvonalának emeléséhez kapcsolódó épületfejlesztések: -nyári gépház felújítása, homlokzat vakolás javítás, festés, tetőszigetelés, nyílászárócseré; - klórozó helyiség felújítása; -gyógyapartman hátsó előtető meghosszabbítása; Vendégfogadási feltételek javítása, vendégfogadási rendszerek fejlesztése: -strandpénztár felújítása; - érintőképernyős információs totemoszlop (eszköz + telepítés) telepítése; - a fürdőben működő beléptető rendszer bővítése, forgóvillás beléptető (eszköz + telepítés) telepítése, - 30 m2 térkő burkolat készítése; Beépíthető eszközök telepítési helyének kiépítése: -interaktív játszótér telepítési helyének kiépítése; -kültéri LED fal telepítési helyének kiépítése. Beépíthető eszközök: -5 db szivattyú beszerzése és cseréje; Beszerzendő eszközök: - 2 db robotfűnyíró, - 1 db kültéri LED fal, - Interaktív játszótér	175	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.1.3
Kulcs projekt	 11.	A Bocskai Strand- és Gyógyfürdő energetikai korszerűsítése	A hajdúböszörményi Bocskai Strand- és Gyógyfürdő épületének energetikai fejlesztése szükségességét a 3085 m2-es épületének jelenlegi gépészeti berendezéseinek korszerűtlen állapota indokolja, mely nem felel meg a hatályos építési követelményeknek, energiapazarló, fenntartása jelentős költséget ró az üzemeltetőre. A légcserna hálózat részben leszakadt részben pedig a hiányos szakaszok és tenyér méretű lyukak miatt a légcserna rendszer jelentős része nem üzemel. Továbbá a légtechnikai rendszer szigetelése hiányos. A páratlanítás hiánya miatt az épületszerkezetek jelentős nedvességterhelést kapnak az épület szerkezetek páratechnikai és hőtechnikai tulajdonságai romlanak, valamint esztétikai szempontból is kedvezőtlenek. A projekt megvalósítása során a projekt tárgyát képező épület energiatudatos gépészeti korszerűsítése történik meg, megújuló energia felhasználásával. Termál víz hőhasznosítás és hulladék hő hasznosítás 7 db geohőszivattyúval. a termálvíz puffer tároló kialakítása. Szellőző rendszer kiépítése.	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-2.1.1
Kulcs projekt	 12.	Kék- és zöldinfrastruktúra, valamint közösségi-sport funkcióhoz kapcsolódó fejlesztés Hajdúböszörmény településen	A projekt több típusú fejlesztéseket tartalmaz a város különböző területein az alábbiak szerint: Győrössi kerti park zöldterület rendezése, körülötte lévő utak, járdák, csapadékvíz elvezetés, parkolók felújítása, új parkolók kialakítása. Baross téri régi emlékpark kisebb mértékű felújítása. Fürdőkeri zöldterület rendezése, új emlékpark kialakítása lakossági faültetéshez. A könyvtár épület lapos tető részének átépítése megerősített födémmel, magastető kialakítással, fűtés és villamoshálózat korszerűsítéssel. Új extrém sportpálya (Vásár tér) környezetének rendezése. Arad utcai árok átkötése a Csónakázó tóba. Ady tér átkötés létesítése a Korpona utcai Madách utcai csapadékvíz hálózatok között. Olajútó utcai, Nagy András utcai, és Kert utcai csapadékvíz elvezető árok felújítása, új szakaszok létesítése. Gombos András utca csapadékvíz elvezetésének kiépítése. Csónakázó-tó rekultivációja.	990	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.2.1
Kulcs projekt	 13.	A K-V-3 tározó fejlesztése	A K-V-3 tározó fejlesztése töltésmagasítással és műtárgyrekonstrukcióval. A projekt célja az öntözővízszint növelése töltésmagasítással. A projekt keretében a K-V-1 és K-V-3 tározók üzemvízszintjének emelésével a tározott vízmennyiség (öntözővíz) növelése valósul meg. Nő a visszatérhető édesvíz mennyisége, így mérséklődhet a vizek többletéből vagy hiányából fakadó kedvezőtlen hatások. A meglévő töltés teljes hossza: 10.501 m. A jelenleg maximálisan tárolt vízmennyiség: 10.962.000 m ³ , tervezetten 12.999.700 m ³ -re nő. A vízvisszatartás fejlesztése segíti a klímaváltozás káros hatásainak mérséklését és csökkenti a vízzel kapcsolatos kockázatokat.	később kerül meghatározásra	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	KEHOP Plusz

4.3.2 Hálózatos projektek

A hálózatos projektek egymással összehangolt vagy térben kapcsolódó projektek. A hálózatos projektek jellemzője, hogy több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, esetleg egy együttműködő rendszer elemeit is képezhetik.

Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához kapcsolódóan az alábbi táblázatban meghatározott hálózatos projektek kerültek meghatározásra.

10. táblázat: Hálózatos projektek

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Hálózatos projekt	 1.	Hajdúböszörmény közösségi közlekedési rendszerének fejlesztése	A legforgalmasabb és helyközi utazási viszonylatokat is kiszolgáló buszöblök közelében kerékpártárolókat kívánunk kihelyezni, mivel Hajdúböszörményben elterjedt közlekedési forma, hogy a lakosság a vidéki munkába és iskolába járás kapcsán biciklivel érkezik a buszváróba, buszmegállóba és onnan busszal utazik tovább. A projekt keretén belül az egyik legforgalmasabb városi buszöblől pár (mind helyi, mind pedig helyközi buszforgalmat lebonyolít) mellett található, egy jelenleg nehezen szabályozható, balesetveszélyes csomópont átépítését irányozzuk elő körforgalommá a biztonságos autóbusz-közlekedés érdekében. Ez az Árpád utca – Újvárosi utca – Vörösmarty utca csomópontjában épülne. A csomópont átépítésével kapcsolatban útépítés, csapadékvíz-elvezetés és közműkiváltások várhatóak. A kialakítás becsült költsége: nettó 70 millió Ft. A hajdúböszörményi helyi közösségi fejlesztés érdekében 3 db új, hibrid hajtású busz kerül beszerzésre.	nettó 250	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Nonprofit Kft	TOP Plusz
Hálózatos projekt	 2.	Belterületi kerékpárutak fejlesztése Hajdúböszörményben	Hajdúböszörmény két fontos, rekreációs célú turisztikai gócpontjának (Gyógyfürdő és Fürdőkert) elérhetőségének és a két terület közötti megfelelő átjárhatóság érdekében a meglévő városi kerékpárút hálózatot kívánjuk fejleszteni. A rekreációs jellegű szolgáltatásokhoz - azok jellegénél fogva - a kerékpáros megközelítés illeszkedik is. A két terület közötti kerékpárút egyes szakaszai már elkészültek, a hiányzó szakaszokat kívánjuk a projekt keretében megvalósítani. A kerékpárút a Castrum Termál Kemping közelében lévő csomóponttól indulna, befordulva a Fürdő bejáratához.	450	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz
Hálózatos projekt	 3.	Élelmiszer- és étkezési ellátási lánc kialakítása Hajdúböszörményben	A projekt általános célja, hogy a hajdúsági élelmiszer termelők piaci pozíciója javuljon a helyi közétkeztetésben és a helyi vendéglátóiparban. Cél az is, hogy a sikeres ellátási lánc projekt a térség "smart city" gondolkodásának és projektalkotásának kezdő lépése legyen. A Hajdúböszörmény Város Önkormányzata és a Hajdúböszörményi Vagyonkezelő Zrt. konzorciuma által megvalósított projektben egy központi (részben hűtött) élelmiszerraktár és konyhai előkészítő szolgáltató ki a térség közétkeztetését és HoReCa (hotel, étterem, catering, vagyis vendéglátó) iparát. Első lépésben a tucatnyi hajdúböszörményi melegkonyhát, a későbbiekben az egész Hajdúságot a központi raktár és konyhai előkészítő, a helyi termelők alapanyag beszállítására építve szolgáltató ki úgy, hogy az ellátási lánc megszervezésében a "smart city" alapelvei és technikái megjelennek. A központi raktár az önkormányzati tulajdonú M35 Business Park területén valósulna meg.	500	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz KAP

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Hálózatos projekt	 4.	Hajdúsági technológiai idegennyelv oktatási projekt	A magyarországi középfokú szakképzésben, sajnálatos módon, nincs helyén az idegennyelv oktatás. A szakképzés átalakítása előtt jellemzően általános társalgási nyelvet oktattak a szakközépiskolák, szakiskolák. Ez az általános társalgási nyelv semmilyen támaszt nem ad egy munkavállalónak egy modern nagyüzem idegennyelvű munkafolyamatainak a megértésénél, a szakmája gyakorlati alkalmazásához idegennyelvű környezetben. A szakképzés átalakítása után az idegennyelvi óraszám lecsökkent (az oktatás irányítói fölismerték az általános társalgási nyelv haszontalanságát a szakképzésben), ugyanakkor az idegennyelv oktatás tartalmilag nem változott. Jelen projekt célja egy olyan úttörő, kísérleti program elindítása, amely távlatilag az egész hazai idegennyelv oktatásra is hatással lehet (2014-ben a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt tájékoztattuk a kísérleti projektről). A „technológiai idegennyelv oktatás” a) alapfokú, b) erősen szakma specifikus és c) tömeges idegennyelvoktatást céloz meg Hajdúböszörményben és a Hajdúságban. Alapfokú a nyelvtanítás, mert egy-egy szakmacsoport kb. 200 legfontosabb szavának és kifejezésének az elsajátítását célozza, ezért nevezhetnénk akár „ipari/technológiai konyhanyelv” oktatásnak is. Elsősorban az angol, esetleg a német nyelv oktatásában gondolkodunk. Erősen szakma specifikus, mert – illeszkedve a hajdúsági gazdaságfejlesztési törekvésekhez – elsősorban az élelmiszeripari, könnyűipari, gépészeti autóiipari fémmegmunkáló szakmákra koncentrál (de a szakmacsoportokba idővel akár az idegenforgalom is bekerülhet). Az egyes szakmák technológiai folyamatleírásai, írásbeli és szóbeli utasításainak megértése, különféle gyártási problémák kezelése tartozhat a szakma specifikus idegennyelv oktatásba. Végül tömeges a nyelvtanítás, mert a hajdúböszörményi és hajdúsági munkavállalók, munkanélküliek, idővel a diákok széles tömegeit is be kívánja vonni az oktatásba. A projektbe okvetlenül bevonni tervezünk néhány meghatározó hajdúsági, külföldi tulajdonú vállalkozást (pl.: General Electric).	360	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra
Hálózatos projekt	 5.	Kommunikációs és művészeti készségfejlesztő programok szervezése a Bocskai István Gimnáziumban	Diákmédia műhely kialakítása, filmfesztiválok, alkotótáborok, kiállítások rendezése, emlékeztető és egyéb dokumentációs tevékenység végzése (pl. projektekhez kapcsolódóan), honlapfejlesztés.	35	KLIKK Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 6.	Természettudományos oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	Természettudományos labor felszerelésének és bútorzatának felújítása.	100	KLIKK / Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 7.	Idegennyelvi oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	Diákcserkapcsolatok fejlesztése, idegennyelvi lektor, önkéntesek biztosítása, testvériskolai programok bővítése.	60	KLIKK Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 8.	Hajdúböszörményi távhőrendszer átalakítása, fejlesztése	A távhőrendszer korszerűsítése szükséges. Meg kell vizsgálni a jelenlegi rendszer lépcsőházankénti mini hőközpontok kialakítása és alternatív energiaforrások bevonása általi kiváltásának lehetőségét.	350 500	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Vállalat	KEHOP Plusz
Hálózatos projekt	 9.	Városközpontban távhőszolgáltatási rendszer kialakítása	Geoermikus kút révén a városközpontban egy távhőrendszer kialakítása, melyre az itt található több önkormányzati intézmény tud csatlakozni, illetve később külső fenntartású közintézmények is csatlakozhatnak.	1.200	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	tervezési feladatok közvetlen brüsszeli projekt keretében: ELENA projekt kivitelezés: KEHOP Plusz

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Hálózatos projekt	 10.	Infrastruktúra fejlesztése az Újvárosi utcán	Az Újvárosi utca nyílt medrű csapadékvíz-elvezetési árkának lefedése és intenzívebb zöldfelülettel való ellátása az idegenforgalom és az autópálya felőli forgalom megemelkedése miatt.	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-
Hálózatos projekt	 11.	Kerékpárút fejlesztése Hajdúböszörmény - Hajdúdorog között.	A projekt két fejlesztési szakasza: I. szakasz: A városközpontból indul a Korpona utca - Jókai Mór utca csatlakozásától, és tart Hajdúhadház irányába a Jókai Mór utca és a Külső- Hadházi út mentén, egészen a Hajdúböszörmény településhatáráig. II. szakasz: Kezdő szelvénye a város belterületén az Iskola utca csatlakozásától indul a Bethlen Gábor utca mentén Hajdúdorog irányába. A tervezési szakasz a Bethlen Gábor utcát követően külterületen a 3502 j. ök. út mentén halad tovább az út szelvényezése szerinti jobb oldalon, és tart Hajdúdorog közigazgatási határáig tart. A kerékpárút becsült hossza 11,5 km.	1 370	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-1.2.1.
Hálózatos projekt	 12.	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztés Hajdúböszörmény - Debrecen vonatkozásában	Teljes település vagy településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása (Mátyás király körút- Szilágyi Erzsébet körút- Fazekas Gábor körút és a Hunyadi János körúton mentén) b1) településeket összekötő útvonallal (Hajdúböszörmény és Debrecen-Józsa külterületi szakasz). Kerékpárút építés a Vásár tértől Külső-Debreceni utca Tüzép telep előtti út belterületi szakaszon, illetve a 35 sz. állami út külterületi szakaszán a főút mellett elhaladva egészen Hajdúböszörmény-Debrecen közigazgatási határáig. A kerékpárút becsült hossza 6,5 km. Egyéb belterületi szakasz: Mátyás király körút- Szilágyi Erzsébet körút- Fazekas Gábor körút és a Hunyadi János körút mentén.	1 030	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-1.2.1.
Hálózatos projekt	 13.	Hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése	A hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése során a település közigazgatási területén elhelyezkedő 17 db út, illetve útszakasz építését, felújítása 6600 méter hosszúságban. A tervezett fejlesztés kapcsán 3 db gyűjtőút felújítása történik meg, melyeken jelentős gépjármű és kerékpáros forgalom valósul meg, és a levezetett forgalom következtében az évek során minőségük jelentősen megromlott, komoly kátyúzási munkákat igényelnek. Új utcanyitással érintett utcák kapcsán a közműfejlesztések megtörténtek, már csak az útburkolat kialakítása szükséges. Két külterületi lakott részen lévő útfejlesztés is tervezett, melyek jelenleg földutak, azonban jelentős lakossági forgalmat bonyolítanak, melyek indokolják a burkolattal történő ellátásukat. További hosszabb-rövidebb útszakasz felújítása, kialakítása sürgető. A települési közúthálózat leromlása a szegregációs folyamatokat és az alacsony vállalkozói beruházási hajlandóságot is hozza magával, ezért fontos ezen folyamatok visszaszorítása. A települési alközpontok [külterületi lakott részen lévő Hajdúvid, Bodaszőlő belterületei nagy távolságra helyezkednek el a központi belterülettől] infrastrukturális fejlesztésével ezen funkcióhiányos településrészek funkcióval való ellátása történik meg, a településrészek népességmegtartó ereje nő. Fejlesztéssel érintett útszakaszok: Alföld utca fejlesztése nyílt árkos vízvezetés kiépítéssel; Bajcsy 1. zug és Bajcsy 2. zug: Vízvezető szegély építésével és az aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Baktay Ervin utca; Báthory Gábor krt. aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Corvin krt. Csapadékvíz surrantók építésével, K-szegély építésével és Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével. Enyingi Török Bálint utca Süllyesztett szegély építésével, Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével. Erkel Ferenc utca és Honvéd utca és Külső-Debreceni utca, Nagy István utca: Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Királyhágó utca; Mátyás király krt. Csapadékvíz surrantók építésével, Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Orbán Balázs Hétvezér bekötő és belső szakasz Vízvezető szegély építésével, Nyílt árkos vízvezetés kiépítésével, Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Szénássy Mátyás utca Süllyesztett szegély építésével, Meglévő aknafedlap, víznyelőrács, közműszerelvények szintbehelyezésével; Thököly zug vízvezető szegély építése Aknafedlapok, szerelvények szintbeemelésével; Vákáncsos utca és Vidtelke utca Nyílt árkos vízvezetés kiépítésével.	700	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.2.3

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Hálózatos projekt	 14.	A Csillagvár Óvoda Kölcsey és Dobó utcai feladatellátási helyeinek fejlesztése Hajdúböszörményben	A projekt célja, a Csillagvár Óvoda Kölcsey Ferenc és Dobó István utcai feladatellátási helyeinek megújításával, a kötelező óvodai nevelésben való részvétel megfelelő színvonalú biztosítása a 3-6 éves gyerekek részére és ez által a családok életminőségének, a szülők munkába való visszatérésének segítségét szolgálja. A beruházás megvalósítása esetén az épületek energiatakarékosabbá, költséghatékonyabbá válnának. a Csillagvár Óvoda két épületének felújítása valósulna meg. Akadálymentesítés. Kölcsey Ferenc utcai feladatellátásihely a Csillagvár óvoda székhelye. Az évek során kisebb-nagyobb átalakításokkal bővítésre, korszerűsítésre került, amelyet a megnövekedett igény indokolta. Az épület, üzemeltetése rendkívül gazdaságtalan. A külső vakolat salétromos, folyamatosan omlik le a javított réteg, emiatt esztétikailag is elfogadhatatlan. A Dobó István utcai épületen belül az elmúlt években a fejlesztések a kiszolgáló helyiségek területén megtörténtek, de az épület külső felújítására nem került sor. A tetőszerkezet nagyon rossz állapotban van, a cserepek állaga töredezett, a gerendák és a stablondeszka szétkorhadtak. Nagyobb esőzés és hófúvás esetén beázik az épület. Elavult fűtési rendszer (C 40-es kazán) biztosítja az épület fűtését. Az épületek külső határoló szerkezeteinek külső hőszigetelése és a nyílászárók cseréje valósul meg, új kazán beépítésére, valamint padlásfödém szigetelésre kerül sor. Összegezve: Dobó utcai óvoda tetőfelújítása, kazán cseréje. - Kölcsey utcai óvoda felújítása magastető építéssel, akadálymentesítéssel, padlásfödém és homlokzati hőszigetelés színezéssel, nyílászárók cseréje, belső festés és burkolás, épület villamos hálózat-világítás felújítása, villámvédelem, gyengeáramú hálózat kialakítása, fűtőkorszerűsítés, klimatizálás.	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-3.3.1-
Hálózatos projekt	 15.	Hajdúvid Vítelke utca aszfaltozása	A Hajdúvid településrészen található Vítelke utca aszfaltozása	Később kerül meg-határozásra	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	VP/ KAP

4.3.3 Egyéb projektek

Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája egyéb projektek (az előző kategóriák egyikébe sem sorolt projektek) kategóriában az alábbi projektjavaslatokat azonosítja.

. táblázat: Egyéb projektek

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Egyéb projektek	1. 	Ready4Heat Települési stratégiák és tervek kidolgozása	Települési stratégiák és tervek kidolgozása a városok hőellenállásának javítása érdekében. Cél az éghajlatváltozással szembeni ellenállóképesség növelése, hőhullámok elleni lakossági védelem kidolgozása. Kockázatok megelőzésére irányuló intézkedések kidolgozása. Hűsítő városi zöldszigetek kialakítása 47 ponton Hajdúböszörményben szigetenként 4 nm zöldfelülettel, szemléletformáló kampányok lebonyolításával. Partnerek: német, osztrák, szlovén partnerekkel.	302e EUR	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Interreg Central Europe 2021-2027
Egyéb projektek	2. 	Határon átnyúló megújuló energetikai projekt megvalósítás	185 KW-os gázmotor beszerzése a termálvízből kivont metán tartalom (CH4) hasznosítására energia- és hőhasznosítás céljából. Strand Vendéglőház épített távhő-vezeték, ami a gázmotor hőjét hasznosítaná. Uszoda légtechnika frekvenciaváltó. Termálfürdő öltöző lapostetőjének felújítása, szigetelése. hrsz: 1528/1.	600e EUR	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Interreg VI. A - ROHU Program
Egyéb projektek	3. 	Napelemes kiserőmű létesítése a Homokkertben	Napelempark: 035/68 hrsz-en a Homokkertben. 3 MW beépített teljesítményű napelemes kiserőmű létesítése a megújuló energiaforrások hasznosítására. Településrendezési feladatokkal.	900	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Egyéb projektek	4. 	Nyugati Ipari Park fejlesztéséhez kapcsolódó elektromos kapacitások bővítése	Debrecen Déli Ipari Park kiszolgálásához tervezett Józsa-Gugyori 132 kV-os távvezeték érinti Hajdúböszörmény közigazgatási területét, így a Hajdúböszörmény Nyugati Ipari Park fejlesztéséhez kapcsolódóan elektromos kapacitások bővítése a cél. Településrendezési feladattal.	500	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	
Egyéb projektek	5. 	Lovasterápia	Alföld u. 37. sz. alatti (1385/16 hrsz-ú) és 39. sz alatti (1385/15 hrsz-ú) önkormányzati tulajdonú ingatlanok megvásárlása után az ingatlanokat családi lakóház építése, valamint lóval végzett terápiás vállalkozás helyszínének kialakítása céljából valósítanak meg Hajdúböszörményi lakosok.	n.a.	Magánszemély	Magánérős beruházás
Egyéb projektek	6. 	Tanyagondnoki busz beszerzése	A külterületi városrészek esetében kiemelt fontossággal bír a tanyagondnoki szolgálat szerepe, ennek keretében a szolgálat munkájának segítése tanyagondnoki busz beszerzésével segítettendő.	n.a.	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	VP/KAP

A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

11. táblázat Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	1, 2, 6, 9	3	10	4.
T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése	2, 5, 10		10	2.
T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés stb.)	3, 7	3, 4, 5, 7		5.
T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)		1, 2, 11, 12, 13, 15	12, 14, 8., 9., 15	
T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	4, 8, 12, 13	8, 10	6., 15	1.

<p>T 2.3. Megújuló energia arányának növelése</p>				
<p>T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése</p>		 	 	
<p>T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése</p>			 	
<p>T 3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása</p>				

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi	11 11.	Idősek otthonának kialakítása a Kálvineum épületében								x	x					
Középkert Akcióterületi projekt	12 12.	Hajdúböszörmény Középkerti Városrészének összekötése a 35. sz. főúttal (Vásár téri út kiváltása)										x	x			
Középkert Akcióterületi projekt	13 13.	Új háziorvosi rendelő építése Hajdúböszörményben		x	x											
Vénkert Akcióterületi projekt	14 14.	Hajdúböszörmény Város Északi elkerülő útszakaszának kialakítása						x	x	x						
Déli - Lucernás Akcióterületi projekt	15 15.	Leromlott városi területek komplex rehabilitációja infrastrukturális és soft elemek megvalósításával								x	x	x	x			
Kulcs projekt	1 1.	Hajdúsági Múzeum felújítása, turisztikai célú fejlesztése			x	x	x	x	x							

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata kiemelt fontosságúnak tekinti a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztést, ezáltal a foglalkoztatás növelését, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítását. Jellemzően jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia első átfogó céljához („Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése”) közvetlenül hozzájáruló projektek kerültek KULCS – projektként rögzítésre.

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata a belső erőforrásokra épülő, gazdaságélénkítő és foglalkoztatás-ösztönző térségi és helyi gazdaságfejlesztés érdekében - összhangban a teljes foglalkoztatásra és a munkaalapú társadalomra vonatkozó nemzeti célkitűzéssel – kulcs-, tehát a település gazdasági fejlődését alapvetően segítő projektekként rögzítette jelen stratégiájában az alábbi projekteket:

A stratégia időtávjának elejére ütemezett, gazdaságfejlesztési célú projektek a helyi gazdaság megerősítéséhez elengedhetetlen, infrastrukturális beruházások. A „Nyugati – Ipari Park infrastrukturális-fejlesztése II. ütem” alapvető feltétel a településre betelepülő vállalkozások

ösztönzésének és az üzleti szolgáltatások minőségi fejlesztésének. Az kulcsprojektként meghatározott, „A Bocskai Strand-és Gyógyfürdő minőségjavító fejlesztése” című projekt a város

turisztikai potenciálját erősíti. A kulcsprojekt, az „Intelligens város (Smart City): IP alapú technológia fejlesztés üvegszálás kábel segítségével” című beruházás hozzájárul a gazdaságfejlesztési célokhoz és a lakosság, kiemelten a fiatalok megtartásához, egyúttal a települések általános környezeti állapotát javítja.

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata jelen Stratégiában rögzített projektek ütemezése során az egymásra épülő beavatkozások program-indító beruházásainak időbeli meghatározásánál figyelembe vette a kapcsolódó projektek megvalósíthatóságát.

Az egymásra épülő, kiegészítő jellegű fejlesztési elemeket foglalnak magukban az kulcsprojektként meghatározott, „Bocskai Strand-és Gyógyfürdő minőségjavító fejlesztése” című

projekt és a hozzá kapcsolódó, szintén kulcsprojektként rögzített „ Bocskai Strand-és

Gyógyfürdő energetikai korszerűsítése” című és a Bocskai Strand- és Gyógyfürdő és közvetlen környezetének fejlesztése beavatkozás, melyek emiatt párhuzamosan, időben összehangolva valósíthatók meg.

A 8.5. Monitoring rendszer kialakítása című fejezetben bemutatott módszertan alapján Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája végrehajtásáért felelős menedzsment szervezet egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények teljesülését, valamint a teljesülés időbeliségét nyomon kövesse. Jelen fejezetben rögzített időbeli ütemezés meghatározott időszakonként (évente, félideben, hosszabb távon) való mérése és szükség esetén annak aktualizálása, módosítása az operatív menedzsment feladata. A stratégiai menedzsment szint feladata az ütemezésben történő módosításával, korrekciójával kapcsolatos értékelés, elemzés, visszacsatolás és döntéshozás.

4.5 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel forrasszerzés szempontjából a Terület és Településfejlesztési OP Plusz (TOP Plusz) források felhasználása. A TOP Plusz keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása vármegyei szinten az Integrált Területi Program (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a vármegye területén megvalósítani tervezett intézkedéseket. A Hajdú-Bihar vármegyében rendelkezésre álló keret (Debrecen forrásait is beleszámítva) 127,322 milliárd forint. A vármegye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek, Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése által 2023.03.31-i ülésén elfogadottak alapján 2024.március elsején az alábbiak:

Prioritás és keretösszege	Intézkedés és forráskerete	Felhívás megnevezése	Felhívás forrás-kerete (Mrd Ft)
1.pr.: ÉLHETŐ VÁRMEGYE 46,853 Mrd Ft	1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás 0,1 milliárd Ft	1.1.1. Klíma-tudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	0,1
	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások 33,632 milliárd Ft	1.2.1. Élhető települések	20,981
		1.2.2. Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	0,488
		1.2.3. Belterületi utak fejlesztése	12,163
		1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-
	1.3. Fenntartható városfejlesztés 13,120 milliárd Ft	1.3.1. Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	0,105
		1.3.2. Fenntartható városfejlesztés	13,015
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE 13,741 Mrd Ft	2.1 Klímabarát vármegye 13,741 milliárd Ft	2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	9,458
		2.1.2. Fenntartható energiahatékonyság	4,272
		2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	-
		2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	-
		3.1.1 Megyei foglalkoztatási-	5,546

3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE 32,618 Mrd Ft	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei) 9,475 milliárd Ft	gazdaságfejlesztési együttműködések			
		3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	0,237		
		3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3,692		
	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei) 5,925 milliárd Ft	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA) 8,473 milliárd Ft	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	5,925	
			3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,225	
			3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1,804	
			3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	3,444	
	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA) 8,744 milliárd Ft	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra		8,744	
	6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE 34,109 Mrd Ft		6.1 Helyi gazdaságfejlesztés 22,809 milliárd Ft	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	4,703
				6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	10,244
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés				3,538	
6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése		4,322			
6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés 11,3 milliárd Ft		6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés		11,300	

Forrás: Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 3.0

A TOP Plusz forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)** a 2021 és 2027 közötti, EU támogatásokból megvalósuló közlekedésfejlesztések többségét tartalmazza. Az IKOP Plusz teljes forráskerete 1.559,7 milliárd forint a hazai társfinanszírozással együtt. Három prioritása révén célja a 1) Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése, 2) a TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése, illetve 3) a Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás megteremtése. A tervezett fejlesztések által érintett IKOP-intézkedések:

- 2. TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése prioritás
- 3. Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás prioritás

Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz** (EFOP Plusz) elsődleges célja a szociális felzárkózás támogatása Magyarországon, mely hét prioritáson keresztül négy humán szakterület fejlesztéseit foglalja magában: köznevelés, társadalmi felzárkózás, szociális és gyermekvédelmi, valamint család- és ifjúságügy. Az EFOP Plusz keretében finanszírozható fejlesztések az oktatás eredményességének javítását, a pedagógus pálya vonzóbbá tételét, a szociális szempontból hátrányos helyzetű személyek (pl.: megváltozott munkaképességűek, idősek, gyermekvédelmi ellátórendszerben érintettek, fogyatékossgal élők, marginalizált csoportok, hajléktalanok) életminőségének javítását támogatják a szociális biztonság megteremtése érdekében. Hozzájárulnak a társadalmi felzárkózási kihívások kezeléséhez, a munka és magánélet egyensúlyának megfelelőbb megteremtéséhez, a súlyos anyagi nélkülözésben élők támogatásához, továbbá az ország 300 leghátrányosabb helyzetű településén élő személyek felzárkózásához. A tervezett fejlesztések által érintett EFOP Plusz intézkedések:

- 1. XXI. századi köznevelés
  - alapkompenciák fejlesztése, tanulói eredményesség javítása, a lemorzsolódás megelőzése
- 3. Társadalmi felzárkózási fejlesztések
  - hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának elősegítése
  - fogvatartottak társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációja
  - oktatási esélyteremtés (pl. tanodák, óvodai, kollégiumi, szakkollégiumi programok)
  - gyermekesély programok (pl. Biztos kezdet Gyerekházak, járási gyermekprogramok)
  - szegregált élethelyzetben élők helyzetének javítása komplex telepprogrammal
  - társadalmi felzárkózást megerősítő együttműködések, szakpolitikai fejlesztések
- 4. Szociális fejlesztések
  - megváltozott munkaképességűek, fogyatékossgal élők foglalkozási rehabilitációja, munkavállalásra felkészítése
  - pályakezdő, fogyatékossgal élő, sajátos nevelési igényű személyek gyakorlati képzése
  - fogyatékossgal élőket, pszichiátriai betegeket segítő közösségi szolgáltatások fejlesztése
  - demenciával élők segítése, szolgáltatásfejlesztés
  - gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermekek segítése, nevelőszülői hálózat fejlesztése
  - szociális és gyermekvédelmi szakemberek képzése, ösztöndíj, illetve lakhatási program
- 5. Rászoruló személyek támogatása

A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz** (KEHOP Plusz) célja a környezetszennyezés és erőforrásaink túlzott kihasználásának csökkentése, a biológiai sokféleség megóvása, a körforgásos gazdaság előtérbe helyezése, a vízmegtartás ösztönzése, a zöld-kék infrastruktúra fejlesztése, valamint a helyi energiaközösségek alapításának támogatása. Emellett elsődleges feladat új munkahelyek létrehozása és a kibocsátások csökkentése a három karbon-intenzív megyében. A tervezett fejlesztések által érintett KEHOP-Plusz intézkedések:

- 1. Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
- 2. Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
- 3. Környezet- és természetvédelem
- 4. Megújuló energiagazdaság

A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)** célja a hazai gazdaság versenyképességének növelése a kkv-szektor ellenálló képességének erősítésével, a kutatásfejlesztési és innovációs ökoszisztéma fejlesztésével, a hazai munkavállalók alkalmazkodóképességének javításával, valamint a minőségi munkaerő biztosításával. Mindemellett a források 65%-ának a négy legkevesbé fejlett régióba történő allokálásával a program kiemelt célja a területi kohézió támogatása is. A célok elérése érdekében a GINOP Plusz 5 prioritást tartalmaz: Vállalkozásfejlesztés; Kutatás, fejlesztés és innováció; Fenntartható munkaerőpiac; Ifjúsági garancia; Felsőoktatás, szakképzés. A tervezett fejlesztések által érintett GINOP-Plusz intézkedések:

- 1. Vállalkozásfejlesztés
- 3. Fenntartható munkaerőpiac

A **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)** a 2021-2027-es uniós programozási időszakban az informatikai és a digitális fejlesztések egy új, önálló operatív programja. A DIMOP Plusz átfogóan célozza Magyarország digitális felkészültségének javítását és versenyképességének növelését és olyan jelentős fejlesztéseket tartalmaz, amelyek pozitív hatással lesznek Magyarország állampolgáira, vállalkozásaira és az állami működés digitális felkészültségére.

A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása. A 2014-2020-as időszakhoz képest fontos változás, hogy már nem a Vidékfejlesztési Program határozza meg a vidékfejlesztési szabályokat, hanem a KAP Stratégiai Terv.

Magyarország **KAP Stratégiai Terve, 2023-2027**. 2023. január elsején működésbe lépett a magyar KAP Stratégiai Terv (KAP ST), amely a közvetlen támogatásokat (I. pillér), a vidékfejlesztési (II. pillér), valamint az ágazati intézkedéseket egy közös tervdokumentumba foglalja össze. Célja, hogy megújítsa az ország vidéki területeinek gazdaságát és minél magasabb fokú fejlődési pályára állítsa, kihasználva a modern technológiák adta lehetőségeket; ott élők számára vonzó életkörülményeket és munkalehetőséget biztosítson; az európai és a magyar élelmiszerellátás biztonságát megteremtő mezőgazdasági termelést, a minőségi élelmiszerek előállítását jövedelmező és társadalmilag elismert tevékenységgé tegye, mindezt pedig úgy, hogy közben az ország környezeti állapotát, természeti erőforrásainak megújulását is jelentősen javítsa.

A **Magyar Halászati Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)** célja a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása, a haltermelés és halfeldolgozás versenyképességének, valamint fenntarthatóságának növelése az innováció és digitalizáció segítségével, egyúttal a környezetterhelés csökkentése mellett.

Mindezek mellett a város egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhat fejlesztései megvalósításába:

- **Határon átnyúló együttműködési programok** (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia- Románia-Ukrajna)
- **Központi EU-s finanszírozású programok**
Az Európai Unió által közvetlenül finanszírozott programok a pályázói célközönség széles körét hivatott közvetlenül elérni a támogatni kívánt sokféle szakterület vonatkozásában. A közvetlen források kiemelkedő finanszírozási lehetőséget jelentenek, hiszen a 2021-2027. évi uniós költségvetés mintegy egyharmadát, azaz 350 milliárd eurót tesznek ki és

számos területet fednek le 24 dedikált alapon keresztül. Az ide tartozó alapok által kijelölt főbb programterületek közé tartozik például az energetika, az agrár és a mezőgazdasági ágazat, a digitális és innovatív fejlesztés, a kultúra, valamint a környezetvédelem a zöld- és klímavédelemi szempontok figyelembevételével. Egy horizontális és két vertikális terület támogatása kiemelt jelentőséget kapott 2021 és 2027 között: a legnagyobb alap, a Horizon Europe 95 milliárd euró értékben támogatja a kutatás-fejlesztést és innovációt számtalan szakpolitikai területen átívelően, míg a zöldítést és digitalizációt célzó pályázatok több alpból is pályázhatnak forrásra.

- **Bilaterális programok** (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

13. táblázat: Pénzügyi terv

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Belváros Akcióterületi projekt	1. 1.	A hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium energetikai fejlesztése	470	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	TOP Plusz 2.1.
Belváros Akcióterületi projekt	2. 2.	A hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeum udvarának továbbfejlesztése közösségi térré	200	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.1.3; 1.2.1.
Belváros Akcióterületi projekt	3. 3.	Zsinagóga épület felújítása, multifunkcionális közösségi tér kialakítása	300	később kerül meghatározásra	TOP Plusz-1.1.3.
Belváros Akcióterületi projekt	4. 4.	Egészségmegőrző kapacitások bővítése, tornaterem és szabadidős sportlétesítmények építése a Bocskai István Gimnáziumban	450	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	TOP Plusz
Belváros Akcióterületi projekt	5. 5.	Városi Könyvtár informatikai, multimédiás eszközeinek cseréje, bővítése	20	Kertész László Városi Könyvtár	EFOP Plusz
Északi - Lucernás Akcióterületi projekt	6.	Városi aktív rekreációs zöldterület kialakítása Hajdúböszörményben a Csónakázó tó és Városi Gyógyfürdő környezetében	650	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz

Projekt típus	Projektek jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
	6.				
Északi - Lucernás Akcióterületi projekt	7. 7.	Alkonygazdasághoz kapcsolódó magas komfortfokozatú idős otthon kialakítása	890	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	EFOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	8. 8.	Polgár utcai biztonságos közlekedési csomópont építése Hajdúböszörményben	50	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz IKOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	9. 9.	A hajdúböszörményi Ady tér biztonságos csomópont kialakítása (körforgalom)	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz IKOP Plusz
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projekt	10 10.	Lovas rendezvényeknek megfelelő helyszínt biztosító multifunkcionális hidegcsarnok kialakítása a Vásártéren	450	később kerül meghatározásra	TOP Plusz 1.1.
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi	11 11.	Idősek otthonának kialakítása a Kálvineum épületében	1.100	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	EFOP Plusz
Középkert Akcióterületi projekt	12 12.	Hajdúböszörmény Középkerti Városrészének összekötése a 35. sz. főúttal (Vásár téri út kiváltása)	350	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.2.3.

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Középkert Akcióterületi projekt	 13.	Új háziiorvosi rendelő építése Hajdúböszörményben	150	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_Plusz-3.3.2
Vénkert Akcióterületi projekt	 14.	Hajdúböszörmény Város Északi elkerülő útszakaszának kialakítása	800	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz 1.2.3. IKOP Plusz
Déli - Lucernás Akcióterületi projekt	 15.	Leromlott városi területek komplex rehabilitációja infrastrukturális és soft elemek megvalósításával	700	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz
Kulcs projekt	 1.	Hajdúsági Múzeum felújítása, turisztikai célú fejlesztése	5.000	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	TOP Plusz Központi forrás
Kulcs projekt	 2.	Hajdúsági kultúrdiplomáciai projekt	111	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra
Kulcs projekt	 3.	Hajdúsági pályaorientációs projekt	306	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra TOP Plusz GINOP Plusz
Kulcs projekt	 4	Hulladékudvar kialakítása	130	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	KEHOP Plusz

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
	4.				
Kulcs projekt	 5.	Bocskai Strand- és Gyógyfürdő és közvetlen környezetének fejlesztése	400	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Kft.	TOP Plusz GINOP Plusz
Kulcs projekt	 6.	Intelligens város (Smart City): IP alapú technológia fejlesztés üvegszál kábel segítségével	1.020	Hajdú7 NKft.	Digitális Nemzet Fejlesztési Program Szupergyors Internet pillére Nemzeti Digitalizációs Stratégia
Kulcs projekt	 7.	Hajdúböszörményi szőlőskerti mintagazdaság kialakítása	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	ROHU (határon átnyúló ETE program) / KAP
Kulcs projekt	 8.	Hajdúböszörmény Zöld Korona Vízíója – Előkészítési ütem	85	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	LIFE program Közvetlen brüsszeli források
Kulcs projekt	 9.	A Hajdúböszörményi Nyugati Ipari Park fejlesztése II. ütem	473	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.1.1

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcs projekt	 10.	A hajdúböszörményi Bocskai Strand- és Gyógyfürdő minőségjavító fejlesztése	175	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.1.3
Kulcs projekt	 11.	A Bocskai Strand- és Gyógyfürdő energetikai korszerűsítése	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-2.1.1
Kulcs projekt	 12.	Kék- és zöldinfrastruktúra, valamint közösségi-sport funkcióhoz kapcsolódó fejlesztés Hajdúböszörmény településen	990	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-1.2.1
Kulcs projekt	 13.	A K-V-3 tározó fejlesztése – öntözővízszint növelése	később kerül meghatározásra	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	KEHOP Plusz
Hálózatos projekt	 1.	Hajdúböszörmény közösségi közlekedési rendszerének fejlesztése	320	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Nonprofit Kft	TOP Plusz
Hálózatos projekt	 2.	Belterületi kerékpárutak fejlesztése Hajdúböszörményben	450	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz
Hálózatos projekt	 3.	Élelmiszer- és étkezési ellátási lánc kialakítása Hajdúböszörményben	500	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz KAP

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
	3.				
Hálózatos projekt	 4.	Hajdúsági technológiai idegennyelv oktatási projekt	360	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	később kerül meghatározásra
Hálózatos projekt	 5.	Kommunikációs és művészeti készségfejlesztő programok szervezése a Bocskai István Gimnáziumban	35	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 6.	Természettudományos oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	100	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 7.	Idegennyelvi oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	60	Hajdúböszörményi Tankerületi Központ	EFOP Plusz
Hálózatos projekt	 8.	Hajdúböszörményi távhőrendszer átalakítása, fejlesztése	500	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Vállalat	KEHOP Plusz
Hálózatos projekt	 9.	Városközpontban távhőszolgáltatási rendszer kialakítása	1.200	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	tervezés közvetlen brüsszeli projekt keretében: ELENA projekt

Projekt típus	Projektek jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
					kivitelezés: KEHOP Plusz
Hálózatos projekt	 10.	Infrastruktúra fejlesztése az Újvárosi utcán	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-
Hálózatos projekt	 11.	Kerékpárút fejlesztése Hajdúböszörmény - Hajdúdorog között.	1 370	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-1.2.1.
Hálózatos projekt	 12.	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztés Hajdúböszörmény - Debrecen vonatkozásában	1 030	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz-1.2.1.
Hálózatos projekt	 13.	Hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése	700	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_Plusz-1.2.3
Hálózatos projekt	 14.	A Csillagvár Óvoda Kölcsey és Dobó utcai feladatellátási helyeinek fejlesztése Hajdúböszörményben	300	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP_PLUSZ-3.3.1-
Hálózatos projekt	 15.	Hajdúvid Vidtelke utca aszfaltozása	később kerül meghatározásra	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	VP/KAP
Egyéb projekt	 1	Ready4Heat: Települési stratégiák és tervek kidolgozása	302e EUR	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Interreg Central Europe 2021-2027

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Projektgazda	Finanszírozás lehetséges forrása
Egyéb projekt	2. 	Határon átnyúló megújuló energetikai projekt megvalósítás	600e EUR	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Interreg VI. A - ROHU Program
Egyéb projekt	3. 	Napelemes kiserőmű létesítése a Homokkertben	900	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	TOP Plusz
Egyéb projekt	4. 	Nyugati Ipari Park fejlesztéséhez kapcsolódó elektromos kapacitások bővítése	500	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	Később kerül meghatározásra
Egyéb projekt	5. 	Lovasterápia fejlesztése	n.a.	Magánszemély	Magánberuházás
Egyéb projekt	6. 	Tanyagondnoki busz beszerzése	később kerül meghatározásra	Hajdúböszörmény Város Önkormányzata	VP/KAP

5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Hajdúböszörmény közigazgatási területén a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH az érvényes szegregációs mutatók mentén az alábbi szegregátumokat határozta le:

1. szegregátum: **Guhér utca nyugati oldala**

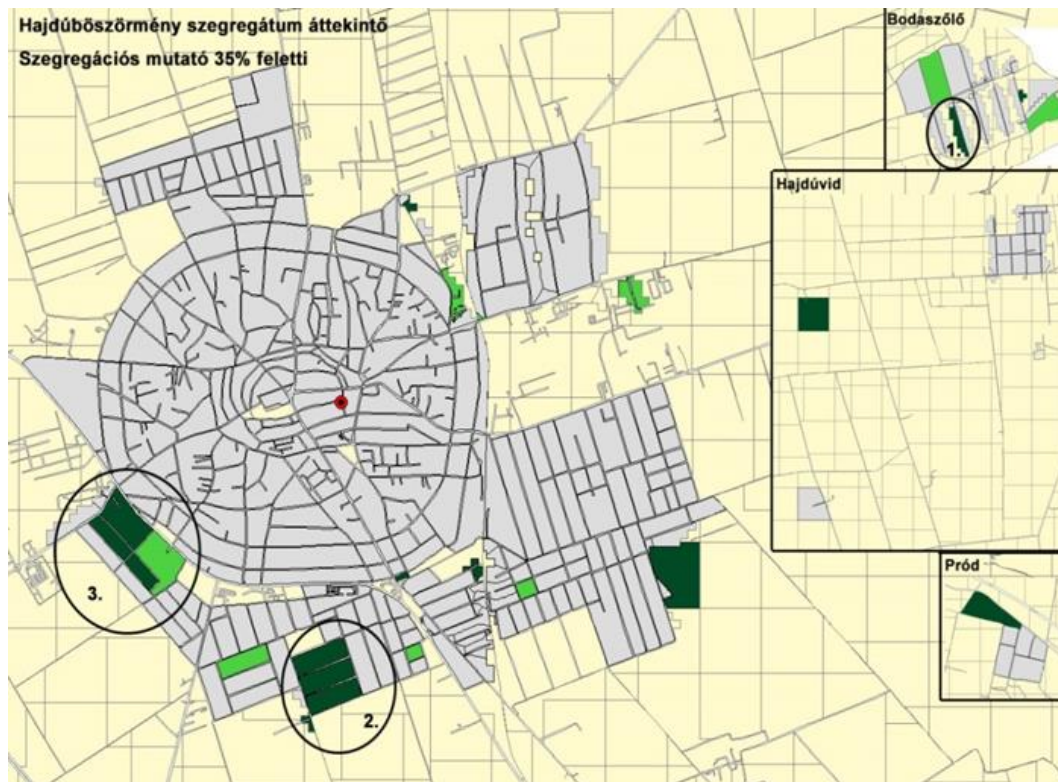
2. szegregátum: a **Balassi Bálint utca - Martinovics Ignác utca - Bíró Lajos utca - névtelen utca sarkai Esze Tamás utcától nyugatra - Esze Tamás utca** által határolt tömb

3. sz. szegregátum, **35%-os szegregációs mutatóval: (35-ös főút - Horváth Mihály utca - Móra Ferenc utca - Erkel Ferenc utca - Külső-Újvárosi utca - Kórház tér)**, amely egy kissé nagyobb kiterjedésű veszélyeztetett területbe ágyazódik. a veszélyeztetett terület -30%-os szegregációs mutatóval - az alábbi tömböt jelenti - Barátság tér - Semmelweis Ignác utca - Erkel Ferenc utca - Külső-Újvárosi utca - Kórház tér.

6. sz. terület: Szegregátumként határozta le a KSH **Szőlőskert külterületet (6. sz. szegregátum)**

(Ezekon kívül két veszélyeztetett területet találunk, ahol a szegregációs mutató nem éri el a 35%-ot, de a 30%-ot meghaladja. a megalapozó helyzetelemzésben részletesen 4. sz. veszélyeztetett területként, illetve 5. sz. veszélyeztetett területként lettek bemutatva)

4. térkép: Hajdúböszörmény szegregátumokat bemutató térképe

.Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A KSH által lehatárolt területek közül az 6. sz. szegregált terület a legnépesebb, és itt a legmagasabb a szegregációs mutató, ugyanakkor ez a Szőlőskertnek nevezett külterület, alapvetően zártkerteket jelent, ahol elszórtabban élnek az alacsony státusú családok, mint a városszövetbe ágyazott többi szegregátum esetén. Jellemzően elszegényedő családok költöznek ide, nemcsak Hajdúböszörményből, hanem a környező településekről is. Mivel magántulajdonban lévő ingatlanokról van szó, és a beáramlás is nehezen követhető, a szegregálódás folyamatát itt a legnehezebb megállítani, miközben ez a szegregátum rendelkezik minden téren a legrosszabb mutatókkal, és a terület jellegéből adódóan szinte teljes mértékben hiányzik minden infrastruktúra. A városszöveten kívül elhelyezkedő szegregátumban, kiugróan magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.

A 2. sz. szegregátum a második legnagyobb, és legsűrűbben lakott terület, de hasonló adatokat találunk a 3. sz. szegregátumban is. Mindkét szegregátum jellemzői, adatsorai hasonlóak. Magas a munkajövedelemmel nem rendelkezők, és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, és mindkét szegregátumban kimondottan magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Az 1. sz. szegregátumban a legalacsonyabb a lakosság létszáma, de a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya itt a legmagasabb, miközben ez az adat minden szegregátumban nagyon kedvezőtlen.

A táblázatban jelöljük szürkével azt a cellát, amely az adott témakörben, a városban a legsúlyosabb problémát jelenti. pl a lakáshelyzet (minőség, komfortfokozat, stb. a 3. szegregátumban a legsúlyosabb)

14. táblázat város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közüntézményi/pia ci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 1.	A területen élők száma 85 fő. A 0-14 évesek aránya 28,2%-a 60 év felettek aránya 10,6%.	Az aktív korúak 76,9%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, és a háztartások 56%-ban egyetlen foglalkoztatott sincs. Közfoglalkoztatásban részt vevők számáról nincs adat, rendszeres szociális segélyben 4 fő, lakásfenntartási támogatásban 7 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt 29 gyermek kap.	A területen található lakások száma.24. Ezek között az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 20,8%. Egyszobás lakások aránya 20,8%.	A Guhér utca nem pormentes, de a szegregátumban a közvilágítás és a hulladékszállítás megoldott, a vezetékes víz, és szennyvízhálózat ki van építve.	A városközpont, és a hivatalok, szolgáltatók tömegközlekedéssel elérhetők.	Nem etnikai szegregátum.	Nem történtek jelentős beruházások a területen.
Szegregátum 2.	A területen élők száma 536 fő. A 0-14 évesek aránya,28,4 % , a 60 év felettek aránya viszont csak 11,8% ez a második legnépesebb, ugyanakkor a legsűrűbben lakott szegregátum.	Az aktív korúak több, mint 60%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 45,8%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. Közfoglalkoztatásban részt vevők számáról nincs adat. Lakásfenntartási támogatásban 133 fő, rendszeres szociális segélyben 2 fő részesül. 47 gyermek kap rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.	A területen található lakások száma 151, ennek több, mint 38%-a alacsony komfort fokozatú. 24,6% az egyszobás lakások aránya.	A közvilágítás és a hulladékszállítás megoldott, a vezetékes víz, és szennyvízhálózat ki van építve.	A szolgáltatások elérhetőek a szegregátumból helyi autóbusszjáráttal.	Etnikailag vegyes terület.	Nem történtek jelentős beruházások a területen.

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/pia- ci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 3.	A területen élők száma 463 fő. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 23,8%, a 60-X évesek aránya 9,5%.	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 62,8%. Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 49,7%. Közfoglalkoztatásban résztvevők számáról nincs adat. Lakásfenntartási támogatásban 84 fő, rendszeres szociális segélyben 3 fő részesül. 29 gyermek kap rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.	A területen található lakások száma 116, ezek közül az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 47,4%. Egyszobás lakások aránya 25,9%.	A közvilágítás és a hulladékszállítás megoldott, a vezetékes víz, és szennyvízhálózat ki van építve.	A közintézmények, hivatalok és a szolgáltatások a szegregátum területéről helyi autóbusszjáráttal elérhetőek	etnikailag vegyes terület	Nem történtek jelentős beruházások a területen
Szőlőskert külterület	Az itt élők száma a 2011-es népszámlálás idején 683 fő volt. A 0-14 évesek aránya 24,6%, a 60 éven felüliek aránya 17,6%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya majdnem 70 %, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is magas, 65,6%. A közfoglalkoztatásban részt vevők számáról nincs adat. Lakásfenntartási támogatásban 256 fő, rendszeres szociális segélyben 9 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 76 gyermek jogosult.	A terület jellegéből adódóan magas az alacsony komfort fokozatú lakások aránya: 80%.	A terület jellegéből adódóan nincs kiépített víz és szennyvíz hálózat, nincsenek portmentes utak. A közvilágítás, és a háztartási hulladékszállítás megoldott. A területen jellemzően gazdasági épületek találhatóak, nem lakhatás céljára szolgáló ingatlanok.	A szolgáltatások helyi buszjáráttal elérhetőek az itt lakók számára.	Nem etnikai szegregátum.	Nem történtek jelentős beruházások a területen.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Megvalósult beruházások 2014-ig:

Az alábbi táblázat tartalmazza azon beavatkozásokat, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2010-es IVS elkészítése óta 2014-ig:

A szegregátumok infrastrukturális helyzetében, az életminőség javítását célzó jelentős beruházások nem történtek az elmúlt években. Elsősorban horizontális beavatkozások történtek, illetve a tervezett intézkedések, programok közül az un.szoft elemek valósultak meg. Számszerű indikátorok nem minden beavatkozás esetén lettek tervezve.

15. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014)

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény /értékelés
Horizontális anti-szegregációs beavatkozások	Piacképes szakképzés megvalósítása.	megvalósult
	A középiskolák képzési szerkezetének összehangolása.	megvalósult
	START és az „Út a munkához”, valamint a „Lépj előre egyet” megismertetése, elterjesztése.	megvalósult
	Közhasznú, közcélú foglalkoztatás fenntartása kibővítése.	megvalósult
	A munkanélküliek munkaerőpiacra történő visszakerülésének elősegítése. Önismereti tréningek szervezése, keresleti információk közzététele.	megvalósult
	Képzési-foglalkoztatási programok szervezése.	megvalósulás folyamatban
	A HHH tanulók iskolai sikerességének biztosítása, az intézményekben tartalmi, módszertani megújulás és hatékony pedagógiai módszerek bevezetése. I.PR bevezetése.	megvalósult
	Körzethatárok esélyegyenlőséget biztosító kijelölése. Kiegyenlített legyen a HHH gyerek aránya az általános iskolákban, és az évfolyamok között.	megvalósult
	Korszerű módszerek alkalmazása az iskolai sikeresség érdekében. Az Arany J. Kollégiumi Szakiskolai Program, és az Útravaló program folytatása.	megvalósult
	Lakáshoz jutás lehetőségeinek bővítése. A Habitat for Humanity-vel való együttműködés folytatása.	intézkedés megvalósult, de a közép- és hosszútávú indikátorok nem valósultak meg
	Felelősségvállalás, tulajdonosi szemlélet erősítése a roma családoknál, 25 roma háztartásba a víz bevezetése. Lakásfelújítások.	A víz bevezetése nem valósult meg, a felújítások megvalósultak
	6, illetve 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők beazonosítása, 40 százalék megszerzi a képesítést.	megvalósult
Szegregátum 1. 2.	Szociális munkások alkalmazása, akiknek a feladata, a szegregátumokban élők integrációjának elősegítése.	megvalósult, 2 fő szociális munkás alkalmazásával
szegregátum 1,2	A közbeszerzési eljárásban előnyt élvez az ajánlatevő, ha a fejlesztések kivitelezésébe, alacsony státuszú, tartósan munkanélküli aktív korú helyi lakosokat von be, különösen, ha a szegregátumokból.	

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény /értékelés
Szegregátum 1.2.	Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Központja külön tartsa nyilván a szegregátumokban élő, ilyen problémával küzdő személyeket, és dolgozzon ki tervet az előre fizetős fogyasztómérő-óra elterjesztésére.	megvalósult, de eredmény indikátor nem lett tervezve
Szőlőskertek	Lakhatásra alkalmatlan ingatlanok megszerzése, és a zárt kerti jelleg visszaállítása. Lakhatásra alkalmatlan 20 ingatlan felszámolása.	megvalósulása folyamatban
Bodaszőlő	Gyerekek helyben járhatnak óvodába, iskolába, intézmények kapacitásának növelése.	megvalósult
Bodaszőlő	Munkahelyek teremtése ipari területek kijelölése. (25 új munkahely)	ipari terület kijelölése megvalósult, indikátorokra nincs adat

Megvalósult beruházások 2014 után:

Az alábbiakban azokat az utóbbi években, **2014 után megvalósult beruházásokat** vesszük számba, melyek közvetlenül vagy közvetve a szegregátumokat és lakóik életét, életminőségét, illetve a szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javulását segítették. Közvetlen beruházásoknak, fejlesztéseknek azokat tekintjük, melyek kifejezetten a szegregátumok területén valósultak meg, vagy célzottan a szegregátumokban élők számára megvalósított beruházások voltak, míg közvetett beruházásnak azokat a projekteket, beavatkozásokat, szolgáltatásokat tekintjük, melyek más társadalmi csoportokkal együtt a szegregátumokban élők életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférést is javították.

Érintett funkció	Projekt megnevezése	Beavatkozás rövid leírása	Kapcsolat
Lakófunkció Közösségi funkció	TOP-4.3.1-16-HB1: Városi területek rehabilitációja Hajdúböszörményben	A szociális városrehabilitációs akcióterületen, a Déli-Lucernás városrészben megvalósuló projekt célterülete a 2. sz. szegregátum. A projekt keretében megvalósultak az alábbi infrastrukturális, fizikai beavatkozások: <ul style="list-style-type: none"> Bólyai János utca 3-5-25. számokban 16 db bérlakás megújítása, illetve a Martinovics u. 37. szám alatti szociális bérlakások felújítása, bővítése történt meg komfortosítás céljából. salakos futballpálya kialakítása közösségi funkció kialakítása céljából, Esze Tamás utca felújítása, illetve a Fazekas Mihály utca felújítása, bővítése. 	Közvetlen
	TOP-5.2.1-15-HB1: Szegregált területek komplex programmal történő felzárkóztatása Hajdúböszörményben	A Déli-Lucernás városrészben a 2. számú szegregátumot érintően az alábbi, a társadalmi integrációt javító, közösségfejlesztést célzó programok, ún. soft elemek valósultak meg az Önkormányzat és konzorciumi partnerei.	Közvetlen

Foglalkoztatást célzó funkció		1. Munkaerő-piaci integrációs program: „Törekvés a foglalkoztatás elősegítésére számítógép kezelői oktatás”.	
Szociális funkció		2. Csoportmunkában történő együttműködés kompetencia fejlesztés. Megvalósítás: „Gazdálkodj okosan” Háztartástani gazdasági ismeretek Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési szolgáltatás, tanácsadás.	
Közbiztonságot célzó funkció		3. Bűnmegelőzési és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési, szemléletformáló programok prevenciós előadás. Megvalósítás: „Bűnmegelőzést és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési, szemléletformáló programok”. Bűnmegelőzés és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési, szemléletformáló programok. Stratégia és prevenció: előadások, vagyonvédelmi kiállítás, önszerveződés szervezés. Megvalósítás: Bűnmegelőzést és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési szemléletformáló programok”.	
Egészség-fejlesztést célzó funkció		4. Sportolj az egészségért program. Törekvés az egészségfejlesztésre: egészségügyi programok beleértve prevenciós, mentálhigiénés programok. Megvalósulás: Női/leány kézilabda-edzések	
Kompetencia fejlesztő funkció		5. Energiahatékonysági és alapvető műszaki ismeretek képzés. Együttműködés közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából. Az érintett lakosság bevonását, a beilleszkedést segítő programok, akciók. Megvalósulás: Alacsony/létminimum alatti jövedelmű, elsősorban szociális transzferekből, illetve minimálbérből gazdálkodó családok, a városrész három szegregátumának területéről egyenlő arányban (25-25-25 család). A lakásfelújítás által érintett háztartások egy-egy tagja részesül a képzésben.	
Közösségi funkció		6. Start asszisztensi szolgáltatás: Hajdúböszörmény Déli-Lucernás városrészén nagy létszámú roma lakosság él. A start asszisztensek a tevékenység hatékony ellátása érdekében roma származásúak, híd szerepét töltik be a roma és nem roma lakosság között. Vállalja roma identitását, ismeri a romák szokásait, hagyományait, eligazodik a helyi romák egymás közti viszonyában, valamint egyaránt bírják a romák és nem romák bizalmát. Feladata a segítségnyújtás a célcsoport tagjainak kiválasztásában, motivációjuk elősegítése.	
Közösségi funkció		7. Sport-Játzóház: Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából	
Foglalkoztatási funkció	START Közmunka mintaprogram	Bél Mátyás utca felújítása, stabilizálása zúzottkővel és járdaburkolatok felújítása a Déli-Lucernás	Közvetett

Közzolgáltatási funkció		városrészben, a 3. számú szegregátum közvetlen közelében.	
Szociális és közösségi funkció	EFOP-3.1.3-16: Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása	„Esélyteremtő óvoda program” megvalósítása a Kincskereső Óvodában, mely közvetlenül a szegregátum mellett helyezkedik el. Ez a program a pedagógiai tevékenység hatékonyságát segítette, egyben az Integrált Pedagógiai Rendszer óvodai fejlesztő programot váltotta fel. Megvalósultak tartalmi fejlesztések (szervezeti kultúra, pedagógia módszerek, hátránykompenzációs eljárások), illetve eszközök jellegű támogatásokat nyújtott a gyermekeknek (szociális támogatás, eszközök, kulturális programok), és az intézményeknek (csoportszoba fejlesztés). Két nevelési éven át roma (anyanyelvi) dajka bevonására is sor került. Az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára a miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez. Az óvoda a nevelés mellett hátránycsökkentő szerepet tölt be, illetve Roma identitást erősítő nevelést valósít meg.	Közvetlen
Szociális és közösségi funkció	EFOP-1.5.3-16-2017-00014 – Humán szolgáltatások fejlesztése Hajdúböszörmény, Görbeháza, Újszentmargita, Újtitkos és Folyás településen	A szegregátum mellett elhelyezkedő Kincskereső Óvodában az óvodások és családjaik számára játszóházi foglalkozások biztosítása a nyári időszakban fejlesztőpedagógusok vezetésével.	Közvetlen
Szociális funkció	TOP-1.4.1.-15 A hajdúböszörményi Napsugár Óvoda Weszprémy Gábor utcai telephelyének fejlesztése	Napsugár Óvoda Weszprémy utcai épületének és eszközeinek megújítása történt meg a kor igényeinek megfelelően. A bővítés, átalakítás, felújítás mellett megtörtént a játszóudvar felújítása, illetve új tornaszoba létesítése, felújítása is. A mindennapos nevelő munkát új eszközök (bútorok és egyéb berendezési tárgyak, informatikai eszközök) segítik. A megújuló energiaforrások alkalmazásával létrejövő, korszerű szolgáltatásokat biztosító óvoda kialakításával a kisgyermeket nevelő családok munkavállalásának támogatása történt meg, ezáltal javult a kisgyermekes családok foglalkoztatási szintje, illetve növekedett a családbarát intézkedések köre.	Közvetett
Szociális funkció	TOP-1.4.1.-15 A Hajdúböszörményi Városi Bölcsőde eszközbeszerzése	A halmozottan hátrányos helyzetű, illetve speciális nevelési igényű gyermekek is a mai elvárásoknak megfelelő bútorokkal és játékokkal lettek körülvéve, szem előtt tartva az esélyegyenlőséget. Minden gyermek számára alapvető feltétel az egészséges környezet és a hatékony nevelés feltételeinek megteremtése. A berendezések és a játékok az egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevételén túl, gazdag szín-, forma- és anyag világot képviselnek, ezzel is megteremtve az	Közvetett

		ingergazdag környezetet. bölcsőde üzemeltetéshez szükséges eszközök	
Szociális funkció	TOP-1.4.1-19 Új bölcsődei férőhelyek kialakítása Hajdúböszörmény, Dobó István utcán	Az önkormányzat egy meglévő óvoda átszervezésével kívánt gondoskodni bölcsődei ellátásról, úgy, hogy az óvodát többcélú intézménnyé szervezte át: Az új 14 férőhelyes bölcsőde a város egyik peremterületében, külső, Vénkert elnevezésű részén került kialakításra. Az adott, 4220 Hajdúböszörmény, Dobó István utca 68. sz. 8120. hrsz. alatti ingatlanon a Csillagvár Óvoda Dobó István úti telephelye működött kizárólag. Az Önkormányzat a meglévő oktatási épületet az energetikai jogszabálynak megfelelően egy bölcsődei épületszárnyal bővítette. A bölcsőde épület így a meglévő, két foglalkoztató óvodához kapcsolódva szabadon álló beépítési móddal került elhelyezésre. A meglévő óvoda és a tervezett bölcsőde egy átjáróval került összekapcsolásra.	Közvetett
Szociális funkció	TOP-4.2.1-15- A Szociális Szolgáltatási Központ infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Hajdúböszörményben	Szociális Szolgáltatási Központ kialakítása történt meg az önkormányzati tulajdonú II. Rákóczi Ferenc utca 42. szám alatti épületben, ahol a különböző szociális szolgáltatások összevonva, hatékony intézményi, tartalmi szempontok szerint megvalósítása történik, járműbeszerzéssel. A fejlesztéssel a szolgáltatások hozzáférhetősége, minőségi feltételei javultak, az új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtése, új férőhelyekkel bővítése hozzájárult a családi terhek csökkentéséhez, a foglalkoztatási szint növeléséhez. A fejlesztés eredményeként nőtt az intézmény humánerőforrás kapacitása.	Közvetett
Szociális funkció	TOP-4.1.1-15- Egészségügyi alapellátás integrációja Hajdúböszörményben	Megtörtént az egészségügyi alapellátási szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése, a több telephelyen működő egészségügyi alapellátás részleges integrációja. A városközpontjában található meglévő korszerűtlen háziorvosi rendelő lebontásával egy új, többszintes épületet hozott létre, melynek emeleti részén kapott helyett integráltan több egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó praxis, felnőtt háziorvosi rendelések és 6 db fogászati rendelés. A korszerű, akadálymentes, gazdaságosan üzemeltető rendelőépület kialakításán kívül az önkormányzat új orvosi műszereket is beszerzett: fogászati kezelőegységeket, fogászati röntgent, az új rendelőkhoz és várótermi részhez bútorokat.	Közvetett
Infrastruktúra	TOP-3.1.1-15 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés Hajdúböszörményben	Kerékpárosbarát fejlesztés keretében kerékpárforgalmi létesítmények kijelölése, építése valósult meg: Bocskai tér (Főtér), Iskola utca: kerékpáros övezet kijelölése Arad utca Bethlen Gábor utca - Iskola utca kereszteződésétől a Hunyadi János körútig tartó szakaszán kerékpárút építése: - az utca első szakaszán elválasztott rendszerű gyalog- és kerékpárút építése, - az utca további szakaszán egyesített rendszerű gyalog- és kerékpárút kiépítése.	Közvetett

		<p>2. Kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése keretén belül: 35. sz. főút mentén, Bartók Béla – Vajda János utca közötti, meglévő önálló, kétirányú kerékpárút felújítása: a balesetveszélyes burkolat felújítása, szabványosítása. 3. Kijelölt kerékpárút mentén WiFi és töltőpont létesítése is megtörtént paddal, napelemes megtáplálással (SMART megoldás). 4. Közlekedésbiztonsági célú, szemléletformáló kampány is megvalósult. Ennek keretében közlekedésbiztonsági vetélkedő, közlekedésbiztonsági információs stand és játszóház, szemléletformáló foglalkozások óvodásoknak, kisiskolásoknak.</p>	
--	--	---	--

Számos olyan fejlesztésre lenne szükség, mely korábban ugyan tervezve lett az egyes projektekben, azonban valamilyen okból (pl. forráshiány, el nem számolhatóság kérdésköre stb.) azok **nem valósulhattak meg**. Ilyenek például a Déli-Lucernás városrészben, a 2. számú szegregátumban az alábbiak: Esze Tamás u. 2-4. Tanoda épületének felújítás; a Déli- Lucernás akcióterületen kamerarendszer és wifipont kiépítése; szabadtéri kondipark kialakítása az akcióterületen.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Hajdúböszörmény Város elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

16. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembevételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez. Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyermekek kiegyenlített aránya intézményegységek, és párhuzamos osztályok között. Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése, a továbbtanulási mutatók javítása a HHH tanulók körében.
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése, a tartós munkanélküliek számának csökkentése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése. A munkahelyteremtéshez hozzájáruló beruházásokkal, a munkaerőpiac igényeivel összehangolt képzések biztosítása.
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése. Az alapellátáson túlmutató szociális szolgáltatások biztosítása a szegregátumokban élők számára.
5. Közösségi terek, közösségi szolgáltatások biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása. Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása Minden korosztály részére biztosítani a közösségi tereket
6. Egészségtudatosság fejlesztése városi szinten, és ezen belül kiemelten a szegregált területeken	Egészségterv készítése, egészségmegőrző és szűrő programok biztosítása

A nagy létszámú szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentjük. Emellett, hogy a területek rehabilitációjával megteremtsük az élhető lakókörnyezetet.

17. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3	Szőlőskert külterület
A településrendezésben a szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése, építési tilalom elrendelésével	X	X	X	X
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében		X	X	
A hiányzó járdák és pormentes útburkolatok kialakítása	X	X	X	X
Élhetőbb környezet kialakítása: A lakókörnyezet rehabilitációja, területrendezési program a lakosság bevonásával. játszótér, sportpálya építése	X	X	X	X
Közösségi munka elindítása, közösségi ház kialakítása		X	X	
Biztos Kezdet jellegű programok, tanoda jellegű programok működtetése	X	X	X	X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal	X	X	X	X
Foglalkoztatás növelését is célzó beruházás, kulturális- közösségi szolgáltatások bővítését célzó beruházás megvalósítása a szegregátum közelében, amely a terület felértékelődéséhez, és a lakosság életminőségének javításához egyaránt hozzájárul		X	X	
A területen élők képzettségének és foglalkoztatottságának javítását célzó programok megvalósítása	X	X	X	X
A lakhatás minőségének javítása	X	X	X	X

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Hajdúböszörmény számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Emellett az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Anti-diszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők a szerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy „puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. Általában elmondható, hogy önmagában a kemény, illetve a puha beavatkozás ritkán vezet eredményre, hatásos és maradandó eredmény ezek optimális kombinációjával érhető el. Ennek megfelelően a város által alkalmazott intézkedések tartalmaznak kemény és puha elemeket egyaránt. A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások körébe tartoznak. Ennek érdekében pályázati források függvényében Biztos Kezdet Gyerekházat alakít ki és/ vagy biztos kezdet jellegű szolgáltatásokat indít és működtet. Az óvodai nevelésben résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell.

A Biztos Kezdet jellegű programok mellett az óvodai feladatellátási helyeken növelni kell a pedagógiai munkát segítő szakemberek kapacitását. (Pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus alkalmazása a szükségleteknek megfelelő óraszámban). Kiscsoportos és egyéni fejlesztés biztosítása. Az óvodában az óvodapedagógusi létszám biztosítása a jogszabályi előírásoknak megfelelően. A kialakításra kerülő közösségi házban nyári napközi biztosítása szükséges, nyári étkeztetéssel, a hátrányos helyzetű tanulók részére. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését. A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda létrehozása szükséges. A nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat. A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, a devianciák, a fiatalkori bűnözővé válás elkerülése és a BTM nehézségekkel küzdő gyermekek problémáiban való segítségnyújtás biztosítása érdekében a KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drogprevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés érdekében szervezett átfogó iskolai programokat, az iskola, és a szociális - gyermekvédelmi intézmények szakembereinek együttműködésével, kortárs segítők, civil szervezetek bevonásával. A középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok lemorzsolódásának csökkentése érdekében az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az intézményben történő bent maradását. A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése, új gyakorlatok, lehetőségek megismerése. A szolgáltatások bővítése pályázati forrásokból oly módon, hogy az új szolgáltatások, projektek hatékony működtetése érdekében létszámfejlesztésre is sor kell, hogy kerüljön. Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezményeket biztosít. A foglalkoztatás érdekében, a lakókörnyezetek rehabilitációjához is kapcsolódóan a szociális szövetkezetet kíván létrehozni. Meg kell teremteni a szociális gazdaság, szociális szövetkezet alapjait, mely a későbbiekben pályázati forrásból tovább fejleszhető.

Anti-szegregációt, felzárkóztatást célzó óvodai tevékenységek:**Esélyteremtő nevelési eljárások a Kincskereső Óvodában:**

A romák tradicionális lakóhelyének számító, 4500 fős Déli-Lucernás városrész egyetlen közintézménye a Kincskereső Óvoda, mely **közvetlenül a szegregátum mellett** helyezkedik el. Az óvoda mellett, attól 150-200 méterre egy nagyobb kiterjedésű szegregátum található, amely komfort nélküli sorházakból /régi „CS” lakás/ és a környéken megvásárolt, vagy épített, mára nagyon lepusztult állapotú lakásokból áll. A folyóvízes mosdó-WC-ét nem mindegyik óvodába érkező kisgyermek ismeri, és gyakran érkeznek olyan környezetből, ahol az ürögdrős WC is hiányzik. A **gondozási feladatok így különös hangsúlyt kapnak**, az óvodában ismerkednek meg a mosdó, WC használatával, az evőeszközökkel. Gyakori, hogy még az óvodába lépéskor is szópnak a gyermekek és ismeretlen számukra az óvodában biztosított élelem. A kulturálisan **hátrányos helyzetű gyermekek eredményes hátránykompenzálásra** csak akkor van esély az iskolai kezdő szakaszban, ha azt megelőzően olyan intenzív személyiségfejlesztés kezdődik, amely egyszerre irányul a kognitív alapkompenciák fejlesztésére, az érzelmi-motivációs bázis erősítésére és a családi szocializáció hiányának kompenzálására. Ennek a felismerésnek a jegyében, az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára a miniszter által kiadott **személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez**. Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a Gyvt. 67/A. § alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül.

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényhez igazodva – biztosítja az óvoda

- a. a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- b. a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- c. az együttműködésnek kialakítását azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

A fejlesztő program keretében a pedagógus feladata a fejlesztő programnak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így egyéni fejlesztési terv elkészítése és ennek alapján történő képességfejlesztés, együttműködés támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermek nevelésben, a gyermekek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés, a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

Az EFOP-3.1.3-16-2016-00001-Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési **intézkedések** támogatása kiemelt projekthez a Hajdúböszörményi Kincskereső Óvodai is csatlakozott. A projekt célja volt, hogy: létrehozzanak egy olyan intézményhálózatot, melynek tagjai az **esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák** és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni, valamint az **esélyegyenlőség érvényesülésének elősegítése az óvodai nevelésben. Az Intézményt** az eddig végzett pedagógiai munka elismeréseként a projekt folyamán **Módszertani Központtá nevezték ki**. Az óvodákba járó gyermekek száma 100-105 fő között mozog, melynek 70%-a az a cigány etnikumot képviseli. Az óvodás gyermekek 60%-a halmozottan hátrányos helyzetű, 10%-a pedig hátrányos helyzetű. A gyermekek 60%-a teljes nagycsaládban él, ahol 2-3 generáció él együtt, többnyire 1-2 szobás lakásban. A családok nagy része megélhetési gondokkal küzd, segélyekből idénymunkák vállalásából igyekszik létfeltételei egyensúlyát megtartani. Ezen okok miatt **megnő az óvoda óvó-védő és szociális funkciója**. Ezért kiemelt jelentőségű szerepet kapnak az óvodában a gyermekvédelmi feladatok, mely az összes nevelési területre hatással van. **Az óvoda folyamatosan kiépítette és alkalmazta az Integrációs Pedagógiai Rendszert a hátrányok leküzdése és a gyermekek folyamatos fejlesztése és felzárkóztatása érdekében, melyet felváltott az Esélyteremtő Óvoda projekt**. Az óvoda céljai között kiemelten hangsúlyos, hogy a nevelés mellett **hátránycsökkentő szerepet** töltsön be. **Roma identitást erősítő nevelés** beépítése az óvodai tevékenységbe.

Az **Integrációs Pedagógiai Rendszer alapú nevelési program fontos eleme a befogadás**, nemcsak gyermek, hanem családja esetében is. Így az óvodában nemcsak a gyermekeket, hanem indirekt módon a szülőket is „nevelik”. A „**Kincskereső Csodalámpa**” módszer eredményességét bizonyítja, hogy korábban zömében cigány gyermekeket nevelő intézmény következetes pedagógiai munkával, az együttműködési lehetőségek maximális kihasználásával elérte azt, hogy a körzetben lakó nem roma szülők is ide íratják gyermekeiket, és benn is maradnak az intézményben.

18. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése, anti-diszkriminációs tudásbővítés	Jegyző, RNÖ elnöke	Nem releváns	2024-
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az óvodai feladatellátási helyek között	Óvodavezető	Nem releváns	2024-
	Kiscsoportos és egyéni fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére, a fejlesztő szakemberek biztosításával.	Óvodavezető	Saját forrás	2024-
	Integrációt segítő pedagógiai programok az oktatási- nevelési intézményekben	Fenntartó, az intézményvezetőkkel	EFOP Plusz	2024-
	Az óvodapedagógusok létszámának biztosítása a törvényi előírásoknak megfelelően	Polgármester	Saját forrás	2024-
	Nyári napközi biztosítása	Polgármester	Saját és pályázati forrás	2024-
	Tanoda létrehozása és működtetése	Polgármester	Saját forrás és EFOP Plusz	2024-
	Iskolai prevenciók programok működtetése, szakmaközi együttműködéssel	jegyző, az intézményvezetők	saját forrás	2024-
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	Saját és pályázati forrás	2024-	
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Saját forrás	2024-
	Szociális szövetkezet létrehozása, működtetése	Polgármester	Saját forrás, EFOP Plusz, vagy GINOP Plusz	2024-
	Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása	Polgármester	Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályaival együttműködve	2024-
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház / vagy program működtetése	Polgármester	Hazai forrás, EFOP Plusz	2024-
	A jelzőrendszer sikeresebb működése, és prevenciók programok működtetése	Jegyző	Nem releváns	2024-
	Szociális szakemberek képzése	Szociális Szolgáltatási Központ intézmény vezetője	Saját forrás, EFOP Plusz	2024-
5. Közösségi terek biztosítása	Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínül épület biztosítása, fenntartása	Polgármester	Saját forrás, pályázati forrás (EFOP Plusz)	2024-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
6. Egészségtudatosság fejlesztése	Egészségterv, szűrőprogramok, egészségmegőrző programok elindítása	Jegyző, az intézményvezetőkkel, eü. szolgáltatókkal, civil szervezetekkel	TOP Plusz	2024-

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A Hajdúböszörmény területén található szegregátumok közötti egyik legfőbb különbség a városszerkezeti adottságokból fakad.

A 2. és 3. számú szegregátum a város szélén, helyezkedik el, de a városszövetbe ágyazódik. Az 1. szegregátum, és a 6. sz. szegregált területként jelölt Szőlőskert külterület a városszöveten kívül helyezkedik el.

Azonban valamennyi terület esetén, a rehabilitációs programok alkalmazása mellett – legalábbis hosszabb távon – mobilizációs intézkedések is meg kell, hogy valósuljanak. A településen található szegregátumok felszámolása - méretüknél, és lakónépességük számánál fogva - nem lehetséges, de szükséges a szegregáció oldása és az ott élők részére a lakhatási mobilizáció feltételeinek megteremtése, a mobilizáció elősegítése is. Emellett rendkívül fontos, hogy a szegregátumokban az alacsony státuszú lakosság koncentrációja ne növekedjen, ezért szükséges az építési tilalom elrendelése, valamint a szegregátum duzzadásának megállítása érdekében a szegregátum és környezete egészében a lakókörnyezet minőségének javítása.

A lakókörnyezet rehabilitációja során valamennyi szegregátum területén elsődleges feladat a hiányzó infrastruktúra, és a hiányzó járdák, pormentes útburkolatok kialakítása. Szőlőskert külterületen a terület zártkertes jellegénél fogva ez nyilván nem elvárható, de törekedni kell az alacsony státusú, elszegényedő családok beáramlásának megakadályozására, elsősorban nem hatósági, hanem szociálpolitikai eszközökkel. Ennek érdekében felül kell vizsgálni a településen a lakhatás támogatásához kapcsolódó ellátásokat.

A szegregátumok területén a zöldfelületek folyamatos növelésével, közösségi terek kialakításával meg kell teremteni az élhetőbb lakókörnyezetet.

A szegregátumok területén hiányoznak a közösségi terek. Ez elsősorban az 2. és a 3. számú szegregátum esetében különösen releváns, a kisgyermekes családok magas aránya miatt. Játsszótér, sportpálya megépítése- indokolt.

A szegregátumokon kívül, integrált lakókörnyezetben, bérlakások kialakításával szükséges a szegregátumok oldását, az ott élők számának csökkentését elősegíteni.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról.

Az önkormányzat épületet biztosít a 2. sz. és a 3. sz. szegregátum közelében, (illetve onnan könnyen megközelíthető helyen), olyan közösségi ház létrehozására, mely befogadhatja a Biztos Kezdet Gyerekház és a tanoda szolgáltatásokat.

19. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegr. 1., 2.3	Építési tilalom elrendelése	A szegregáció erősödésének megakadályozása	Polgármester	Nem releváns	2024-
Szegr. 1 2., 3.	Járdák kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás, START Munkaprogram	2024-
Szegr. 1. 2. 3.	Pormentes útburkolatok kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás, TOP Plusz	2024-
Szegr. 1., 2. 3	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás, TOP Plusz	2024-
Szegr. 2.3.	játszótér építése, sportpálya kialakítása	kültéri, hasznos szabadidő eltöltést célzó infrastruktúrák biztosítása	polgármester	TOP Plusz,	2024-
Szegr. 1., 2. 3.	Bérlakások felújítása, Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	A szegregáció oldása	polgármester	TOP, TOP Plusz, Saját forrás	2024-ig is, majd pályázati forrástól függően
Szegr. 1., 2., 3.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Szociális Szolgáltatási Központ vezetője	Saját forrás	2024-
Szegr. 2.3	Közösségi Ház létrehozására	szolgáltatások fejlesztése, bővítése	polgármester	TOP Plusz	Pályázati forrástól függően
Szegr. 2.3.	Szociális városrehabilitációs program megvalósítása	A szegregáció erősödésének megakadályozása Lakókörnyezet rehabilitációja	polgármester	TOP Plusz	Pályázati forrástól függően
Szegr. 1., 2. 3.	Különböző (pl. foglalkoztatási, közösségi, szociális, hátránykompenzáló, életvezetési, szemléletformálási célzatú) akciók, programok megvalósítása a szegregátumban élők számára	Hátránykompenzálás, esélynövelés, szegregáció oldása	polgármester	TOP Plusz, EFOP Plusz	Pályázati forrástól függően

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése**20. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése**

Intézkedés	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	X	X	X	X	X	X	X
A HHH gyerekek aránya kiegyenlítettségének biztosítása az óvodai feladatellátási helyek között	X	X	X	X	X	X	X
egyéni és kiscsoportos fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére	X	X	X	X	X	X	X
Az óvodapedagógusok létszámának biztosítása a törvényi előírásoknak megfelelően	X	X	X	X	X	X	X
Nyári napközi biztosítása	X	X	X	X	X	X	X
Tanoda létrehozása	X	X	X	X	X	X	X
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezménye	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szövetkezet létrehozása, működtetése		X	X	X	X	X	X
Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása	X	X	X	X	X		
A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház programok működtetése	X	X	X	X	X	X	X
Prevenációs programok indítása az iskolákban, szakmaközi és civil együttműködéssel	X	X	X	X	X	X	X
egészségmegőrző, szűrő programok elindítása, működtetése		X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek képzése		X	X	X	X	X	X
Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínéül épület biztosítása		X					
Építési tilalom elrendelése	X						
Járdák kiépítése	X	X	X	X			
Pormentes útburkolat kiépítése	X	X	X				
Hiányzó infrastruktúra kiépítése	X	X	X	X	X	X	
Sporttevékenységhez közösségi tér kialakítása			X				
Zöldfelületek növelése	X	X	X	X			
Játszótér építése			X				
Bérlakások kialakítása és fenntartása integrált lakókörnyezetben	X	X	X	X	X	X	X
Kártyás mérőórák elhelyezése	X	X	X	X	X	X	X

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága érdekében mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet a szegregátumok közelében, de integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

Hajdúböszörmény Város az ITS-ben tervezett fejlesztések során figyelembe veszi az anti-szegregációs alapelveket. Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések a stratégiában nem szerepelnek.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

21. táblázat: Tervezett fejlesztések, melyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek	Antiszegregációs/ szolgáltatások hozzáféréseinek javítását célzó elemek elvárt hatása
TOP_PLUSZ-1.2.1-21-HB1 Élhető települések kiírásban: Kék- és zöldinfrastruktúra, valamint közösségi-sport funkcióhoz kapcsolódó fejlesztés Hajdúböszörmény településen	A projekt több típusú fejlesztést tartalmaz a város különböző területein: megtörténik a Győrössy kerti park zöldterület rendezése, körülötte lévő utak, járdák, csapadékvíz elvezetése, parkolók felújítása, új parkolók kialakítása. Baross téri régi emlékpark kisebb mértékű felújítása. Fürdőkeri zöldterület rendezése, új emlékpark kialakítása lakossági faültetéshez. A könyvtár épület lapos tető részének átépítése megerősített födémmel, magastető kialakítással, fűtés és villamoshálózat korszerűsítéssel. Új extrém sportpálya környezetének rendezése. Arad utcai árok átkötése a Csónakázó tóba. Ady tér átkötés létesítése a Korpona utcai Madách utcai csapadékvíz hálózatok között.	A város zöldterületeinek növelése és állapotának javítása révén javul a hátrányos helyzetű lakosság életminősége, lakókörnyezete, javul a város zöldfelületi ellátottsága, növekszik azon szabadtéri helyszínek száma, ahol kulturált, ingyenes és hasznos szabadidőeltöltés valósulhat meg. A bel- és csapadékvíz-csatornák, illetve az egykori csónakázó-tó megújítása, kiépítése révén javul a lakosság életminősége,

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek	Antiszegregációs/ szolgáltatások hozzáféréseinek javítását célzó elemek elvárt hatása
	Olajütő utcai, Nagy András utcai, és Kert utcai csapadékvíz elvezető árkok felújítása, új szakaszok létesítése. Gombos András utca csapadékvíz elvezetésének kiépítése. Csónakázó-tó rekultivációja.	közművekhez, közszolgáltatásokhoz való hozzáférése, illetve új szabadidős helyszínnel bővül a város közösségi, aktív rekreációs tereinek köre.
TOP_PLUSZ-1.2.3-21-HB1 Belterületi utak fejlesztése kiírásban: Hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése	A hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése során a település közigazgatási területén elhelyezkedő 17 db út, illetve útszakasz építése, felújítása valósul meg 6600 méter hosszúságban. Szegregátumot érintő közvetlen fejlesztés is megvalósul: az Erkel Ferenc utcán Akna fedlapok és szerelvények szintbeemelésével valósul meg a burkolatjavítás.	A belterületi útszakaszok szilárd burkolattal való ellátása révén, illetve az utak minőségének javulásával jelentősen javul az azokat használók eljutási ideje, könnyebben, gyorsabban elérhetőek általuk az igénybe venni kívánt közszolgáltatások.

Azokat a konkrét beavatkozásokat, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, a horizontális és a területspecifikus tervezés során megfogalmaztuk. (alacsonyan képzett csoportokat célzó **foglalkoztatási beavatkozások/fejlesztések, szociális ellátórendszer fejlesztése, konkrét lakókörnyezetet érintő fejlesztések, oktatás specifikus beavatkozásai (tanodák, napközök stb.)**)

Ezeken túlmenően, illetve ezekkel a beavatkozásokkal összhangban, a város önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Antiszegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények vállalják, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására törekednek.

Az Önkormányzat a szegregált területeken különösen hangsúlyosan területi alapú beavatkozásokat tervez, amelynek elsődleges célja, a területi koncentráció csökkentése, a magasabb státuszú csoportok területre vonzása.

Ezzel párhuzamosan a társadalmi integrációt, re-integrációt szolgáló komplex eszközöket – munkaerő-piac, oktatás, szociális hozzáférés, társadalmi kirekesztettség csökkentése – alkalmaz, hogy a szegregált területen élők **életminősége, ezen belül a lakhatási körülmények, a foglalkoztatási és képzettségi mutatók javuljanak, az itt élők egészségtudatos magatartása kialakuljon.**

A területeken élőket jelentős mértékben sújtja az **alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás** problémája. A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, **rossz anyagi körülmények között élnek.**

Az anti-szegregációs beavatkozások általános célkitűzése, hogy a szegregációval érintett területeken élők jelenlegi és jövőbeli **életminősége javuljon.** Az életminőség jelentős elemét

képezik a **lakhatás körülményei**, az itt élők **jövedelmi viszonyai**, és ez utóbbihoz szorosan kapcsolódik a **megfelelő képesítés** megszerzése, amely a jövedelemszerzést elősegítő tényező.

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés Hajdú – Bihar Vármegye Integrált Területi Programhoz (2021-2027)

Jelen Stratégiában rögzített, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) finanszírozásában megvalósuló projektek tekintetében a Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja követelményrendszerének vizsgálata indokolt.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2021. július 9-ei ülésén a 2021-2027. programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 29. § (1) a) pontjában foglaltak alapján 2/2021. (VII. 9.) MÖK határozattal fogadta el a „**Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027**” című dokumentumot. A tervezés jelen időszakig háromszor módosult. A 13/2023. (III. 31.) közgyűlési határozattal elfogadott Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027 (ITP 2021-2027 3.0) című dokumentum a Kormány által 1196/2023. (V. 15.) Korm. határozattal került elfogadásra.

A magyar Kormány a **2021-2027 közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében különít el forrást** az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti. Az Integrált Területi Program (ITP 2021-2027) elkészítése a TOP Plusz Operatív Program céljaihoz, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban és Programban megfogalmazott a következő hét év során kulcsfontosságú célokhoz történő minél hatékonyabb illeszkedés érdekében történik.

Az ITP 2021-2027 meghatározza a vármegyei forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódó, a vármegyében beazonosítható hiányokat és ezek alapján levezethető fejlesztési célterületeket jelöl ki, melyekhez fejlesztési források köthetők. Hajdú-Bihar vármegyében hét földrajzi célterület került meghatározásra, amely a vármegye Debrecenen kívüli teljes területét lefedi.

Hajdúböszörmény városa **A szorosan agglomerálódó településeken belül** az 1. földrajzi célterületéhez, azaz az **Északi Agglomerációs térségéhez** (II. Forrásfelhasználási mód) tartozik négy további településsel együtt. Az ITP 2021-2027 alapján az 1. földrajzi célterület fejlesztéseire közel 10,8 Mrd Ft használható fel ezen forrásfelhasználási mód keretében.

A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer az ITP-ben

A TOP Plusz Operatív Program keretében benyújtásra kerülő támogatási kérelmek elbírálásának kulcsfontosságú alapját adja a Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer (TKKR) meghatározása, amely szerves részét képezi a döntéshozatali mechanizmusnak. A TKKR rendszer a támogatási kérelmek elbírálása mellett a források felhasználásának koordinációját is elősegíti. Az Irányító Hatóság iránymutatása szerinti kritériumok mellett a Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzata további kritériumok megállapításával alakítja a Hajdú-Bihar Vármegyei TKKR rendszert. E választott kritériumok az alábbiak:

- Illeszkedés a megyei területfejlesztési program stratégiai ágazati céljaihoz és prioritásaihoz
- Klímasemleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése
- Digitális megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése
- Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshoz
- Gazdasági vagy életminőségjavító hatás
- A projekt előkészítettségi foka
- Fejlesztési hiányterületek csökkentését szolgáló kritériumok

TKR Kritérium megnevezése (Hajdú-Bihar vármegye) *	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások				2.1 Klimabarát vármegye		3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemek)		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)			6.1. Helyi gazdaságfejlesztés			
	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Beltérteli utak fejlesztése	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
Illeszkedés a megyei területfejlesztési program stratégiai ágazati céljaihoz és prioritásaihoz	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Digitális megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gazdasági vagy életminőség javító hatás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A projekt előkészítettségi foka	x		x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlesztési hiányterületek csökkentését szolgáló kritériumoknak való megfelelés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

6.1.2 Illeszkedés az EU 2020 tematikus és 2021-2027 közötti célkitűzéseikhez és a Partnerségi Megállapodáshoz

EU 2020 Stratégia

I. Az Európa 2020 Stratégia három, egymással összefüggő és egymást kölcsönösen erősítő szakpolitikai területre épül: intelligens növekedés, azaz a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása; fenntartható növekedés, azaz erőforrás-hatékonyabb, környezetbarát és versenyképesebb gazdaság létrehozása; és inkluzív növekedés, azaz a foglalkoztatás magas szintjét biztosító, szociális és területi kohéziót eredményező gazdaság ösztönzése.

Az előrehaladást az unió öt kiemelt célkitűzés megvalósulása alapján értékeli majd, és a tagállamok feladata lesz, hogy ezeket a célkitűzéseket lebontsák a kiindulási helyzetet is tükröző, nemzeti szintű célokra.

1. Foglalkoztatás

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75 százalékra növelését tűzte ki célul 2020-ig.

2. Kutatás-fejlesztés

Magyarország az Európa 2020 Stratégia kutatás-fejlesztési célkitűzéséhez kapcsolódva a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékára történő növelését vállalja 2020-ig.

3. Klíma-energia

Magyarország az Európa 2020 stratégia energia és klíma céljaihoz kapcsolódva a megújuló energia-források részarányának 14,65 százalékra növelését, 10 százalékos teljes energia-megtakarítást, valamint az EU emisszió-kereskedelmi rendszerén kívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10 százalékos növekedését vállalta 2020-ig.

4. Oktatás

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a felső-fokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának (a 30-34 évesek körében) 30,3 százalékra növelését és a korai iskolaelhagyók arányának (a 18-24 évesek körében) 10 százalékra csökkentését vállalja 2020-ig.

5. Társadalmi felzárkózás

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20 százalékos csökkentését vállalja 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kvv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;

- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közgazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

22. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

ITS Átfogó célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	1, 2, 3, 4, 8, 10	1b, 2b, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 8a, 8b, 8c, 8d, 10
T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	4, 5, 6, 7	4e, 4c
T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11	2b, 4b, 5b, 6b, 6c, 6d, 6e, 6f, 7b, 7c, 11, 8a, 8b, 8c, 8d, 9a, 9b, 9c, 9d, 10, 11

II. **Az Európai Unió** a 2014-2020 között megvalósított végrehajtási időszak tapasztalataiból kiindulva az akkori – fent részletesen bemutatott – **tizenegy tematikus célkitűzést öt egyértelmű szakpolitikai célkitűzésre egyszerűsítette**. A 2021-2027-es időszakra az alábbi szakpolitikai célkitűzéseket alkotta meg:

- 1.) Intelligensebb Európa
- 2.) Zöldebb, karbonszegény Európa
- 3.) Jobban összekapcsolt Európa
- 4.) Szociálisabb Európa
- 5.) A polgárokhoz közelebb álló Európa

Az ITS-nek az EU ezen szakpolitikai célkitűzéseire való illeszkedését az alábbi táblázat mutatja:

EU célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1.) Intelligensebb Európa	T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása

EU célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése
2.) Zöldebb, karbonszegény Európa	T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság) T2.2: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása T2.3: Megújuló energia arányának növelése
3.) Jobban összekapcsolt Európa	T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)
4.) Szociálisabb Európa	T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése T3.3: A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások
5.) A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása T2.2: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése T3.3: A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások

A **Partnerségi Megállapodás** az Európai Unió tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait. Az Európai Bizottság által 2022. december 22-én elfogadott Partnerségi Megállapodás rögzíti, hogy a 2021–2027-es időszakban felhasználható, hazai társfinanszírozással együtt több mint 9700

milliárd forint összegű kohéziós forrásokat milyen fejlesztésekre milyen szakpolitikai célok mentén fordítja az ország. Ennek érdekében e fejlesztési időszak uniós és hazai forrásait elsősorban a gazdaságélénkítésre, a kis- és középvállalkozások támogatására, a magyar települések erősítésére, valamint a kutatás, fejlesztés és innovációs célú beruházásokra kívánja Magyarország fordítani.

Partnerségi Megállapodás 2021-2027 célkitűzései	T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása	T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása	T2.1: Közlekedés-fejlesztés	T2.2: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	T2.3: Megújuló energia arányának növelése	T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése	T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése	T3.3: A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások
1. Versenyképesebb és intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakulás, valamint a regionális IKT összekapcsoltság előmozdításával									
2. Zöldebb, alacsony széndioxidkibocsátású – és a nulla nettó széndioxid-kibocsátásra átálló –, reziliens Európa a tiszta és méltányos energetikai átmenet, a zöld és kék beruházások, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés, valamint a fenntartható városi mobilitás előmozdításával									
3. Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás fokozásával									
4. Szociálisabb és befogadóbb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával									
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa valamennyi területtípus fenntartható és integrált fejlődésének és a helyi kezdeményezéseknek az elősegítése révén									

6.1.3 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

OFTK-hoz illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
  - Versenyképes, innovatív gazdaság

- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszerfeldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
  - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
  - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
  - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
  - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságosztönzés elősegítése
  - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Az Országgyűlés által 2014. január 3.-án elfogadott és hatályba lépett I/2014-es (I.3) OGY határozata alapján az Országos Területfejlesztési Konceptióban Hajdúböszörmény nem került nevesítésre.

A településhez legközelebbi regionális szerepkörrel felruházott város Debrecen. Mivel Hajdúböszörmény a hajdúsági főváros vonzáskörzetébe esik, ezért a település számára rendelkezésre álló lehetőségek a Debrecennel kialakított kapcsolatoktól függenek.

A két szomszédos város kölcsönhatásban áll egymással. A településeket jellemző kapcsolatban inkább a vármegyeszékhely dominál, mivel a debreceni fejlesztések és események nagyobb hatással vannak Hajdúböszörményre. A nagyváros több lehetőséget kínál az értelmiség számára, akik vagy átköltöznek, vagy az ingázást választják. Egyre jellemzőbbé válik, hogy a debreceni városközpontból a lakosság a város peremterületeire, vagy szomszédos településeire költözik. A folyamat során erősödnek az olyan szuburbanizációs folyamatok, mint a várost körülvevő úthálózatra nehezedő nyomás a személygépjárművek magas száma miatt. A legtöbb háztartás saját gépjárművel közlekedik, ezért a közösségi közlekedés iránti igény csökken és ezekkel egy időben nő a városok zaj- és levegő-szennyezettségének a terhelése.

Az Országos Területfejlesztési Konceptióban foglaltak alapján a kedvező agrárpotenciált Magyarország nem használja ki teljes mértékben. Az elkövetkezendő évek fontos feladata lesz az alföldi települések agroökológiai adottságainak kihasználása sokoldalú és minőségi élelmiszertermelés folytatása. A tevékenységhez kiváló alapot nyújtanak az erős agrárhagyományok és a lakosság kötődése a mezőgazdasághoz. A jövőben a monokultúrás gazdálkodás helyett célszerű lenne előnyben részesíteni a termőhelyi feltételeknek megfelelően specializált növénytermesztést.

Az élelmiszer a lakosság egészségét és életminőségét leginkább befolyásoló tényező, stratégiai cikk. Magyarország jelenleg is mintegy 120%-os önellátásra képes az alapvető élelmiszerekből. Ez a szint a termelési potenciál ésszerű és fenntartható fejlesztésével 150%-ra növelhető, ami a globális élelmiszerigény várható jelentős emelkedésével komoly nemzetgazdasági előnyt jelent az ország számára. Az élelmiszergazdaság hazai piacvesztését szemlélteti az élelmiszeripari termékek importjának dinamikus növekedése az önellátással szemben. A magasabb hatékonyságú önellátás a helyi termelők megfelelő támogatása mellett, csökkentheti az alapvető élelmiszerek importját.

A vidéki települések egyik legfontosabb kitérés pontját a helyi termékek előállításának kellene, hogy jelentse az elkövetkezendő években. Agrárpotenciál kihasználása érdekében Hajdúböszörmény városa Hajdúkerületi-Hús Állattenyésztő és Húsfeldolgozó Nonprofit Kft.-t hozott létre, húsfeldolgozó vágóhidat, illetve húsboltot működtet. Húsfeldolgozáshoz kapcsolódóan képzéseket valósít meg a város, illetve az eredményesség tovább növelése érdekében modern vágóhídi eszközöket szerzett be. A helyben termelt termékek feldolgozása és értékesítése helyi és nemzetgazdasági szinten is kedvező lehetőségeket jelent. A folyamat elősegítése érdekében azonban a helyi termékek értékesítését adókedvezményekkel kellene támogatni, ahhoz, hogy a kisvállalkozók számára nyereséges legyen a tevékenységük és lehetőségük nyíljon gyarapodásra és a növekedéshez szükséges fejlesztések finanszírozására.

Hajdú – Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiója és Programja

Hajdú-Bihar megye jövőképe alapján 2030-ban a megye és települései 2010-től számítva, már két évtizede a fenntartható fejlődés útján halad előre és folyamatosan gyarapodik. Egy ilyen környezetben jelentős javulás érhető el a gazdasági teljesítmény mutatóiban, a foglalkoztatottak számának emelkedése mellett.

A megye kedvező földrajzi fekvését, természeti és kulturális értékeire alapozva növeli gazdaságban betöltött szerepét. Az alábbi célkitűzések lehetnek relevánsak Hajdúböszörmény esetében.

- A megye **agrár- és élelmiszergazdasága** megerősödik, nő az exportban és a megye gazdaságában betöltött szerepe, hozzájárul a fenntartható gazdasági növekedéshez, valamint a vidéki térségek fejlődéséhez és a foglalkoztatás növeléséhez.
- A megyében jelentősen nő az **innováció és a tudás szerepe**. Kiemelt figyelmet kap a nyelvtanulás és a szakmai képzés megerősítése, a tanulható kompetenciák fejlesztése, a piacképes tudást közvetítő oktatási intézmények fejlesztése, hiszen a jól képzett és kreatív ember a legfontosabb erőforrása a gazdasági fejlődésnek. Ennek elengedhetetlen részét képezi a lakosság és elsősorban a fiatalok szemléletváltozása, az innováció társadalmi elterjesztése.
- A megye kedvező természeti adottságait megőrzi és kihasználja a társadalmi együttműködések nyújtotta lehetőségeket, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a megye kiegyensúlyozottan fejlődjön, valamint minden lakosa számára élhető környezet legyen.
- A megye teljes területén egészséges települési környezet kerül kialakításra, megőrizve a meglévő természeti értékeket, így minőségi szinten élhető, természeti, épített környezet jön létre, amely hozzájárul a térség népességmegtartó erejének növeléséhez is.
- A **társadalom megújítása** terén fontos szerepet kapnak a helyi közösségek, ezáltal hozzájárulva a társadalmi tőke, az állampolgári részvétel és civil szektor, valamint a közösségi művelődés intézményeinek megerősítéséhez, a közösségfejlesztés módszertanának alkalmazásához.
- A gazdasági megújulással, az elérhetőség, a közlekedési kapcsolatrendszer javulásával nem nő a különbség a megye központi és elsősorban határ menti települései között és ezen **leszakadó térségek** bekapcsolódnak a járási vérkeringésekbe. Ehhez a fejlett és aktív határon átnyúló kapcsolatok is hozzájárulnak, melyek gazdasági – társadalmi – szociális és közösségi vetületekre térnek ki, kiteljesítve a megyében működő európai területi együttműködési csoportosulás (ok) (EGTC) tevékenységét.
- A **vidéki területek** olyan értékekkel rendelkező élettérre válnak, ahol a fiatalok és idősek egyaránt megtalálják jövőjüket, boldogulásukat.

A megye jövőképe megvalósításának érdekében az alábbi, Hajdúböszörmény számára releváns elemeket tartalmazó célrendszer került megfogalmazásra.

Átfogó cél 1

Hajdú-Bihar megye természeti adottságaira, hagyományaira és kutatási potenciáljára alapozott gazdaságfejlesztés, mely növeli a foglalkoztatást és erősíti a megye kelet-magyarországi innovációs központ funkcióját

Hajdú-Bihar megye gazdasága hagyományosan a mezőgazdaságra és az élelmiszeriparra épült. Ez a terület a jövőben is erőteljesen megjelenik majd a megye gazdasági szerkezetében. A mezőgazdaság számára előnyös természeti adottságok magas hozzáadott értékű, nemzetközileg is versenyképes, egészséges élelmiszerek előállítását teszik lehetővé, amelyet a megfelelő kutatás-fejlesztés támogat.

A megye gazdasága és kutatás-fejlesztése erősen Debrecen központú, a város Kelet-Magyarországon meghatározó szerepet tölt be ezeken a területeken. Ezt a regionális pozíciót meg kell erősíteni, és a kisugárzó hatás növelésével, új város-vidék kapcsolatokra építve a megye településeit bekapcsolni a gazdasági vérkeringésbe. Gazdasági és innovációs területeken a megye- és országhatárokön átnyúló kapcsolatokra támaszkodva fejlődik a megye versenyképes termelése, ezáltal növelve a foglalkoztatást.

Átfogó cél 2

A **szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentéséhez**, valamint a munkaképes korú lakosság piacképes képzettségi szintjének növeléséhez szükséges szolgáltatási, népegészségügyi és közigazgatási funkciók erősítése

Hajdú-Bihar megyében cél a szegénység elleni küzdelem, különösképpen a mélyszegénységben élők számának csökkentése. A társadalmi kirekesztettség elleni fellépés részeként elérendő cél a társadalom önszerveződő, öngondoskodó erejének helyreállítása, egészségének fejlesztése, építve a helyi kulturális és vallási értékekre, erősítve a helyi közösségeket, fejlesztve a civil társadalmat és növelve az állampolgári aktivitást és az egészség-tudatosságot. A munkaképes korú lakosság képzettségi szintjének növelését elsősorban a szakképzésre és a felsőfokú képzésre támaszkodva kell elérni, segítve az első átfogó célban megfogalmazott gazdasági fejlődést. A fenti célokat az ügyfélbarát, mindenki számára elérhető és hozzáférhető közszolgáltatás és közigazgatás, valamint államigazgatás kialakítása segíti, amely javítja a lakosság egészségi állapotát és a közbiztonságot.

Átfogó cél 3

A hatékony víz- és energiagazdálkodás, valamint a **fenntartható környezetgazdálkodás** feltételeinek megteremtése és fejlesztése a Tiszántúlon az éghajlat- és klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése

Hajdú-Bihar megye páratlan természeti értékeinek sokféleségét megőrizve hosszútávon fenntartható környezetbarát gazdaságot kell kialakítani. A megyét (hasonlóan a tiszántúli megyékhez) is érintik a klímaváltozás hatásai; az aszály, belvíz és árvíz problémáinak megoldása a fenntartható vízgazdálkodás fejlesztésével már rövidtávon segítheti a megye gazdaságának fejlődését.

A megye energiafüggőségének csökkentése érdekében kiemelt cél a megújuló energiák széleskörű alkalmazásának elterjesztése, illetve az energiahatékonyság növelése.

A fenntartható fejlődés elveit figyelembe kell venni a megyei stratégia és program kialakításakor és megvalósításakor. Ezen elvek a kedvezőtlen környezeti és társadalmi hatások csökkentésében kínálnak alternatívát. Ezen alapelvek – többek között – a következők:

Figyelem és gondoskodás az életközösségekről

- Az ember életminőségének javítása
- A Föld életképességének és diverzitásának a megőrzése

- A meg nem újuló erőforrások használatának minimalizálása
- Meg kell változtatni az emberek attitűdjét és magatartását
- Lehetővé kell tenni, hogy a közösségek gondoskodjanak a saját környezetükről
- Biztosítani kell az integrált fejlődés és természetvédelem nemzeti kereteit
- Globális szövetséget kell létrehozni

Stratégiai területi cél 2

Járasközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai

A járásközpontok és járási szintű kisvárosok a járások szintjén a közigazgatás és egyben a gazdaság centrumai, mindamelllett, hogy a hajdú városok és a bihari térség városai és térségeik jelentős mértékben különböznek egymástól, melyeket a fejlesztéseknél figyelembe javasolt venni. A megye (Debrecenen kívüli) nagyobb vállalatai közül a legtöbb ezeken a településeken található. Ezen vállalatok esetében cél a helyi beszállítók, a beszállítói hálózatok erősítése, illetve a helyi, térségi foglalkoztatás növelése a vállalatok innovációra épülő fejlesztésével. Különös figyelmet kell fordítani az élelmiszeripari vállalkozások fejlesztésére, letelepítésére.

A foglalkoztatás növeléséhez elengedhetetlen a megfelelő képzettségű munkaerő rendelkezésre állása. A szakképző intézmények, illetve szakiskolák képzésének harmonizálása szükséges a megye gazdasági struktúrájával, illetve közös, gyakorlat-orientált (duális) képzési rendszer kialakítása indokolt a vállalatokkal együttműködve. A járási központok a térségi közigazgatás központjai, ezért ezeken a településeken biztosítani kell a járás települései számára a minőségi, elérhető és egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatásokhoz és közigazgatáshoz, különös tekintettel az egészségügyi, népegészségügyi és szociális szolgáltatásokra. Célunk a járási központokban működő, főként integrált feladatokat ellátó kulturális intézmények (városi könyvtárak, múzeumok, stb.) feladatellátását támogató IKT infrastruktúrájának és belső tereinek megújítása a közösségi programok és az innovatív tudásátadás érdekében. E településeken kezelni kell a lakásállományhoz kapcsolódó energetikai problémákat is. A felsőoktatási képzés becsatornázása a megyei gazdaságba a gyakorlati, duális képzések kiszélesítésén, a munkaerőpiac és a felsőoktatás képzési, továbbképzési kapacitásainak szervezeti szinten történő összehangolásán, valamint a start-up ökoszisztéma továbbfejlesztésén keresztül.

Horizontális elv 2

A társadalom és a gazdaság önszerveződő folyamatainak újraélesztése

A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni fellépés, valamint az előregedő társadalom okozta problémák megoldása továbbra is nagy kihívást jelent az Európai Unió és tagállamai számára. A társadalmi integráció területén tett lépések pozitív eredménye, hogy egyértelműbbé váltak a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésére szolgáló szakpolitikai elsőbbségek, ami egyébként a tagállamok által elfogadott szakpolitikai megközelítésekben is megmutatkoznak.

A fenti problémák kezelését hatékonyan képes segíteni a társadalom különböző szereplői között megvalósuló partnerség, valamint a közösségi munka, amely egy olyan, a társadalmi integrációt elősegítő tevékenység, amely hatékonyan képes fokozni a társadalom kezdeményező- és cselekvőképességét, segíteni a szociális intézményrendszer átalakulási és újraalakulási folyamatait, összehozni a társadalom különböző szereplőit és partnerségi kapcsolatokat kiépíteni térségi és társadalmi szinten, és képes fokozni a társadalom demokratikus önszerveződését.

Ezen horizontális elv érvényesítésének – és ezáltal a legnagyobb hatás elérésének – módja az, ha a közösségek, civil szervezetek bevonásra kerülnek a társadalomra gazdasági vagy szociális értelemben hatással bíró beruházások kapcsán, lehetőséget adva az önszerveződő folyamatok elindulására.

Horizontális elv 3

Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva

A társadalom öregedése, azaz az idősebb korosztályok arányának növekedése az utóbbi évtizedek egyik meghatározó társadalmi jelensége. A 65 éven felüliek aránya az elkövetkező évtizedekben – kisebb hullámzásokkal – az eddigieknél is erőteljesebben fog növekedni. 2050-re Magyarország népességének közel 30 százaléka lesz 65 éves vagy idősebb.

A társadalom idősekről alkotott képe ellentmondásos. Bizonyos vonatkozásokban azt lehet mondani, hogy a fiatalabb generációk toleránsabbak az idősebbekkel, ugyanakkor például az idősek munkatapasztalata a korábbi évekhez képest leértékelődött.

Mindamellettt egyre növekvő trendet jelent az időseket megcélzó termékek és szolgáltatások fejlesztése, melynek alapját az általános fogyasztásnövekedésen túl például az idősek egy jelentős csoportjának növekvő igénye képezi a pénzügyi szolgáltatások iránt, átalakulnak továbbá a táplálkozási szokások, nő az egészségügyi és rekreációs szolgáltatások jelentősége, de például a nyugdíjbiztosítási szolgáltatások iránti igény is. A megye lakosságának életminőség javítása szorosan összefügg az egészségügyi prevencióval is.

A fenti folyamatok természetesen Hajdú-Bihar megyére is vonatkoznak, ezért az öregedő társadalom kihívásaira válaszoló és azokra megoldást kínáló beruházások előnyt kell, hogy élvezzenek a fejlesztések között.

Horizontális cél 2**A foglalkoztatás növelése a megye munkaképes korú lakossága körében**

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program keretében finanszírozott minden újonnan megvalósuló gazdasági célzatú beruházásnak, szolgáltatás-fejlesztésnek hozzá kell járulnia e horizontális célhoz, azaz új munkahelyeket kell teremtenie. E cél elérésének elsődleges előnyt kell jelenteni azon beruházásokkal szemben, amelyek e célhoz nem járulnak hozzá.

Nem tartoznak a cél hatálya alá azon fejlesztési, beruházási programok, melyek oktatási-nevelési, társadalom-fejlesztési, közszolgáltatási, közigazgatási, államigazgatási vagy szakigazgatási célokkal valósulnak meg.

A cél elérését a Hajdú-Bihar megyében foglalkoztatottak számának munkaképes korú lakosságra vetített arányának növekedése is mutatja, amelyhez a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program közvetett módon járul hozzá.

Horizontális cél 3**A megye lakosságának és gazdaságának bekapcsolása az információs társadalomba**

Napjainkban kiemelt fontossággal bír az információs társadalomba való bekapcsolódás mind a lakosság, mind a gazdasági szereplők számára, ezért ehhez kötődően a közösség-fejlesztési és közigazgatási fejlesztések során ezen horizontális célhoz való hozzájárulást előnyként kell megjeleníteni. Ezért a 3. horizontális cél elérését az alábbi, KSH-tól éves szinten bekérhető, indikátorok teljesülésével lehet mérni:

- Az internet-előfizetések száma hozzáférési szolgáltatások szerint.
- Az információs és kommunikációs technológiák használatának aránya a vállalkozásoknál.
- Az internetet használó vállalkozások internetkapcsolatának típusai.
- Az internet igénybevétele a közigazgatási ügyek intézésére az internethasználó vállalkozások arányában.
- Háztartások infokommunikációs eszközellátottsága és egyéni használat jellemzői.

A 2014-202-as tervezési ciklus után, felkészülve a **2021-2027 közötti időszakra, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz tervezéséhez kapcsolódóan**, a Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzat az alábbi tervezési dokumentumokat készítette el:

- **Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptiója**, (Elfogadva a 43/2021. (V. 6.) elnöki határozattal.)

- **Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027, és Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 Operatív Programrész** (Elfogadva a 44/2021. (V. 6.) elnöki határozattal.)
- **Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027.** (Elfogadva a 2/2021. (VII. 9.) MÖK határozattal.)

A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlése feladat-és hatáskörében eljárva a 43/2021. (V.6.) elnöki határozattal fogadta el **Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióját**, melyben a vármegye stratégiai céljai két szinten, ágazati és területi szinten kerültek meghatározásra annak érdekében, hogy a különböző tématerületeknek és ágazatoknak, valamint a vármegye területi tagozódásának megfelelő fejlesztések kiemelésre kerülhessenek.

A Konceptió átfogó céljai foglalják össze azokat a fontos fejlesztési irányokat, amelyek alapján Hajdú-Bihar megye igyekszik a jövőképpen megfogalmazott állapotnak a jelenlegi helyzet figyelembevételével történő, minél teljesebb elérésére a 2030-ig tartó időszakban. Ennek értelmében átfogó célok az alábbiak:

Átfogó cél 1 (Á1): Hajdú-Bihar megye hagyományos és dinamikus fejlődő új ágazataira, meglévő magasszintű tudásbázisára alapozott, valamint széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerre építő gazdaságfejlesztés, mellyel makroregionális innovációs és tudásközponttá válik, hozzájárulva a megye fenntartható növekedéséhez.

Hajdúböszörményben a mezőgazdaság számára előnyös természeti adottságok magas hozzáadott értékű, nemzetközileg is versenyképes, egészséges élelmiszerek előállítását teszik lehetővé. A Debrecen központú gazdaságfejlődés kisugárzó hatása az új város-vidék kapcsolatokra építve Hajdúböszörményt is intenzívebben bekapcsolhatja a gazdasági vérkeringésbe.

Átfogó cél 2 (Á2): Hatékony és fenntartható szolgáltatások és közigazgatási funkciók erősítése a megye társadalmának életminőségének, képzettségi szintjének, összetartozásának erősítése érdekében.

Az ellátórendszert folyamatosan korszerűsíteni szükséges. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy a megyeszékhely nem maradhat egy elszigetelt térben a tőle el-/lemaradó vonzáskörzete mellett, így a vonzáskörzetébe tartozó települések – így Hajdúböszörmény – fejlesztése, fejlődése, funkcióinak bővítése igen fontos.

Átfogó cél 3 (Á3): A megye adottságaira építve a társadalom és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése és megőrzése 2030-ig a globális klímaváltozás kihívásai ellenére is, a környezeti elemekkel való hatékony gazdálkodással.

A környezet és társadalom harmonikus együttélésnek ki kell terjednie Hajdúböszörmény bel- és külterületi tájhasználatára, a természeti és természetközeli területek ökológiai szolgáltatásainak a bővítésére, a mezőgazdaság hagyományokra építő, de újszerű, a klímaváltozásra adekvát választ adó és környezetbarát kék és zöld gazdaság formáinak az elterjesztésére. Ezen feladatokat kiemelt célnak tekinti a város.

Az alábbi táblázat a vármegyei szintű Konceptió hosszú távú és az ITS középtávú tematikus céljainak kapcsolatát mutatja.

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. Stratégiai ágazati cél: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve	T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása

	<p>T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása</p> <p>T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)</p>
2. Stratégiai ágazati cél: Motivált és rugalmas humánerőforrás Hajdú-Bihar megyében	<p>T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása</p> <p>T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése</p> <p>T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése</p>
3. Stratégiai ágazati cél: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében	<p>T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása</p> <p>T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)</p> <p>T2.2: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása</p> <p>T2.3: Megújuló energia arányának növelése</p>
4. Stratégiai ágazati cél: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások	<p>T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés</p> <p>T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)</p> <p>T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése</p> <p>T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése</p> <p>T3.3: A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások</p>
5. Stratégiai ágazati cél: Élhető és életető települések	<p>T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)</p> <p>T2.2: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása</p> <p>T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése</p> <p>T.3.2: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése</p> <p>T3.3: A leszakadó városrészek megújítása, identitás-erősítő beavatkozások</p>
Stratégiai területi cél 1 (T1): Debrecen és szoros településegyüttese	<p>T1.1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés</p> <p>T1.2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása</p> <p>T1.3: A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása</p>

	T2.1: Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság) T3.1: A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése
Stratégiai területi cél 2 (T2): Dinamizálódó észak-nyugati kaputárság	-
Stratégiai területi cél 3 (T3): Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtárság	-

A város célrendszere szorosan kapcsolódik a megyei területfejlesztési koncepció mindegyik ágazati céljához, valamint a T1 területi célhoz. A T1 Debrecen és szoros településeggyüttese területi egységen belül Hajdúböszörmény a „Szorosan agglomerálódó települések” térségébe tartozik.

6.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.4.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Hajdúböszörmény Város szabályozási tervének alaprendelete a 16/2008 (III.18.) Önk. rendelet Hajdúböszörmény helyi építési szabályzatáról, melyet az alábbiak szerint módosítottak:

- 7/2010. (I.28.) Önk. rendelet
- 13/2010. (III.25.) Önk. rendelet
- 19/2010. (IV.29.) Önk. rendelet
- 48/2012. (VI.28.) Önk. rendelet
- 66/2012. (XII.20.) Önk. rendelet
- 33/2013. (XI.04.) Önk. rendelet
- 30/2014. (IX. 26.) Önk. rendelet
- 5/2015. (II.13.) Önk. rendelet
- 18/2015.(V.14.) Önk. rendelet
- 42/2015. (XII.18.) Önk. rendelet
- 24/2016. (V.27.) Önk. rendelet
- 41/2017. (XII.15.) Önk. rendelet
- 24/2018. (XI.29.) Önk. rendelet
- 11/2019. (II.28.) Önk. rendelet
- 22/2019. (VI.28.) Önk. rendelet
- 34/2019. (XI.28.) Önk. rendelet
- a 35/2019. (XI.28.) Önk. rendelet
- a 26/2020. (IX.24.) Önk. rendelet
- a 32/2020. (X.28.) Önk. rendelet
- a 4/2021. (I.28.) Önk. rendelet
- 18/2021. (VI.14.) Önk. rendelet
- 31/2021. (XII.16.) Önk. rendelet
- 6/2022. (I.27.) Önk. rendelet
- 16/2022. (IV.28.) Önk. rendelet
- 22/2022. (V.26.) Önk. rendelet
- 27/2022. (VI.30.) Önk. rendelet
- 28/2022. (VI.30.) Önk. rendelet
- 29/2022. (VIII.09.) Önk. rendelet

- 30/2022. (VIII.09.) Önk. rendelet.

Jelen ITS-ben megfogalmazott fejlesztések, beavatkozások nem igényli a településrendezési tervek módosítását, az összhang biztosított.

6.1.4.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

A város aktuális Gazdasági és Fejlesztési Programját legutóbb 2020-ban készítette és fogadta el. A Magyarország helyi önkormányzatiról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116.§ a szerint a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A Gazdasági és Fejlesztési Program keretében kerül meghatározásra az önkormányzati ciklus alatt a település fejlődésének iránya, a lakossági igények (elvárások szükséglete) alapján, de a pénzügyi lehetőségek adta keretek között. A város a Gazdasági Programjában szereplő fejlesztési elképzelések menedzselésére és figyelemmel kísérésére már a Program elfogadásakor munkacsoport felállítását és működtetését tervezte.

A Ciklusprogram összeállításánál és megvalósításánál a következő **célok, víziók** határozták meg az egyes feladatok megalkotását:

- **Zöld Korona vízió**, a zöldfelület folyamatos növelése a városban pl. a panel lakások lapos tetején zöldtető kialakítása, vízgazdálkodás új alapokra helyezése pl. ciszternák építése közterületen, mely alkalmas a víz megtartására is
- **felkészülés a klímaváltozásra**, építési szabályok változtatása, klíma tűrő növények telepítése, a város felkészítése a szélsőséges időjárásra
- **a megyei jogú városi cím elérése, intézmény fejlesztés** együttműködve a Debreceni egyetemmel, új bírósági épület, középületek felújítása (Múzeum), új városi funkciók bevezetése, bővítése pl. a fürdő melletti területen a Tiszántúlt lefedő mozgásszervi rehabilitációs központ kialakítás a helyi gyógyvízre építve
- **a „Jó itt élni város” – élhető város kép, életérzés kialakítása**, mely segíti a helyben maradást, valamint növeli a Hajdúböszörménybe települést, lakásépítések számának növelése, a városi humán infrastruktúra fejlesztése (bölcsőde, óvoda fejlesztések, többnyelvű általános iskolai képzés, középszintű képzés szélesítése, az alap és szakorvosi ellátás területén a magán ellátás lehetőségének a megteremtése)
- **fenntartható és finanszírozható város**, mely hatékonyan működik és a technológia nyújtotta lehetőségek kihasználásával pl. tovább tud lépni a városüzemeltetés területén a közfoglalkoztatotti korszakból (utcaseprő multifunkciós géppel kiváltani a 60-70 fős közfoglalkoztatotti munkavégzést)
- **Smart City koncepció következetes alkalmazása** a város üzemeltetés (intelligens világítás), a közoktatás, a munka világa vagy akár az orvoslás területén (intelligens orvosi ügyelet, mely olcsóbban és hatékonyabban üzemeltethető a jelenlegi formánál). A városon belüli információ és hír áramlás, kommunikáció tovább léptetése a 21. századba, a megkezdett fejlesztések tovább fejlesztése, a nap 24 órájában on-line tájékoztatás.

- A fejlesztési feladatok során meghatározó az **Európai Unió 2021-27 időszak** fejlesztési programjában szereplő **pályázati lehetőségek**hez hogyan és milyen mértékben tud az Önkormányzat csatlakozni.
- A városfejlesztés általános célja a **lakosság életfeltételeinek, életminőségének** szinten tartása, illetve javítása, s ezen belül a város és polgárai vagyoni és jövedelmi gyarapodásának elősegítése.
- Fontos a **térségi szerep növelése**, amelynek a város történetében évszázados előzményei vannak. Továbbra is fontos a stratégiai partnerekkel (Debreceni Egyetem,

Járási Hivatal, Tankerület, kamarák, Levéltár, stb.) való együttműködés, amelynek eredményeként az **Észak-Hajdúság kiemelkedő települése lehet Hajdúböszörmény**. A meglévő önkormányzati tulajdonú épületek (Kálvineum, a Jókai utcai egykori mentőállomás, a Polgári utcai egykori óvoda épülete, a Petőfi S. utcán lévő önkormányzati telkek) képezhetik a következő időszak fejlesztési bázisát, ezeken újabb önkormányzati fejlesztések valósulhatnak meg, akár a Debreceni Egyetemmel, akár a Szakképző Centrummal közösen.

- Mivel az ország legnagyobb horderejű beruházásai a térségben, Hajdú-Bihar vármegyében indulnak, az ezekbe való bekapcsolódást a város kötelességének tartja. A fejlesztés alatt lévő ipari park, a Középkerti iskola, amely már magyar – német két tanítási nyelvű iskolaként működik, a majdan önkormányzati bérlakásként működő munkásszálló és több más kezdeményezés kapcsolja a várost az ország kiemelkedő gazdasági övezetéhez.

6.1.4.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Települési Környezetvédelmi Program 2010-2015-öt az önkormányzat 2010-ben fogadta el.

- Az egzakt megismerés elve
- Az élet tiszteletének és védelmének elve
- A károk megelőzésének és megszüntetésének elve
- A visszaforgatás (Recycling) elve
- A takarékoság elve
- Az elővigyázatosság elve
- Az alkalmazkodás elve
- A fenntartható fejlődés elve
- A környezetvédelem tervszerű alakításának elve
- Az állami felelősség- és kötelezettségvállalás elve
- Az egyéni és kollektív társadalmi részvétel elve
- Az együttműködés elve
- Az életminőség javításának elve
- A távlati gondolkodás elve
- Az információk szabad áramlásának elve
- A környezeti nevelés-oktatás kiszélesítésének és magasabb szintre emelésének elve

Jelen dokumentum a környezetvédelmi programmal való összhangja biztosított.

A város nem rendelkezik frissebb környezetvédelmi programmal.

A város környezetvédelmi feladatainak elősegítése érdekében **Környezetvédelmi Alapot hozott létre**, melyről 27/2004. (IV. 30.) Önk. rendelete határozott. Ennek megfelelően az önkormányzati környezetvédelmi alap az alábbi feladatokra használható fel:

- a./ a környezetvédelmi szempontból károsodott környezet javítása, helyreállítása érdekében
- b./ levegőtisztaság-védelmi célokra
- c./ vízminőség-védelemre
- d./ talajvédelem céljaira
- e./ környezeti nevelés, oktatás, tájékoztatás céljaira
- f./ környezetvédelmi felmérések, elemzések, tanulmányok finanszírozására
- g./ a helyi természeti erőforrások és értékek megőrzésére, fenntartására
- h./ környezetszennyezést megelőző és csökkentő beruházások támogatására
- i./ monitoring rendszer üzemeltetése
- j./ környezetvédelmi célú rendezvények, szakmai programok költségeire

- k./ környezet- és természetvédelmi célú pályázatokhoz forrás biztosítására
 l./ egészségre káros közterületen növénygyomok irtására
 m./ emberi egészség védelme, az életminőség javítása
 n./ zaj- és rezgésvédelem
 o./ közterület tisztaság elősegítése, illegálisan kialakított hulladéklerakó helyek megszüntetése
 p./ zöldfelület védelme és tisztántartása.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségüket egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

23. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű átfogó célok			
	Átfogó cél 1.: Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	Átfogó cél 2.: A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	Átfogó cél 3.: Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	A kapcsolódások összesített erőssége
A város népessége csökken	3	1	3	7
A magasan képzett lakosság elvándorlása jellemző	3	1	3	7
A városban és térségében a vállalkozások együttműködésének szintje alacsony	3	1	1	5
A helyi gazdaság diverzifikációja szükséges	3	2	1	6
A város elérhetősége kedvezőtlen	2	2	1	4
A kapcsolódások összesített erőssége	14	7	14	

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a gazdasági versenyképesség javítása és a társadalmi különbségek csökkentése, a leszakadó népségek reintegrációja.

24. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	Városi szintű átfogó célok			
	Átfogó cél 1.: Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	Átfogó cél 2.: A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	Átfogó cél 3.: Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	A kapcsolódások összesített erőssége
Több, nagy múltra visszatekintő oktatási intézmény működik a városban, felsőoktatási szerepkör	3	0	2	5
A város jelentős nagyságú, részben hasznosított ipari területtel rendelkezik	3	1	0	4
A városban több térségi és néhány országos jelentőségű, részben közösségi funkciót ellátó műemlék található	2	1	3	6
A vidéki turizmus természeti és gazdálkodási alapjai megvannak	3	1	1	5
A kapcsolódások összesített erőssége	11	3	6	

Az értékelő táblázatból látható, hogy város mindhárom átfogó cél tekintetében épít adottságaira; ezek közül a Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése átfogó cél alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseket mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- Hajdúböszörmény városrészi céljai alapvetően kiegyensúlyozottan, egységes hatásokkal hozzá a város fejlődéséhez.
- Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése átfogó célhoz a jelentősebb ipari területekkel valamint turisztikai attrakciókkal (Fürdő) bíró településrészek járulnak hozzá magasabb fokkal.
- A Központi belterülettől elkülönült belterületi és külterületi lakott helyek, illetve gazdasági területek esetében a leszakadástól veszélyeztetett lakosság reintegrálása a fő feladat, így a „Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése” átfogó célhoz és a „A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés” átfogó célhoz érdemben a „A településrészek infrastrukturális és szociális szempontú fejlesztése” városrészi cél nem járul hozzá.

A városrészi célok és az átfogó célok kapcsolatát a következő táblázat szemlélteti.

25. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok			
	Átfogó cél 1.: Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	Átfogó cél 2.: A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	Átfogó cél 3.: Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	A kapcsolódások összesített erőssége
Belváros				
V1. A városi funkciók erősítése, járásközponti szerepkör erősítése	2	2	3	7
Kiskörúton kívüli területek				
V2. A települési alközponti szerepkör erősítése, funkciók erősítése	2	2	3	7
Északi- Lucernás				
V3. Gyógyfürdő turisztikai nivójának erősítése, fejlesztése	3	2	2	7
Vénkert; Zaboskert; Kis- Böszörmény				
V4. ; V6.; V7. A meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése, lakófunkció erősítése	0	0	3	3
Középkert				
V5. Keleti Ipari park fejlesztése, az iparban foglalkoztatottak számának bővítése, az iparterületek környezetében mindenképp indokolt a zöldfelületek területének növelése.	3	2	2	7
Déli- Lucernás				
V8. A társadalmi feszültségek oldása, társadalmi felzárkóztatás	2	2	3	7
A Központi belterületől elkülönült belterületi és külterületi lakott helyek, illetve gazdasági területek				
V9. A településrészek infrastrukturális és szociális szempontú fejlesztése	0	0	3	3
Kapcsolódások erőssége mindösszesen	12	10	19	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészen független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljeseedik ki. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezés”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, **kulcsprojektek típusába fejlesztések** között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. A könnyebb áttekinthetőség érdekében jelen tervezési időszak kulcsprojektjeit szerepeltetjük a lenti táblázatban.

26. táblázat: Tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1		+2	0	0	+2	+2	0	+2	0	+2	+2	+2	0
2	+2		0	0	+2	+2	0	+2	+2	+2	+2	+2	0
3	0	0		0	0	+2	+2	0	+2	0	0	0	0
4	0	0	0		0	0	0	+2	0	0	0	+2	0
5	+2	+2	0	0		+2	0	+2	0	+2	+2	+2	0
6	+2	+2	+2	0	+2		0	+2	+2	+2	+2	+2	0
7	0	0	+2	0	0	0		+2	0	0	0	0	+2
8	+2	+2	0	+2	+2	+2	+2		0	+2	+2	+2	+2
9	0	+2	+2	0	0	+2	0	0		0	0	0	0
10	+2	+2	0	0	+2	+2	0	+2	0		+2	+2	0
11	+2	+2	0	0	+2	+2	0	+2	0	+2		+2	0
12	+2	+2	0	+2	+2	+2	0	+2	0	+2	+2		+2
13	0	0	0	0	0	0	+2	+2	0	0	0	+2	

A táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 – +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szempontjából fontos, hogy tartalmazza a stratégia szintjén azonosított kockázatokat, tehát azon történéseket, eseményeket, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Azon kockázatokat, melyek az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztetik, az egyes fejlesztések kapcsán kell majd a megvalósításhoz kapcsolódóan meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a kockázatok bemutatása mellett bemutatja azok hatását, megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint az esetleges bekövetkezéskor tervezett intézkedéseket is megjeleníti, annak érdekében, hogy a stratégia megvalósítását ténylegesen segítse a kockázatok elemzése. Ezen adatok az alábbi táblázatban találhatóak, melyek külön szöveges formában nem kerülnek kifejtésre.

Az Integrált településfejlesztési stratégia megvalósíthatóságának kockázatai három fő csoportba sorolhatóak:

- **Előkészítéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb előkészítéshez kapcsolódó kockázatot az jelenti, hogy az ITS kidolgozása a 2014-2020-as operatív programok kidolgozásával párhuzamosan zajlik, így a tervezési környezet folyamatosan változik. A kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg már az előkészítés fázisában, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra.
- **Megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a megvalósítás legfőbb kockázatait a tervezett projektek megvalósításával kapcsolatos műszaki és pénzügyi nehézségek jelenthetik, amelyek megfelelő előkészítési, tervezési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek.
- **Fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartására, a lehetséges fenntartási kockázatok minimalizálására.

A községterület tervezett kapcsolódó beruházásaira nagy hatással van a kedvezőtlen gazdasági helyzet, mivel általában ilyenkor csökkennek az önkormányzatok adóbevételei, amelyeket költségvetési elvonások is tetéznék, mindezek által pedig csökken a beruházásokra fordítható saját források mértéke. Ebben a helyzetben azoknak a beruházásoknak kedvezőbb a helyzete, amelyek megvalósításához pályázati források vehetőek igénybe, illetve sikerül azokat megszerezni.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. A jelenleg tapasztalható, az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli a beruházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

27. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

ssz.	Kockázat megnevezése	Valószínűség	Hatás mértéke	Kockázatkezelés módja
1.	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése. Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez.
2.	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódságok)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről. A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása.
3.	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele. Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során.
4.	Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása.
5.	Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés.
6.	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése. Tartalékkeret meghatározása.
7.	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson.
8.	Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés.
9.	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.
10.	Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során.
11.	Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása.
12.	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán.
13.	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása. Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése.
14.	A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	közepes	közepes	A tervezés fázisában nagy hangsúlyt kell helyezni arra, hogy a városi klímát jól tűrő, honos növényfajok kerüljenek telepítésre a fejlesztések keretében a közterületeken. Kiemelt figyelmet kell arra fordítani, hogy a növények a legmegfelelőbb időpontban kerüljenek telepítésre és a gondozás szakszerű legyen.

ssz.	Kockázat megnevezése	Valószínűség	Hatás mértéke	Kockázatkezelés módja
15.	Az intézmények fenntartási költségei jelentős mértékben emelkednek	közepes	közepes	A fejlesztések során korszerű, a fenntarthatóságot elősegítő technológiák (lehetőség szerint a legjobb elérhető technológiák) alkalmazása szükséges a tervezés és a kivitelezés során. A fenntarthatóság szempontjából kiemelkedő fontosságú az energiahatékonyságot szem előtt tartó tervezés és kivitelezés megvalósítása.
16.	A kulcsprojektek megvalósításához szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre	közepes	jelentős	A kockázat elkerülése érdekében folyamatosan egyeztetés szükséges a forrást biztosító szervezetekkel, intézményekkel. Amennyiben szükséges, további finanszírozási lehetőségeket kell felkutatni.

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejezet azon önkormányzat által végzett tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják az integrált településfejlesztési stratégiában, valamint más, stratégiai jellegű dokumentumokban megjelölt fejlesztési célok elérését. A város biztosíthatja ezt a megfelelő keretek előteremtésével, valamint szabályozó, rendeletalkotó tevékenységével. Ideális esetben ez a két típusú tevékenység együtt jelenik meg és az elérni kívánt célok irányába egyszerre hatnak.

A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése:

A jól működő városok felé elvárás, hogy az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kikapcsolódáshoz, művelődéshez szorosan kötődő szolgáltatásokat is nyújtson, amelyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak az új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is.

E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek karbantartását, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turistaigényekhez igazodó összehangolt és ötletes fejlesztését, támogatását is. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket.

Ehhez kapcsolódik a helyi identitás és a lokálpatriotizmus erősítése is.

A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés alapvető támogatója. A közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere szükséges, mivel enélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem. Ennek érdekében az identitást erősítő események mellett további lehetőség a sajátos meghatározottságú városrészek (telepek), civil – városépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása.

Az Önkormányzat 2020-ban elfogadott Gazdasági ciklusprogramja külön kiemeli a város megtartó erejének, szolgáltatói funkciója növelésének szándékát. A „Jó itt élni város” – élhető város kép, életérzés kialakítása segíti a helyben maradást, valamint növeli a Hajdúböszörménybe települést.

A tudásalapú és akár a modern korról lépést tartó „digitális városprogram” elindításával feladatot is erősítheti a városról szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése. A város aktuális Gazdasági ciklusprogramja eképpen fogalmaz: **Smart City koncepció következetes alkalmazása** a városüzemeltetés (intelligens világítás), a közoktatás, a munka világa, vagy akár az orvoslás területén (intelligens orvosi ügyelet, mely olcsóbban és hatékonyabban üzemeltethető a jelenlegi formánál). A városon belüli információ és híráramlás, kommunikáció tovább léptetése a 21. századba, a megkezdett fejlesztések tovább fejlesztése, a nap 24 órájában on-line tájékoztatás.

Szabályozási tevékenységek, eszközök:

- A „tervalku” (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés), amely lehetővé teszi, hogy egyes nagy beruházások esetén, amely a település területén zajlik le, a beruházó és a települési önkormányzat között olyan szerződés köttessen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír;
- Az **önkormányzat elővásárlási jog**ának gyakorlása területek kivásárlásakor;

- **Városmarketing** célú tevékenységek: a város az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokkal, valamint azok eszközszerével összhangban, az ebben szereplő célok elérése érdekében hajtja végre marketingtevékenységét. Ehhez kapcsolódik a marketingkommunikáció, mint eszköz a magánbefektetők bevonására, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, valamint a létesítmények kihasználtságának növelésére. Mindez a fejlesztési eredmények ismertebbé tételét, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerejének kialakítását szolgálja;
- **Helyi adó- és illetékkedvezményekkel** bizonyos esetekben a magántőke mobilizálható, amelyet a Tervalkuban / településrendezési szerződésben rögzíthetnek a felek;
- **Ingtalangazdálkodási koncepció**, melynek keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi.
- **Építési telkek feltárása**: az Önkormányzat figyelemmel kíséri, hogy a település mely részein, pontosan hol vannak olyan ingatlanok, telkek, melyeket önkormányzati segítséggel, az Önkormányzat közreműködésével fel lehet ajánlani kedvezményes áron fiatal családoknak, fiatal házasoknak, akik Hajdúböszörmény területén szeretnének letelepedni. Elsősorban azon területek, ingatlanok lehetnek alkalmasak ilyen célra, ahol a megfelelő közművek rendelkezésre állnak.

Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)

Magyarországon az üvegházhatású gázok kibocsátása az elmúlt 25 évben mintegy 40 százalékkal csökkent, elsősorban a nehézipar leépülése és az agrártermelés visszaesése miatt. A globális éghajlat-változási folyamat azonban tovább gyorsult és ezek a hatások a medence-jelleg miatt Magyarországot erőteljesebben érintik, mint Európa más földrajzi térségeit.

A Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SEAP egyéb eredmények eléréséhez is hozzájárul, mint például

- helyváltoztatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása,
- egészségesebb környezet és életminőség,
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)

A fenntartható városi mobilitási terv olyan új koncepció, amely alapvetően az EU által meghatározott klímavédelmi és energiahatékonysági célokat segíti. Az újdonságot a korábbi közlekedéstervezési gyakorlathoz képest az jelenti, hogy:

- nagyobb hangsúlyt helyez a lakosság és a különböző érdekcsoportok bevonására,
- a különböző szakpolitikai területek összehangolására (pl. közlekedés, területfejlesztés, gazdaságfejlesztés, környezetvédelem, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.), valamint
- a térségi/agglomerációs kooperációra.

Esélyegyenlőség:

A társadalmi szempontból hátrányos helyzetű lakosság támogatása közmunka programokkal, a munka világába való beilleszkedés támogatása.

Közzolgáltatások:

Felhasználóbarát városi honlap működtetése, az e-közigazgatás még szélesebb körben történő elterjesztése, ehhez kapcsolódóan a digitális írástudás fejlesztése a lakosság körében. A Wifi rendszer bevezetése a városközponti térrendszerben. A közzolgáltatások esetében a minőségbiztosítás kialakítása és hatékony működtetése.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységét elemezve alapvetően kettő szereplő munkáját kell kiemelni.

I. Hajdúböszörmény Város Önkormányzata

A legfontosabb szerepet Hajdúböszörmény Város Önkormányzata játssza, amely esetében három szervezet (Képviselőtestület, a Képviselőtestület bizottságai, a polgármesteri hivatal szervezeti egységei) említhető meg.

Képviselőtestület

A stratégiai döntéshozatal a Képviselőtestület feladata, amely az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról (kötségvetési rendeletet), az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról, valamint a település térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadásáról/módosításáról.

Képviselőtestület bizottságai

A közgyűlés döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai:

- Pénzügyi Ellenőrző és Mezőgazdasági Bizottság
- Népjóléti, Ifjúsági és Sport Bizottság
- Gazdasági, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság
- Oktatási és Művelődési Bizottság
- Jogi, Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottság

Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei (osztályai)

Az önkormányzat esetében a harmadik fontos szervezet a Polgármesteri Hivatal osztályai, szervezeti egységei, melyek az alábbiak:

- *Gazdálkodási Osztály (Az önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzati intézmények gazdálkodásával összefüggő feladatok ellátása és koordinálása)*
- *Jogi és Szervezési Osztály (a képviselő-testületi ülések előkészítésével kapcsolatos teendők ellátása, ülések jegyzőkönyveinek vezetése, az ülések időpontjának nyilvántartása, a lakosság tájékoztatása az ülésekre szóló meghívók és előterjesztések megküldésével, a testületi ülések határozatai és rendeletei, a nemzetiségi önkormányzat jegyzőkönyvei és döntései nyilvántartásának vezetése, a határidők betartásának és a határozatok végrehajtásának figyelemmel kísérése)*
- *Pályázat-és Vagyonkezelési Osztály (Közreműködik a hazai és Európai Unió támogatások elnyerésére kiírt pályázatok figyelemmel kísérésében, a pályázat kidolgozásában, az elnyert pályázat végrehajtásában. Települési önkormányzatokkal való kapcsolattartás, a közös pályázati lehetőségek feltárása, együttműködési megállapodások előkészítése és a végrehajtásban való közreműködés. Projektek megvalósításában közreműködő szerződő partnerekkel való együttműködés és kapcsolattartás, a projektek bonyolítása során szükséges gazdasági elemzések, pénzügyi elszámolásokban közreműködés, dokumentálási, adminisztratív feladatok elvégzése.)*
- *Hatósági Osztály (Vonatkozó feladata, hogy közreműködik a hazai és Európai Unió támogatások elnyerésére – a szociális, a gyermekjóléti, gyermekvédelem, köznevelés és*

foglalkoztatás területén – kiírt pályázatok figyelemmel kísérésében, a pályázat kidolgozásában, az elnyert pályázat végrehajtásában.)

■ Városfejlesztési és Műszaki Városüzemeltetési Osztály

városüzemeltetési feladatok (*települési vízellátás, belvív-szennyvízelvezetési feladatok; közvilágítással kapcsolatos feladatok; parkok fenntartásával kapcsolatos feladatok; közlekedési feladatok ellátása; energiagazdálkodási tevékenység; földművelődésügyi, állategészségügyi feladatok; környezetvédelmi feladatok*)

városfejlesztési feladatok: Az Önkormányzat közép- és rövid távú beruházási programjai, tervei elkészítésében való közreműködés. A feladatellátásával kapcsolatos költségvetés hosszú távú prognosztizálása, a fejlesztési elképzelések megfogalmazása, az éves költségvetés elkészítésében való aktív közreműködés. Közreműködik az önkormányzati lakások felújításával kapcsolatos feladatok ellátásában, végzi az intézményi felújítási feladatok koordinálását. Javaslatot dolgoz ki a működés-fenntartás és a fejlesztés arányára; közreműködik a jelentősebb intézményi rekonstrukciók, a lakóházjavítás és rehabilitációs feladatok előirányzatainak kialakításában. Részt vesz a településfejlesztési koncepció és a területrendezési tervek összehangolásában. Közreműködik a középtávú tervezéssel kapcsolatos koncepció kialakításában.

■ polgármesteri kabinet

A településfejlesztési tevékenység tekintetében kiemelhető a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály, amelynek főbb feladatait fent részleteztük.

A projektek megvalósítása révén javul a döntési folyamatok megalapozottsága, átlátható információáramlás biztosítja a döntési folyamat szereplőinek tájékozottságát, a döntésekről a partnerek tájékoztatása gyors és érthető. Ez utóbbit szolgálja Hajdúböszörmény Városának honlapja (www.hajduboszormeny.hu), ahol a várost érintő döntések kommunikálásra kerülnek a lakosság és egyéb szervezetek felé. Megvalósul a civil szervezetek minél teljesebb körű bevonása a döntéshozattal a megvalósításig.

II. Hajdúböszörményi Vagyonkezelő Zrt.

A második fontos szereplő Hajdúböszörmény Város Önkormányzata egyszemélyes tulajdonában álló gazdasági társaság, a Hajdúböszörményi Vagyonkezelő Zrt., valamint annak tagvállalatai. A Vagyonkezelő Zrt. egyfajta "városi fejlesztési ügynökségi" feladatokat is föl vállalt, és a 2014-2020-as fejlesztési források legfőbb városi tervezője és összefogója volt. 2023. I. félévében a Vagyonkezelő Zrt. és a működés racionalizálása érdekében integráció valósult meg: A Vagyonkezelő Zrt. közvetlen önkormányzati tulajdonban maradt, továbbra is ellátva az egyutas rendszerben meghatározott feladatokat, feladat ellátásában In-house céggént.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata a 8.2.1. fejezetben bemutatott megvalósítási intézményi háttér módosítását nem tervezi.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Az önkormányzat a város térségi szerepköréhez igazodva folyamatosan elvégzi az ITS végrehajtása során a térségi egyeztetéseket, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési

irányai és az ehhez illeszkedő fő beavatkozások összhangban legyenek a környezet főbb szereplőinek stratégiáival és projektjeivel.

A település járásközponti szerepéből adódóan kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetében az érintett településekkel való kooperációt. Ez az előkészítéstől a megvalósításon keresztül a fenntartásig a teljes folyamatot felöleli. Ennek jelentőségét emeli, hogy a város fejlesztései nemcsak a várost, hanem járásának településeit is érinti, mivel a térség lakói a városban veszik igénybe a szolgáltatások többségét, sokan itt dolgoznak, kötődnek a városhoz.

Természetesen mindez fordítva is működik, amennyiben Hajdúdorog Város projektje a járásközpontot érinti, a város is részt kíván venni az előkészítés, megvalósítás és fenntartás folyamatában is.

A város céljait a fentiek alapján is szükséges összehangolni nemcsak középtávon, hanem hosszú távon is a járás településeinek céljaival. A város vezetése különböző információs csatornákon keresztül tudatosítja a térség településeivel, illetve együttműködik velük a célok alakításában.

Elsősorban a térség településeit is érintő intézményhálózat fejlesztés, és munkahelyteremtés kap prioritást kiegészítve a kapcsolódó közszolgáltatásokkal, melyeket a város és térsége igénybe vesz.

A város Gazdasági ciklusprogramjában is kiemeli, hogy fontosnak tartja a település térségi szerepének növelését, amelynek a város történetében évszázados előzményei vannak. Továbbra is fontos a stratégiai partnerekkel (Debreceni Egyetem, Járási Hivatal, Tankerület, kamarák, Levéltár, stb.) és környező településekkel való együttműködés, amelynek eredményeként az Észak-Hajdúság kiemelkedő települése lehet Hajdúböszörmény. Mivel az ország legnagyobb horderejű beruházásai napjainkban a térségben, Hajdú-Bihar vármegyében, illetve a szomszédos Debrecenben indulnak, az ezekbe való bekapcsolódást a város kötelességének tartja. A fejlesztés alatt lévő ipari park, a Középkerti iskola, amely már magyar-német két tanítási nyelvű iskolaként működik, a majdan önkormányzati bérlakásként működő munkásszálló és több más kezdeményezés kapcsolja a várost az ország kiemelkedő gazdasági övezetéhez.

A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azokat a céljainak megvalósítása érdekében bővíteni tervezi.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Partnerség megvalósításának bemutatása

Hajdúböszörmény Város Önkormányzat a 110/2013.(IV.24.) Önk. számú; „A településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályainak megalkotása” szülő határozatát, valamint a Hajdúböszörmény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának kidolgozásához kapcsolódóan készített partnerségi tervet jelen tervezési folyamat (ITS készítés) sikeres lebonyolításához.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerültek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek
  - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- **Egyeztető workshop – 2015. január 22.**
Főbb témák:
  - A tervezési folyamat háttere
  - A szükséges erőforrások egyeztetése
  - Partnerségi lépések ütemezése
- **Egyeztető workshop – 2015. március 20.**

Főbb témák:

- ITS Helyzetfeltáró munkarész munkaverziójának átadása
- Megyei tervezés / TOP forrásból megvalósítani tervezett projektek
- Debrecen közelsége, járási problémák beazonosítása
- A településen található Ipari parkok
- Településrendezési szerződések
- Helyzetfeltárás Képviselőtestület elé terjesztése
- **Partnerségi workshop – 2015. május 08.**

Főbb témák:

- a SWOT analízis főbb megállapításai
- az önkormányzati projektek beillesztése az új célrendszerbe
- a meghívottak projekt-javaslatainak összegyűjtése

A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: jelen dokumentum megküldésével 2015. május 26-án indult el az államigazgatási egyeztetés.

ITS felülvizsgálat – államigazgatási szervekkel történő véleményeztetés

Az ITS felülvizsgálat során elkészülő, megújuló dokumentumok (Megalapozó vizsgálat és Integrált Településfejlesztési Stratégia) véleményeztetését az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendelete, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló **419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet szabályozza.** Az Integrált Településfejlesztési Stratégiák módosítása során alkalmazandó véleményezési eljárás a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendeletben meghatározott eljárásrend szerint történik.

ITS felülvizsgálat – partnerekkel történő véleményeztetés

A településfejlesztési, a településrendezési, és a településképi **partnerségi egyeztetési szabályzatról szóló 13/2017 (III.30.) önkormányzati rendelet** célja, hogy Hajdúböszörmény Város Önkormányzata a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítésére, módosítására irányuló eljárás során történő egyeztetéseknél biztosítsa a lakosság, érdekképviseleti, civil és gazdálkodó szervezetek, vallási közösségek (partnerek) minél szélesebb körben történő bevonását, az elfogadott dokumentumok nyilvánosságát és az észrevételek, javaslatok megfelelő dokumentálási rendjét.

A rendelet alapján a dokumentumok készítése, módosítása során a város honlapján, a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján és a helyi lapban a tervezési munkáról szóló tájékoztató közzététele, illetve Lakossági Fórum tartása szükséges. Az egyeztetés meghatározott rendben és formai elemek megtartásával (pl. partneri adatlap) történhet, illetve a véleményeztetés dokumentálásának rendje is szabályozott.

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja megőrzésre kerül.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A járásszékhely integrált településfejlesztési stratégiája végrehajtásáért felelős menedzsment szervezet egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények teljesülését nyomon kövesse. A stratégia monitoring rendszerének működtetéséért a 8.2. fejezetben részletesen bemutatott stratégiai menedzsment, illetve az operatív menedzsment szervezet felelős.

A monitoring rendszer kialakítását számos elv alakította. Fontos szempontként jelent meg az a tapasztalat, hogy a 2007-2013-as időszakban a célok méréséhez szükséges adatok nem, vagy csak igen korlátozott mértékben álltak a település rendelkezésére. Ez egyrésztől nagyban befolyásolta a település számára választott fejlesztési stratégia sikerességének mérését, megítélését, másrésztől jelentősen megnehezítette az egyes megvalósuló fejlesztések keretében szükséges adatszolgáltatások teljesítését, csorbította azok összehasonlíthatóságát. Ezen felül pedig számos esetben szükségessé tette az indikátorvállalások felülvizsgálatát, szükség szerinti módosítását, amely jelentős adminisztratív terhet jelentett a kedvezményezettek számára. Ezt tovább tetézte az egyes indikátorok (számszerűsíthető mutatók) nem egyértelmű és egységes értelmezése, számítási módszertanának hiánya.

Ezen tapasztalt nehézségekből fakadóan, továbbá a 2014-2020-as tervezési ciklusban és azt követően is alkalmazandó „eredményközpontúság” elve miatt a monitoring rendszer tervezésekor kiemelt figyelmet kell fordítani az eredmények nyomon követésére. Az indikátorok, célértékük, legfőképpen teljesülésük szerepe különösen hangsúlyossá válik, így elengedhetetlen, hogy a stratégiában szerepeltetett indikátorkészlet egyértelmű és hozzáférhető adatokra épüljön, illetve, hogy a vállalások reálisan teljesíthetőek legyenek.

Az indikátorok tervezése kapcsán fontos elem, hogy minden elvárt információt tartalmazzon a stratégia, így az indikátor típusát, az indikátor bázis és célértékét, az indikátor forrását és a mérésének módját, gyakoriságát is. Mindezek figyelembevételével került kialakításra a járásszékhely stratégiájának monitoring rendszere és működtetési mechanizmusa.

A tervezők indikátorokra vonatkozó általános alapelvei a következők voltak:

1. Az első kritérium az adatok hozzáférhetősége, hiszen, ha egy mutató nem hozzáférhető, akkor kvázi használhatatlan, azaz projekt és programszinten sem alkalmazható érdeemben. Célszerű volt tehát olyan indikátorokat meghatározni, amelyek a megvalósítás adott szakaszában bizonyosan kimutathatók.
2. Az indikátor legyen megbízható, azaz a valós állapotot tükrözze.
3. Az információ frissessége nagyon fontos minőségi kritérium, azaz egy adott időponthoz kötött indikátornak valóban arra az adott időpontra vonatkozó információt kell mutatnia.
4. A mutatónak relevánsnak kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából.
5. A jó mutatónak meghatározottnak kell lennie, hogy bárki, akinek használnia kell, megértse, és valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk. A mutató értelme, jelentése, azonos kell, hogy legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára, pontosan kell tükröznie a mért, vizsgált fogalmat.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásonként külön-külön meghatározott időszakonként (évente, félideben, hosszabb távon) mérje az indikátorok aktuális értékét, azokról beszámoljon a stratégiai menedzsment szervezetnek.

A korábbi tervezési időszak egyik legfontosabb indikátorokhoz kapcsolódó problematikája volt, hogy nem létezett előre meghatározott indikátor-definíció, ebből adódóan az egyes indikátorok alatt a program végrehajtásában résztvevő más-más szereplők nem ugyanazt értették. Ezen félreértések kiküszöbölése céljából a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan már készültek a vonatkozó, főként a települési önkormányzatok fejlesztéseire fókuszáló TOP Indikátor definíciós lapok, így az indikátorok kiválasztása ezek előírásainak (definíció, számítási mód, teljesülés elvárt időpontja, elvárt igazoló dokumentumok stb.) figyelembevételével történt. Azon mutatók esetében, melyek tekintetében a támogató szervezet nem határoz meg előírást, a menedzsment szervezet saját mérési módszertant dolgoz ki, melyeket a monitoring során következetesen alkalmaz.

A stratégiai menedzsment szint feladata a monitoring során az értékelés, elemzés, visszacsatolás és döntéshozás. A stratégiai menedzsment szervezet a megadott adatok alapján végez értékelést, melynek célja elsődlegesen a stratégiában kitűzött célok megvalósulásának áttekintése. Az értékelés az elvárt eredmények mértékének, az esetleges akadályok beazonosításának, azok leküzdésének, a végrehajtás eredményességének vizsgálatára terjed ki, melynek során a szervezet az előbbieken felsorolt területeken javaslatokat is tesz. Ebben a szakaszban várhatóan még csak kisebb korrekciók végrehajtása válhat szükségessé.

Amennyiben a fejlesztések előrehaladása ezt indokoltá teszi vagy a támogató szervezet előírja, úgy az önkormányzat gyakoribb, akár negyedéves rendszerességgel is áttekinti, megvitatja, szükség szerint korrigálja a stratégia végrehajtásának menetét.

A stratégia megvalósulásának átfogóbb értékelésére az eredmény és hatásindikátorok vizsgálatával kerül sor, időközi értékelés keretében (tervezetten 2027-ben). A vizsgálat nemcsak a számszerűsíthető értékek alakulását vizsgálja, hanem kiterjed a kitűzött célok relevanciájának áttekintésére is. Ebben a fázisban a stratégia érdemi áttekintése során korrekciók történhetnek az elért eredmények, illetve az időközben megváltozott külső körülmények hatásainak tükrében. A jövőkép elérése érdekében esetlegesen módosulhatnak a kitűzött (rövid- és középtávú) célok, az akcióterületek, a konkrét beavatkozások, illetve az indikátorok köre. Ebben az értékelési szakaszban indokolt lehet külső szakértők bevonása is. A hatásindikátorok mérésére hosszabb távon (kb. az 5. évben) kerülhet sor, ezen időpont előre hozható, amennyiben a külső környezetben jelentős változás következik be.

Nemcsak a stratégiai tervezés során, hanem a stratégia megvalósulásának nyomon követésekor is elengedhetetlen a társadalmi részvétel, így a tervezéskor kialakított partnerségnek a program végrehajtása során történő továbbvitele, feltételeinek biztosítása továbbra is szükséges. Az együttműködés biztosításáért a stratégiai menedzsment szervezet a felelős.

A visszacsatolások során felülvizsgált és a városvezetés által jóváhagyott, legitím dokumentumok közzétételére a város honlapján kerül sor.

8.5.1 Az ITS intézkedéseivel kapcsolódó indikátorok meghatározása

Az Operatív Programok közül a városok számára, így Hajdúböszörmény Város Önkormányzata számára is az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz (TOP Plusz) kapcsolódóan a megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és az abban rögzített városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése is megtörtént.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2021. július 9-ei ülésén a 2021-2027. programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 29. § (1) a) pontjában foglaltak alapján 2/2021. (VII. 9.) MÖK határozattal fogadta el a „Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027” című dokumentumot. A tervezés jelen időszakig e dokumentum háromszor módosult. A 13/2023. (III. 31.) közgyűlési határozattal elfogadott Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027 (ITP 2021-2027 3.0) című dokumentum a Kormány által 1196/2023. (V. 15.) Korm. határozattal került elfogadásra.

Így jelen Stratégia felülvizsgálati tervezési munkájának elsődleges fókuszában jellemzően a TOP Plusz finanszírozásában megvalósítható projektek álltak, melyek megfelelő indikátormutatókkal és indikátorértékekkel kerültek kidolgozásra.

Ágazati és egyéb forrásokból megvalósítandó projektek esetében a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisba, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek lesznek.

Így a projektekhez rendelt output indikátorok esetében az indikátor forrása mellett rögzítésre került a tervezett változás értéke, egyes esetekben annak tendenciája.

A Digitális Nemzet Fejlesztési Program keretében megvalósítani tervezett projekt esetében annak műszaki és tartalmi előkészítettsége nincs még abban a fázisban, hogy indikátor-mutató hozzárendelhető legyen, így az ITS felülvizsgálatakor, az előkészítettség előrehaladásakor aktualizálása szükséges.

28. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, Digitális Nemzet Fejlesztési Program forrású projekt

Kulcs projektek		Intelligens város (Smart City): IP alapú technológia fejlesztés üvegszál kábel segítségével	Digitális Nemzet Fejlesztési Program Szupergyors Internet pillére
-----------------	---	---	---

A projekt előkészítettségének előrehaladásakor az indikátortervek felülvizsgálendők.

29. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, ROHU ETE program forrású kulcsprojekt

Kulcs projektek		Hajdúböszörményi szőlőkerti mintagazdaság kialakítása	ROHU (határon átnyúló ETE program) ROHU 3. prioritási tengely / KAP
-----------------	---	---	---

A fenntartható növekedés érdekében a természeti erőforrások és a környezetvédelem fejlesztését célzó LIFE programban tervezett az „8. Hajdúböszörmény Zöld Korona Víziója – Előkészítési ütem”

megvalósítása. A projekt műszaki és tartalmi előkészítettsége nincs még abban a fázisban, hogy indikátor-mutató hozzárendelhető legyen, így az ITS felülvizsgálatakor vagy az előkészítettség magasabb fokán aktualizálása szükséges.

30. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, LIFE program forrású kulcsprojekt

Kulcs projektek		Hajdúböszörmény Zöld Korona Víziója – Előkészítési ütem	LIFE program
-----------------	---	---	--------------

A hálózatos projektek közül a „4. Hajdúsági technológiai idegennyelv oktatási projekt” finanszírozó forrása nem került még kijelölésre, így az ITS felülvizsgálatakor vagy az előkészítettség magasabb fokán aktualizálása szükséges.

31. táblázat: Indikátor és forrás tekintetében felülvizsgálandó hálózatos projekt

Hálózatos projektek		Hajdúsági technológiai idegennyelv oktatási projekt	később kerül meghatározásra
---------------------	---	---	-----------------------------

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) finanszírozásában megvalósítandó projektek nincsenek még abban a fázisban, hogy indikátor-mutató hozzárendelhető legyen, így az ITS felülvizsgálatakor vagy az előkészítettség magasabb fokán aktualizálásuk szükséges.

32. táblázat: Felülvizsgálandó indikátorral rendelkező, KEHOP Plusz forrású projektek

Hálózatos projektek		Hajdúböszörményi távhőrendszer átalakítása, fejlesztése	KEHOP Plusz
Hálózatos projektek		Városközpontban távhőszolgáltatási rendszer kialakítása	ELENA projekt (kivitelezés: KEHOP Plusz)
Kulcs projekt		A K-V-3 tározó fejlesztése – öntözővízszint növelése	KEHOP Plusz

A Stratégia célrendszerének elérésének mérhetőségét az egyes tematikus célokhoz rendelt eredményindikátorokkal biztosítjuk, melyeket jelen dokumentum „39. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai” című táblázata tartalmaz. Az eredményindikátorok tekintetében rögzítésre került az indikátor forrása, annak mérési gyakorisága, valamint a várható változás, az indikátor – mutatókhoz rendelt tendencia.

Az ITS tervezett indikátorkészletét az alábbi „38. táblázat: Projektekhez rendelt indikátorok” című összefoglaló jellegű táblázat tartalmazza.

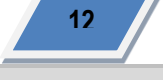

33. táblázat: *Projektekhez rendelt indikátorok*

Projekt típus	Projektek jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
Belváros Akcióterületi projektek	1	A hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium energetikai fejlesztése	TOP 3.2	A középület éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése (kWh)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	30.780 kWh
				A megújuló energia-termelés további kapacitása (MW/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	30 MW/év
				Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (t/év CO ₂ egyenérték)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	28.773 t/év CO ₂ egyenérték
				Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia-felhasználás csökkenése (PJ/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	0,13608 PJ/év
				A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (GJ)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	133,2 GJ
Belváros Akcióterületi projektek	2	A hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeum udvarának továbbfejlesztése közösségi téré	TOP Plusz	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	8.000 látogatás/év
Belváros Akcióterületi projektek	3	Zsinagóga épület felújítása, multifunkcionális közösségi tér kialakítása	TOP Plusz GINOP Plusz	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	5.000 látogatás/év
Belváros Akcióterületi projektek	4	Egészségmegőrző kapacitások bővítése, tornaterem és szabadidős sportlétesítmények építése a Bocskai István Gimnáziumban	EFOP Plusz	Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1
				Korszerűsítéssel érintett hallgatói munkaállomások száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1
				Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	550
Belváros Akcióterületi projektek	5	Városi Könyvtár informatikai, multimédiás eszközeinek cseréje, bővítése	EFOP Plusz	Fejlesztett informális, nem formális tanulást szolgáló terek száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	4
Északi - Lucernás Akcióterületi projektek	6	Városi aktív rekreációs zöldterület kialakítása Hajdúböszörményben a Csónakázó tó és Városi Gyógyfürdő környezetében	TOP Plusz	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek nagysága (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	75.000 m ²
				Megújított, vagy létrehozott zöldfelület nagysága (beleértve a csatorna-rendszer kapcsán kialakított zöldfelületeket is) (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	75.000 m ²
Északi - Lucernás Akcióterületi projektek	7	Alkonygazdasághoz kapcsolódó magas komfortfokozatú idős otthon kialakítása	EFOP Plusz	Fejlesztéssel érintett, kialakításra kerülő épület befogadóképessége (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	70

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projektek	8	Polgár utcai biztonságos közlekedési csomópont építése Hajdúböszörményben	TOP Plusz IKOP Plusz	Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projektek	9	A hajdúböszörményi Ady tér biztonságos csomópont kialakítása (körforgalom)	TOP Plusz IKOP Plusz	Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projektek	10	Lovas rendezvényeknek megfelelő helyszínt biztosító multifunkcionális hidegcsarnok kialakítása a Vásártéren	TOP Plusz-1.1.	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	12.000 látogatás/év
Kiskörúton kívüli területek Akcióterületi projektek	12	Idősek otthonának kialakítása a Kálvineum épületében	EFOP Plusz	A kitagolt gyermekvédelmi és szociális ellátási helyek férőhely kapacitása (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	120
Középkert Akcióterületi projektek	10	Hajdúböszörmény Középkerti Városrészének összekötése a 35. sz. főúttal (Vásár téri út kiváltása)	TOP Plusz-1.2.3.	Felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza (km)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	0,95 km
Középkert Akcióterületi projektek	13	Új háziorvosi rendelő építése Hajdúböszörményben	TOP Plusz-3.3.2.	Fejlesztéssel érintett új épületek száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db
				Fejlesztéssel érintett háziorvosi praxisok száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	2 db
Vénkert Akcióterületi projektek	14	Hajdúböszörmény Város Északi elkerülő útszakaszának kialakítása	TOP Plusz IKOP Plusz	A felújított, illetve korszerűsített utak teljes hossza (km)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	3,5 km
Déli - Lucernás Akcióterületi projektek	15	Leromlott városrészek komplex rehabilitációja (infrastruktúra és soft elemek)	TOP Plusz	Fejlesztéssel érintett akcióterület népessége (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	3.408 fő
Kulcs projektek	1	Hajdúsági Múzeum felújítása, turisztikai célú fejlesztése	TOP Plusz Központi forrás	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	16.000 látogatás/év

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
Kulcs projektek	2	Hajdúsági kultúrdiplomáciai projekt	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Kulcs projektek	3	Hajdúsági pályaaorientációs projekt	TOP Plusz GINOP Plusz	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Kulcs projektek	4	Hulladékudvar kialakítása Hajdúböszörmény belterületi részén	KEHOP Plusz	Hulladék újrafeldolgozására további kapacitás (t/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	1.500
				Az elkülönített gyűjtési rendszerrel elért lakosság száma (fő)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	32.000
				Hulladékgazdálkodással kapcsolatos szemléletformálásban aktívan résztvevő lakosság száma (fő)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	32.000
Kulcs projektek	5	Bocskai Strand- és Gyógyfürdő és közvetlen környezetének fejlesztése	TOP Plusz GINOP Plusz	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságának minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	4.500
				Támogatással érintett új infrastruktúra (gyermekmedence) száma (db)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	1 db
Kulcs projektek	6	Intelligens város (Smart City): IP alapú technológia fejlesztés üvegszálak kábel segítségével	Digitális Nemzet Fejlesztési Program Szupergyors Internet pillére	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Kulcs projektek	7	Hajdúböszörményi szőlőskerti mintagazdaság kialakítása	ROHU (határon átnyúló ETE program) / KAP	A közös helyi foglalkoztatási kezdeményezésekben és közös képzésben résztvevők száma (közös kimeneti mutató) (személyek száma)	Projekt monitoring	növekvő
Kulcs projektek	8	Hajdúböszörmény Zöld Korona Viziója – Előkészítési ütem	Közvetlen brüsszeli forrás	Elkészült tanulmánytervek (konceptió és cselekvési terv) száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	2 db
Kulcs projektek	9	A hajdúböszörményi Nyugati-Ipari Park fejlesztése II. ütem	TOP Plusz- 1.1.1.	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe (hektár)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	8 hektár
				Fejlesztéssel érintett közművek (szennyvíz, ivóvíz, közvilágítás) száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	3 db
Kulcs projektek	10	A hajdúböszörményi Bocskai Strand-és Gyógyfürdő minőségjavító fejlesztése	TOP Plusz-1.1.3.	Fejlesztéssel érintett medenceterek nagysága (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	500 m ²
				Fejlesztéssel érintett zöldfelületek nagysága (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	10 000 m ²

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
Kulcs projektek		Bocskai Strand-és Gyógyfürdő energetikai korszerűsítése	TOP Plusz- 2.1.1.	Energetikai fejlesztéssel érintett épületek száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db
				Energetikai fejlesztéssel érintett épületek nagysága (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	3 085 m ²
Kulcs projektek		Kék- és zöldinfrastruktúra, valamint közösségi-sport funkcióhoz kapcsolódó fejlesztés Hajdúböszörmény településen	TOP Plusz-1.2.1.	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra (ha)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	3 ha
				Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság száma (fő)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	1 500 fő
Kulcs projektek		A K-V-3 tározó fejlesztése – öntözővízszint növelése	KEHOP Plusz	Fejlesztéssel érintett töltéshossz (m)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	10 501 m
				Fejlesztés eredményeként maximális tárolt vízmennyiség (m ³)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	12 999 700 m ³
Hálózatos projektek		Hajdúböszörmény közösségi közlekedési rendszerének fejlesztése	TOP Plusz	Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (település)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db település
				Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (település)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db település
Hálózatos projektek		Belterületi kerékpárutak fejlesztése Hajdúböszörményben	TOP Plusz	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	3,7 km
Hálózatos projektek		Élelmiszer- és étkezési ellátási lánc kialakítása Hajdúböszörményben	TOP Plusz KAP	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1 db
				Az ellátási láncba bevont helyi termelők várható száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	50 db
				A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe: Az Újonnan létrehozott raktár alapterülete (m ²)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1000 m ²
Hálózatos projektek		Hajdúsági technológiai idegennyelv oktatási projekt	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Hálózatos projektek		Kommunikációs és művészeti készségfejlesztő programok szervezése a Bocskai István Gimnáziumban	EFOP Plusz	Támogatott programokban részt vevő tanulók száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	550
				Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	5
				Kidolgozott új képzési módszertanok száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	13
Hálózatos projektek		Természettudományos oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	EFOP Plusz	Támogatott programokban részt vevő tanulók száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	550
				Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	16

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
				Fejlesztéssel érintett természettudományos laborok száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	1
Hálózatos projektek		Idegennyelvi oktatás feltételeinek fejlesztése a Bocskai István Gimnáziumban	EFOP Plusz	Támogatott programokban részt vevő tanulók száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	550
				Képzésben, átképzésben pedagógusok száma (fő)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	12
				Megvalósított programok száma (db)	önkormányzati adatszolgáltatás (monitoring)	12
Hálózatos projektek		Hajdúböszörményi távhőrendszer átalakítása, fejlesztése	KEHOP Plusz	További kapacitás megújuló energia előállítására (MW)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	növekvő
				Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése (tonna CO ₂ egyenérték)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	csökkenő
				Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia-felhasználás csökkenés (PJ/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	csökkenő
				A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	növekvő
Hálózatos projektek		Városközpontban távhőszolgáltatási rendszer kialakítása	Közvetlen brüsszeli forrás (kivitelezés: KEHOP Plusz)	További kapacitás megújuló energia előállítására (MW)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	növekvő
				Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése (tonna CO ₂ egyenérték)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	csökkenő
				Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia-felhasználás csökkenés (PJ/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	csökkenő
				A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	növekvő
Hálózatos projektek		Infrastruktúra fejlesztése az Újvárosi utcán	TOP Plusz	Fejlesztéssel érintett csapadékvízcsatorna-hálózat hossza (m)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	később kerül meghatározásra
Hálózatos projektek		Kerékpárút fejlesztése Hajdúböszörmény - Hajdúdorog között.	TOP Plusz-1.2.1.	Fejlesztéssel érintett kerékpárforgalmi-hálózat hossza (m)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	11 500 m
Hálózatos projektek		Kerékpáros infrastruktúra fejlesztés Hajdúböszörmény - Debrecen vonatkozásában	TOP Plusz-1.2.1.	Fejlesztéssel érintett kerékpárforgalmi-hálózat hossza (m)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	6 500 m
Hálózatos projektek		Hajdúböszörményi belterületi utak fejlesztése	TOP Plusz-1.2.3	Fejlesztéssel érintett közúthálózat hossza (m)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	6 600 m
				Fejlesztéssel érintett közutak száma (db)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	17 db
Hálózatos projektek			TOP Plusz-3.3.1.	Fejlesztéssel érintett feladatellátási helyek száma (db)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	2 db

Projekt típus	Projekt jelölése	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	Output indikátor	Adatforrás	Indikátor értéke
	14	A Csillagvár Óvoda Kölcsey és Dobó utcai feladatellátási helyeinek fejlesztése Hajdúböszörményben		Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	125 fő
Hálózatos projektek	15.	Hajdúvid Vidtelke utca aszfaltozása	VP/KAP	Fejlesztéssel érintett közutak száma (db)	pályázati informatikai rendszer (FAIR)	1

34. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Átfogó cél	Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Célérték
1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értéktermelő foglalkoztatás és aktivitás növelése	T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH (népszámlálás)	tízévente	növekvő
	T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése	Vendégéjszakák száma (kereskedelmi és magán)	db	KSH	évente	növekvő
	T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés, stb.)	Foglalkoztatási ráta a 15-64 évesek arányában	%	KSH	évente	növekvő
2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)	Gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya	%	KSH	10 évente	növekvő
	T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	később kerül meghatározásra	növekvő
	T 2.3. Megújuló energia arányának növelése	Fejlesztés eredményeként a fel nem használt energia mennyisége	MJ/MW	Önkormányzat	évente	növekvő

3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	évente	növekvő
	T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	évente	növekvő
	T 3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	KSH (népszámlálás)	tízévente	növekvő

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

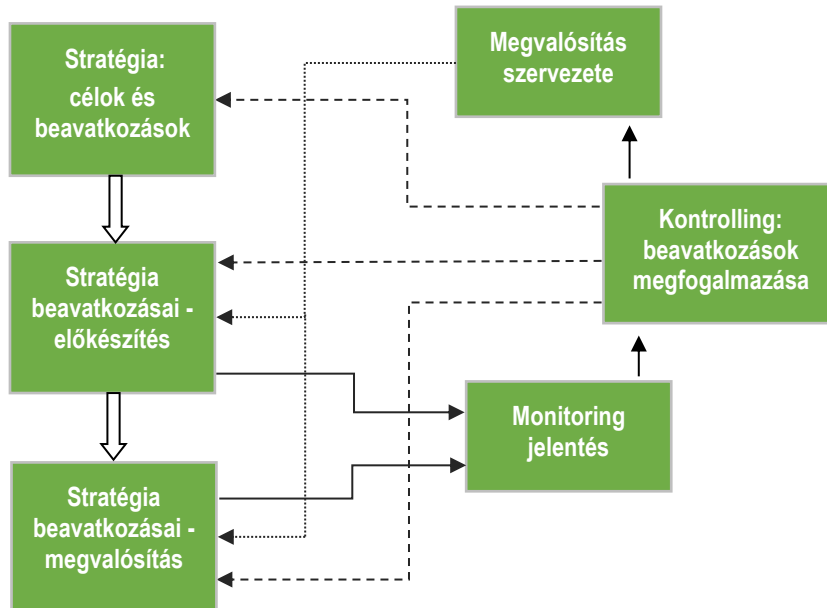
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja:

6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
  - Polgármester
  - A testületi bizottsági elnökök
  - Főépítész
  - A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
  - Egyéb civil szervezetek
  - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Negyedéves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
  - a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
  - a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
  - a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
  - a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
  - javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - A megvalósítás szervezeti keretei
  - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
  - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése
  - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
  - A megvalósításra fordított pénzügyi források

- A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
  - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
  - Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése
- Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

Mellékletek

1. melléklet: 2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzeléseinek megvalósulása

Hajdúböszörmény Város Önkormányzata jelen Integrált településfejlesztési Stratégia kidolgozása során a beazonosított fejlesztési igényeket rangsorolta, prioritizálta. A Stratégia törzsszövegébe beépítésre került projektek a legmagasabb prioritással rendelkező, valamint megfelelő módon előkészített (az előkészítettség egyben megalapozottságot és garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan) projektek. A további beazonosított fejlesztések jelen dokumentum mellékletében kerültek rögzítésre. A mellékletben található fejlesztési elképzeléseket azok aktiválódása esetén áttemelésre kerülhetnek a Stratégia törzsszövegébe. A stratégia felülvizsgálata során a lenti listában jelzésre kerülnek azok a projektek, melyek a stratégia készítése óta eltelt időben megvalósultak.

35. táblázat: 2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzeléseinek megvalósulása

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
A főtérhez kapcsolódó területek funkcióbővítése: sportpálya, korcsolyapálya kialakítása a Bocskai István Gimnáziumban	A gimnázium udvarán található sportterület fejlesztésével közösségi célú kispályás (esetleg műfüves) labdarúgópálya, futó- és kocogópálya és téli időszakban nyitott műjégpálya alakítható ki.	80 000 000 Ft	3
Megújuló energiaforrások bevonása a Bocskai István Gimnázium épületének működtetésébe	A fűtés-hűtés hőszivattyús vagy geotermikus megoldása, melegvíz-ellátás napkollektorokkal (a tornateremépítéssel vagy az energetikai felújítással kombinálható).	800 000 000 Ft	4
A Bocskai István Gimnázium pincerendszerének ifjúsági szabadidős és turisztikai célú felújítása	Több mint 400 négyzetméter pince a főtéren kihasználatlan. Egyrészt a gimnázium funkciójához kapcsolódva ifjúsági iroda, illetve szabadidős területként vagy éppen turisztikai látványosságokhoz (filmvetítés, kiállítás, panoptikum stb.) működhetne. (A 150 éves épület alapjainak megóvásáról, szigeteléséről nem is szólva.)	350 000 000 Ft	3
Iskolatörténeti múzeum kialakítása a Bocskai István Gimnáziumban	Múzeális taneszközök, kitömött állatok, muzeális könyvek állagőrző és látványos interaktív bemutatása a pincében kialakított helyiségekben (összefügg a pincefelújítással).	100 000 000 Ft	2
Új kollégium épület építése a Bocskai István Gimnázium részére	Fontos cél a nagy múltú Bocskai István Gimnázium térségi szerepkörének, vonzáskörzetének kiterjesztése. Ehhez elengedhetetlen, hogy megfelelő kollégiumi kapacitás is kiépüljön. Az új, kb. 60-80 fős kollégium épület a városközpontban, a Bocskai István Gimnázium közelében kerülne megépítésre, mely a nyári időszakban turisztikai szálláshelyként is hasznosíthatóvá válik. Az épület közösségi termei városi ifjúsági programoknak is színteret adhatnak.	500 000 000 Ft	4

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
Kollégium épület fejlesztése	Kollégium épület bővítése meglévő létszám mellett 100 fővel, és 4-6 csoportfoglalkoztató teremmel a város középiskolái részére.	300 000 000 Ft	3
Bodaszőlői Óvoda Bővítés II. ütem	A Bodaszőlői óvoda bővítés II. ütemének megvalósítása, mely révén 2 újabb csoportszoba és egy tornaszoba kerülne kialakításra.	200 000 000 Ft	2
Veress Ferenc Szakképző Iskola Főépületének korszerűsítése	Az iskola főépülete (Enyingi T. B, u, 5/a) 45 éves épület. Szükséges az energetikai, az épület állagmegóvási és lehetőség szerint korszerűsítési munkálatainak elvégzése.	300 000 000 Ft	4
Csillagvár Óvoda Dobó I. utcai telephelyének fejlesztése	Épület energetikai korszerűsítése, nyílászáró csere, külső-belső párkányok cseréje, homlokzat festése, kerítés cseréje, előkészítő konyha korszerűsítése. Belső felújítás, burkolási munkák. Az udvari játékok kb. 15 éve voltak cserélve, elkorhadtak, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség is kifogásolja állapotukat, újakra lenne szükség.	100 000 000 Ft	4 Nyertes projekt - megvalósul
Csillagvár Óvoda Kölcsey utcai székhelyének fejlesztése	Épület energetikai korszerűsítése, fűtéskorszerűsítés, lapostető átépítése nyeregtetőre. Az udvari játékok kb. 15 éve voltak cserélve, elkorhadtak, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség is kifogásolja állapotukat, újakra lenne szükség.	80 000 000 Ft	4 Nyertes projekt - megvalósul
Csillagvár Óvoda Hétvezér utcai telephelyének fejlesztése	Épület teljeskörű külső-belső felújítása, energetikai korszerűsítése, tetőfelújítás, játszóudvar felújítása vagy új óvoda építése a városrészben.	350 000 000 Ft	5 Megvalósult
Csillagvár Óvoda Hajdúvidi tagintézményének fejlesztése	Lapostető kiváltása nyeregtetővé az állandó beázások miatt, előtető felújítása. Játszóudvar felújítása.	60 000 000 Ft	5
Hajdúböszörményi Városi Köztemető fejlesztése	Bár a temető nem az önkormányzat tulajdonában van, szükséges lenne a tulajdonosok és az üzemeltető munkáját pályázati források bevonásával segíteni infrastrukturális fejlesztések területén: pl. útépités, kerítésépítés, fásítás, ravatalozó fejlesztés stb.	150 000 000 Ft	4
Hajdúsági Múzeum régészeti kapacitásának bővítése	A nyári gyermektáborokhoz és a régészeti munkákhoz szükséges tábori alapfelszerelés beszerzése. A külterületen végzett, elsősorban régészeti munkákhoz elengedhetetlenül szükséges egy a terepadottságokat megfelelően bíró gépjármű.	15 000 000 Ft	3
Városi Bölcsőde fejlesztése	Működéshez szükséges elavult gépek cseréje (mosógép, konyhai gépek, számítógép), illetve a játszóudvar felújítása.	50 000 000 Ft	4 Megvalósult
Bocskai István Általános Iskola energetikai korszerűsítése	Nyílászárócsere, tetőhéjzat csere, fűtéskorszerűsítés, világítás korszerűsítése.	120 000 000 Ft	5

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
Bocskai István Általános Iskola sportudvar kialakítása	Telekbővítéssel sportudvar kialakítása, játszóeszközök beszerzése, kertrendezés.	120 000 000 Ft	4
Bocskai István Általános Iskola Tornacsarnok felújítása	Teljes rekonstrukció - világítás, sportpadlózat cseréje, térelválasztó beépítése, öltözők teljes felújítása, napkollektor-napelem beszerelése, fűtéskorszerűsítés.	120 000 000 Ft	5
Bocskai István Általános Iskola Dobó I. utcai telephely energetikai korszerűsítése	Nyílászárócsere, fűtéskorszerűsítés.	15 000 000 Ft	5
Bocskai István Általános Iskola Benedek J. utcai telephely épületének homlokzati felújítása	Homlokzat felújítás és szigetelés, nyílászáró csere.	20 000 000 Ft	5
Bethlen Gábor Ált. Isk. udvar felújítása	A balesetveszélyes sportudvar felújítás, új játszó eszközök beszerzése, a kerítés cseréje.	50 000 000 Ft	5
A Bethlen Gábor Ált. Iskolában új természettudományi előadó terem kialakítása	A jelenleg meglévő természettudományi előadó terem semmilyen szempontból nem felel meg az előírásoknak.	15 000 000 Ft	5
A Bethlen Gábor Ált. Isk. korszerűsítése, bővítése	Lapostetőre színtráépítés, az új szinten nyelvi labor, megfelelő méretű irodák és a pedagóguslétszámnak megfelelő méretű és berendezésű nevelői szoba kialakítása, valamint egy fejlesztő szoba kialakítása, tankönyha kialakítása. A tornatermi öltözők felújítása, az épület akadálymentesítése. (Régi épület tantermeinek kiváltása)	90 000 000 Ft	5
Zeleméry L. Ált. Isk. Tornaterem építése	Az Intézmény nem rendelkezik tornateremmel. A törvényi változások viszont felmenő rendszerben előírják a mindennapos testnevelés megvalósítását, ami heti 40 órát jelent. Évek óta kényszermegoldásokra vagyunk utalva. Az új tornatermet településrészi szinten lehetne hasznosítani nem csak az általános iskola részére, hanem a tornaszoba nélküli óvoda részére is, illetve a városrész egyéb tömeg- és versenysport igényeinek kielégítésére is. Az igény egy 20X40 m csarnok, hozzákapcsolódó min 2 öltöző és 1 szertár.	200 000 000 Ft	5 Megvalósult
Zeleméry Ált. Isk. "A" épület energetikai korszerűsítése	Az „A” épület külső nyílászáróinak cseréje, homlokzat hőszigetelése.	30 000 000 Ft	4

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
Zeleméry Ált. Isk. „B” épületrészének kiváltása új épületrészre.	A „B” épületrész nem is iskola céljára épült, életkora lassan eléri a 100 évet. Célszerű lenne újat építeni, ez 3 tanterem és 1 iroda kiváltását jelentené.	80 000 000 Ft	3
Rendezvényterem létrehozása a Kertész László Városi Könyvtárban	A Kertész László Városi Könyvtár mindig is fontos feladatának tekintette az olvasói igények színvonalas kielégítését, mely szolgáltatásainak folyamatos bővítését, helyiségeink korszerűsítését igényli. Az elmúlt években egyre több rendezvényt (író-olvasó találkozó, kiállítás, gyermekprogramok, filmvetítések...) szerveztünk. Ez a 2012. évi CLII. törvény 13. § alapján alapfeladatunkká vált. Felmerült az igény egy rendezvényterem létrehozására. Esedékessé vált az alapterület bővítése, mely a kölcsönzötér szintraépítésével vagy galériabeépítésével lenne lehetséges (Múzeum udvar felőli oldala, kb. 15 MFt). Tetőtér beépítéssel számítógépes multimédiás boxok alakíthatóak ki, illetve filmvetítésre is alkalmas rendezvényterem.	60 000 000 Ft	4
Fürdőkeri ifjúsági szállás infrastruktúrájának fejlesztése	A meglévő kőházak felújítása, tetőcseréje, új bútorok beszerzése, kiszolgáló vizesblokk épület felújítása.	20 000 000 Ft	4 Megvalósult
Fazekas Gábor Idősek Otthona korszerűsítés II. ütem	Épület külső hőszigetelése, nyílászárók cseréje, régi épület tetőfelújítása, világítás korszerűsítése, napelem és napkollektor felszerelése, belső falicsempék cseréje. Új eszközök (konyhai, mozgásterápiás, mósógépek) beszerzése.	120 000 000 Ft	4 Megvalósult
Eötvös József Ált. Isk. energetikai korszerűsítése	Az intézmény Árpád utcai épülete 35 éve, 1979-ben épült. Átfogó felújítás azóta nem történt, így az intézmény elektromos hálózata, fűtési rendszere, energetikai rendszere elavult, felújításra, korszerűsítésre szorul (homlokzat hőszigetelése, külső nyílászárók cseréje, fűtési rendszer korszerűsítése, napelemek telepítése).	200 000 000 Ft	5 Megvalósult
Eötvös József Ált. Isk. bővítése	A már többször vizsgált, rossz műszaki állapotban lévő Eötvös u. 10. sz. épület kiváltása az Árpád utcai épület emelet ráépítésével vagy tetőtér építésével. Ez jelentené 6 tanterem és a kiegészítő helyiségek építését. Az iskolaépület földszinti részének aulává alakítása a lépcső áthelyezésével. A tornaterem bővítése a mindennapos testnevelés feltételeinek javítása érdekében. Az épület akadálymentesítése.	325 000 000 Ft	4
Bartók Béla Zeneiskola bővítése	Hangversenyterem felé új tanteremek építése (5 db). A jelenlegi tanteremkapacitás nem fedezi a szükségleteket, több telephelyet kell igénybe venni.	50 000 000 Ft	3
Bartók Béla Zeneiskola korszerűsítése	Meglévő tanterem hangszigetelése (A zeneiskola tantermei - 19 helyiség - között nagy az áthallás, mely egyes esetekben zavarja a szomszédos teremben folyó munkát. A Köznevelési törvény is előírja a hangszigetelt tanteremeket.). Épület külső felújítása, energetikai korszerűsítése (hőszigetelés,	70 000 000 Ft	5

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
	talajvízelleni szigetelés, nyílászárók cseréje, tetőcsere, akadálymentesítés, csapadékvíz elvezetés, fűtéskorszerűsítés, belső burkolási munkák, kerítés felújítás).		
Belvárosi járdarehabilitációs program	A kiskörúton belüli utcák leromlott járdáinak felújítása.	100 000 000 Ft	3
Lakótelepi belső utak, járdák rehabilitációs programja	Lakótelepi városrészek útfelületeinek, parkolóinak, járdáinak a felújítása, zöldterület rendezése: Munkácsy utca, Mester utca, Attila utca, Karap Ferenc utca	400 000 000 Ft	4
Gönczy Pál utca felújítása	Gönczy Pál utca felújítása, csapadékvíz elvezetés, ivóvíz bevezetés, járdafelújítások.	100 000 000 Ft	3 Megvalósult
Városrészi gyűjtőutak kialakítása	Az egyes városrészek megközelítését, feltárását segítő forgalmasabb utak felfejlesztése gyűjtőúttá, mint: Lucernás utca, Erdély utca, Kálmán Ferenc utca, Szénássy utca, Debreceni utca külső szakasza, Külső-Debreceni utca	500 000 000 Ft	3
Kerékpárút építés Hajdúböszörmény - Debrecen-Józsa között	Kerékpárút építés Hajdúböszörmény - Debrecen Józsa között Bodaszőlő érintésével.	350 000 000 Ft	3 Nyertes pályázat - megvalósul
Játszótér építése a 13. vértanú utcai lakótelepen	Meglévő játszóeszközök elbontása történne meg, helyettük új, minősítési tanúsítvánnyal rendelkező játszóeszközök kerülnének kihelyezésre, streetball pálya kerülne kialakításra. A felújítás keretében a játszótér környezete is megújulna, zöldterületrendezéssel, fák-cserjék, telepítésével. Új utcabútorok, piknikező padok, főzőhelyek kerülnének kialakításra.	55 000 000 Ft	4 Megvalósult.
Hajdúböszörmény leromlott állapotú köztéri játszótereinek felújítása.	A komplex program keretében felújításra kerülnének a város közterületi játszóterei, hogy azok az EU-s szabványoknak megfeleljenek, biztonságosak legyenek.	250 000 000 Ft	4
Baross Gábor téri park rehabilitációja	A meglévő park területrendezése, új növények telepítése, új utcabútorok beszerzése, közvilágítás felújítása, sétányok felújítása.	40 000 000 Ft	3
Szociális Szolgáltatási Központ részére új telephely kialakítása	Szociális Szolgáltatási Központ részére új telephely kialakítása a Rákóczi u. 42. sz. alatt: A korábban benyújtott, de nem nyert ÉAOP pályázatnak megfelelően.	180 000 000 Ft	4 Megvalósult
Szálló építés a Fürdő környezetében	Szálló építés a Fürdő mellett található üres ingatlanon, a fürdő gyógyászati szolgáltatásainak a fejlesztésével, külső partner bevonásával.	600 000 000 Ft	3
Bodaszőlői pihenőház felújításának II. üteme	A teljeskörű felújításhoz szükséges munkák elvégzése, mint tetőhéjzat cseréje, nyílászáró csere, homlokzati szigetelés, játszó-pihenő udvar kialakítása.	40 000 000 Ft	3

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
Hajdúvidi sportpálya és rendezvényter fejlesztése	A hajdúvidi sportpálya felújítása valósulna meg, valamint egy kisebb épület, mely nyilvános WC-t, nyári konyhát és a sportfunkcióhoz kapcsolódó öltözőt és szertárt foglalná magába. A közösségi programok biztosítása érdekében egy fedett, de oldalt nyitott, filagória típusú rendezvényter kialakításra.	35 000 000 Ft	3
Zaboskerti városrészben szélessávú internet-kábel TV hálózat kiépítése	A meglévő városi gyengeáramú optikai hálózat bővítése a Zaboskerti városrészben.	75 000 000 Ft	5
Városi Sportközpont fejlesztése	Fedett lelátó építése, futballpálya gyepének felújítása, műfüves kis és nagypálya felújítása, új atlétikai pálya kialakítása, streetball pályák kialakítása.	200 000 000 Ft	4 Megvalósult
Városi Sportcsarnok fejlesztése	Meglévő csarnok épületének felújítás, mint homlokzat szigetelés, nyílászáró csere, fűtés korszerűsítés, napelem és napkollektor telepítése, nézőtér felújítása (270 MFt) vagy új, korszerű, nagyobb befogadóképességű, több funkciót ellátni képes csarnok építése a meglévő helyére.	600 000 000 Ft	4 Megvalósult
Hajdúböszörmény sportturisztikai fejlesztése, Vásár tér rehabilitációja	A projekt keretében a Vásár téri üres, felhagyott terület komplex sport, sportturisztikai fejlesztése valósulna meg a városi sportinfrastruktúra fejlesztésével. A területen új sportlétesítmények kerülnének kialakításra összhangban a terület mellett található városi sportközpont és fűrdőkert szolgáltatásaival. Továbbá sportszálló kerülne felépítésre wellness szolgáltatásokkal az ide érkező edzőtáborok részére.	1 200 000 Ft	4
Bocskai Gyógyfürdő családbarát fejlesztése	Hajdúböszörményi Bocskai Strand- és Gyógyfürdő fejlesztése. A projekt keretében a két, gyógyvizet, egyenként 124 m ² vízfelületű ikermedence közül az egyik megosztásra kerülne és egy 55 m ² -es gyermekmedence kerülne kialakításra élmelemelekkel. Ezen fejlesztés révén a fedett termálfürdőt gyermekek, gyermekes családok is látogathatnák, ezzel is növelve a fürdő létesítmény kihasználtságát, forgalmát, segítve a fürdő szezonális használatának csökkentését.	30 000 000 Ft	4
Hajdúböszörmény Intézményhálózatának komplex napelemes fejlesztése	A város kiterjedt intézményhálózatának épületeire napelem, illetve magasabb melegvíz használat esetében napkollektor telepítése.	800 000 000 Ft	4
Napelem park létesítése	A felhagyott, rekultivált szeméttelép helyén napelem park kialakítása önkormányzati energia fogyasztás csökkentésére.	450 000 000 Ft	4
Megújuló energiák kutatására innovációs központ Debreceni Egyetemmel közösen	Megújuló energiák kutatására innovációs központ kialakítása a Debreceni Egyetemmel a korábban kidolgozott projektterv szerint.	500 000 000 Ft	3
Biomassza erőmű	3 MW kapacitású biomassza erőmű. A 4 hektáron, Hajdúböszörmény külterületén, az autópálya mellett létesített erőműhöz hasonló létesítmények Európa több országában és a Dunántúlon is	1 490 000 000 Ft	5

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
	működnek. Az erőmű a tervek szerint föl tudná dolgozni a városi vízműben keletkező szennyvíziszapot. A megtermelt villamos energiát az ipari parkban és részben a város közvilágítására és a közintézmények villamos áram fogyasztásának biztosítására lehetne fordítani.		
Biomassza erőműhöz kapcsolódó biokertészeti inkubáció	Az erőmű melletti 4 hektáros területen, annak hulladék hőjére alapozva egy közel 100 főt foglalkoztató üvegházhas biokertészet jönne létre hajdúsági vállalkozások bevonásával.	350 000 000 Ft	5
Biomassza erőműhöz kapcsolódó mezőgazdasági alapanyagokat feldolgozó egységek létesítése	A projekten belül feldolgozó, hűtőház, palackozó üzem kerülne kialakításra. A feldolgozó üzem nem csak a hajdúböszörményi termelők, de a teljes hajdúsági terület mezőgazdasági termelői részére jelenthet lehetőséget, ezzel erősítve azon célkitűzést, hogy a Hajdúság, kitűnő földjei és mezőgazdasági hagyományai révén az ország éléstárává válhasson. A projektelem az ipari park területén megépítésre kerülő biomassza erőmű által termelt energiát kívánja felhasználni.	1 050 000 000 Ft	5
Logisztikai célú csarnokfejlesztés az Ipari Parkban	Egy közel 2000 m ² alapterületű logisztikai csarnokkal és kiszolgáló létesítménnyel nem csak a helyi gazdaság színvonalas kiszolgálását, hanem újonnan a Hajdúságba érkező vállalkozások letelepítését is meg tudnánk könnyíteni. Ennek érdekében az ipari park területén megvalósított ingatlanfejlesztést tervezünk.	340 000 000 Ft	4
Gyártói-Termelői Inkubátorház fejlesztése	A tervezett két új hajdúsági inkubátorház egyike a hajdúböszörményi M35 Business Park közelében kedvezményesen kínálna a betelepülő vállalkozásoknak gyártói telephelyet. A projekt eredményeként nő a térség töркеvonzó képessége, új termelő munkahelyek jönnek létre.	350 000 000 Ft	5
Inkubációs szolgáltatások	A Vállalkozásfejlesztési Program részeként: kedvezményes könyvviteli szolgáltatások, adózási tanácsadás, pályázatfigyelés, pályázatírás és projektmenedzsment, vállalatfinanszírozási tanácsadás, kereskedelemfejlesztési és (kül)piacra jutási szolgáltatások (mentorok és pályakezdő gyakornokok bevonásával), termékfejlesztési és innovációs tanácsadás. Az inkubáció program alapú támogatásai között üzletember találkozók szervezése, rendezvényszervezés, ágazati és inkubációs szolgáltatásokhoz kapcsolódó tanulmányok írása, határ menti gazdasági kapcsolatok támogatása, város- és térségmarketing szerepelnek.	85 000 000 Ft	5
Intelligens város (Smart City): internet alapú ellátási lánc megszervezése a Hajdúságban	A projekt célja egy a helyi közétkeztetés, üzleteket és lakosságot ellátó bázis létrehozása, mely a helyi friss élelmiszerek helyi fogyasztókhöz történő eljutását segíti elő. Ennek érdekében létrehozásra kerülne egy központi "cash and carry" típusú, 2000 m ² -es raktárat (fele rész raktár, fele rész ügyféltér a viszonteladónak) tartalmazó csarnok a kiszolgáló létesítményeivel együtt. A központi raktárból a lakossági rendelések interneten keresztül történnének, egy helyi webshopon keresztül, a városban kihelyezett QR (okostelefonnal működtethető) kódok beszkenelése után. A gyorsreagálású, internet	980 000 000 Ft	4

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
	alapú ellátási lánc a friss, helyi élelmiszerek piacra jutását, és a helyi vállalkozások megerősödését szolgálná. Az innovációs fejlesztés segítségével a város az országban elsőként vezetné be ezen technológiát, melyet már több országban, többek között Németországban is alkalmaznak.		
Digitális Város - Smart City szolgáltatások bevezetése	Intelligens közösségi kártyarendszer - Városkártya bevezetése (közösségi közlekedés, intézményi beléptető rendszer, fizetőeszköz, helyi loyalt, szociális cafeteria, helyi szavazás - ügyintézés, parkolás, betegirányítás, stb) Városi Wi-fi, térfigyelőrendszer és alkalmazások fejlesztése	450 000 000 Ft	3 Megvalósult
Déli-Lucernás városrész szociális célú rehabilitációja II. ütem	Hiányzó utak burkolása, önkormányzati bérlakások fejlesztése, kapcsolódó Soft tevékenységek.	300 000 000 Ft	3 Megvalósult
Szociális Városrehabilitáció a 13 vértanú és Győrössy kerti lakótelepen	A terület szegregációs leszakadásának megállítása érdekében: Játszóter-rekreációs tér kialakítása, Bethlen Isk. emeletráépítés (közösségi termék, játszóház, gyerek felügyelet), Térfigyelő rendszer, Park és zöldterület rendezés, utcabútorok; Önk. bérlakás fejlesztés, kapcsolódó SOFT tevékenységek.	350 000 000 Ft	4
Önkormányzati bérlakás állomány fejlesztése	A lakossági visszajelzések, érdeklődések alapján nagy igény van a város bérlakásállományának fejlesztésére, mind a szociális alapon, mind a piaci alapon bérbeadható lakások vonatkozásában. Cél a meglévő bérlakásállomány felújítása, mind pedig korszerű, megújuló energiákat hasznosító, így olcsón fenntartható új bérlakások építése. A lakásépítési program mellé egy komplex támogatási rendszer kiépítése, mely elősegíti a fiatalok helyben maradását, letelepedését.	500 000 000 Ft	4
Rákóczi iskola helyén Zeneiskola kialakítása és üzlethelyiségek kialakítása	A megszűnő II. Rákóczi Általános Iskola épületének hasznosítása érdekében a Zeneiskola átköltözése az épület energetikai felújítása és átalakítása mellett. A Korpona utcai szárny irányába, annak bővítésével kereskedelmi üzlethelyiségek, irodák kialakítása.	450 000 000 Ft	3
Hajdúsági Pályaorientációs Program	A gazdaságfejlesztési törekvéseinkhez kapcsolódóan szükségessé vált, hogy a leendő munkavállalók, diákok valós képet kapjanak a munkapiaci keresletről, az egyes ágazatokban elérhető karrier utakról és keresetokról. A projekt, szemben a jelenlegi hazai gyakorlattal, tehát nem egy pszichológiai tanácsadó, személyiségelemző pályaorientációt céloz, hanem a leendő munkavállalók és szüleiik tájékoztatását a hajdúsági munkapiaci realitásokról. A projekt keretében tervezett akciók: a) Céglátogatások a diákoknak, szülőknek, kérdések és válaszok a helyszínen, b) Pályaorientációs rendezvények az iskolákban, volt diákok bevonásával, c) Helyi média jelenlét: heti TV magazin, webes hírek, Facebook pályaorientációs oldal, diákújságírók bevonásával	10 000 000 Ft	3

2014-20-as EU programozási időszak további fejlesztési elképzelései			
Projekt megnevezése	Projekt rövid leírása	Becsült költség	Fejlesztés fontossága (1-5)
Oktatási innováció a hajdúsági technológiai idegennyelv oktatásban	Jelen projekt célja egy olyan úttörő, kísérleti program elindítása, amely távlatilag az egész hazai idegennyelv oktatásra is hatással lehet (a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt tájékoztattuk a kísérleti projektről). A „technológiai idegennyelv oktatás” a) alapfokú, b) erősen szakma-specifikus és c) tömeges idegennyelvoktatást céloz meg Hajdúböszörményben és a Hajdúságban. Alapfokú a nyelvoktatás, mert egy-egy szakmacsoport kb. 200 legfontosabb szavának és kifejezésének az elsajátítását célozza, ezért nevezhetnénk akár „ipari/technológiai konyhanyelv” oktatásnak is.	12 000 000 Ft	3
Hajdúsági Térségmárkázási Projekt	A Hajdúság, mint kompakt gazdaságfejlesztési és idegenforgalmi térség bel- és külföldi márkaépítése megkívánja, hogy széles társadalmi egyeztetés során fogalmazzuk meg a térség gazdasági és idegenforgalmi vonzerejét. A térségmárkázás („place branding”) révén javul a Hajdúság ismertsége a befektetők, turisták körében, a Hajdúsági termékek piacra jutása könnyebbé válik, de a „hajdú öntudat” is (újra)kifejleszhető a helyi lakosság esetében. Jelenleg a megyében nem működik olyan, a külföldi látogatókat megcélzó online idegenforgalmi magazin, amely angol nyelven, professzionális tartalommal (szövegek, fotók és rövidfilmek) tájékoztatná az érdeklődőket az itt elérhető attrakciókról, eseményekről, szálláslehetőségekről stb.	32 000 000 Ft	3
Hotel fejlesztés Hajdúböszörmény belvárosában	Hajdúböszörmény Főterén található egy ingatlan, amelyen jelenleg egy kb. 30-35%-os készülségű épület található (pince, teherhordó falak, tetőszerkezet). Az épület magántulajdonban van, a Nova-Bau '89 Kft. tulajdonában. Eredetileg az épületben üzlethelyiségek, irodák, apartman lakások kerültek volna kialakításra. A gazdasági válságot követően ezek eladása, bérbeadása kétségessé vált, így az épület építése félbemaradt az utóbbi 4 évben. Jelenleg üres torzóként áll az épület a felújítás alatt lévő főtéren. A tulajdonos az épület 4 csillagos szállodaként történő kialakítását és hasznosítását kívánja megvalósítani. Az épületben 33 szoba kerülhet kialakításra, 80 fős befogadó kapacitással. A szobákon kívül étterem, konferenciaterem és teremgarázs is kialakításra kerül.	800 000 000 Ft	3
		17 995 200 000 Ft	

3. Melléklet: ITS módosításáról szóló Testületi döntés

243/2023. (XI.08.) Önk. számú

HATÁROZAT

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontja alapján a „Hajdúböszörmény Város 2024-2030 közötti időszakra vonatkozó Integrált Településfejlesztési Stratégiájának és Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv elkészítéséhez pénzügyi forrás biztosítása” című előterjesztést megtárgyalta, és az alábbiak szerint dönt:

1. *A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet* (a továbbiakban: Kormányrendelet) 7. § alapján az Önkormányzat a stratégiát legalább négyévente áttekinti, ellenőrzi, és dönt arról, hogy a) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza, b) módosítja, vagy c) újat készít. Hajdúböszörmény Város Önkormányzata a Kormányrendelet 7. §-ában foglaltaknak eleget téve dönt arról, hogy a 2015-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) – a Kormányrendelet által előírt tartalommal - módosítani, aktualizálni kívánja.

Határidő: 2024. március 31.

Felelős: Tóth Sándor települési főépítész

2. A Képviselő-testület Hajdúböszörmény Város 2024-2030 közötti időszakra vonatkozó Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosításához bruttó 5,5 millió Ft forrást, továbbá a Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv elkészítéséhez bruttó 5 millió Ft forrást biztosít. A forrás biztosítása során vizsgálni szükséges a jelenlegi TOP Plusz pályázatokban történő elszámolhatóságot.

Határidő: 2023. november 30.

Felelős: Nyakas Tibor – a 2023. évi költségvetésbe történő betervezésért és a költségvetési rendelet módosításáért

3. A Képviselő-testület kéri felvenni az *Integrált Településfejlesztési Stratégiába* az Újvárosi utca csapadékvíz-elvezető árkok lefedését és intenzívebb parkosítást az autópálya felőli forgalom elszaporodása miatt.

Határidő: 2024. március 31.

Felelős: Mező Barna osztályvezető

4. Melléklet: Főépítési feljegyzés az ITS módosítás tartalmáról

KIVONAT

Készült Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2024. január hó 25-én a Városháza Báthory-termében megtartott nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből.

16/2024. (I.25.) Önk. számú

HATÁROZAT

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontja és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§ (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 7. § alapján, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint megtárgyalta az „*Előterjesztés az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításra kerülő fejezeteiről, valamint a megalapozó vizsgálat felhasználhatóságáról szóló főépítési feljegyzés elfogadásáról*” című előterjesztést, és az alábbi döntést hozza:

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításra kerülő fejezeteiről, valamint a megalapozó vizsgálat felhasználhatóságáról szóló főépítési feljegyzést elfogadja. A feljegyzés jelen határozat mellékletét képezi.

A Képviselő-testület felkéri a főépítést, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításában érintett valamennyi közreműködőnek küldje meg a határozatot.

Határidő: 2024.02.01.

határozat megküldése az érintetteknek

Felelős: Tóth Sándor városi főépítész

határozat megküldéséért

16/2024. (I.25.) Önk. számú határozat melléklete

**HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK CÍMZETT
FELJEGYZÉS**

**A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT FELHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK
MEGHATÁROZÁSÁRÓL ÉS AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
MÓDOSÍTANDÓ FEJEZETEIRŐL**

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítása során alkalmazandó véleményezési eljárás a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendeletben (továbbiakban: Korm.rendelet1) meghatározott eljárásrend szerint történik.

A település jelenleg hatályos ITS-e és annak Megalapozó vizsgálata a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm.rendelet2) követelményeinek figyelembevételével 2015-ben készült. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 60.§ (9) alapján azon településeknek, amelyek a Korm.rendelet2 tartalmi követelményei alapján készítettek településfejlesztési koncepciót, integrált településfejlesztési stratégiát és településrendezési eszközöket, az új településfejlesztési tervüket és településrendezési tervüket legkésőbb 2027. július 1-ig hatályba kell léptetniük, és a Korm.rendelet2 tartalmi követelményeinek megfelelő településfejlesztési koncepciójuk, integrált településfejlesztési stratégiájuk és településrendezési eszközeik módosítására 2027. június 30-ig van lehetőségük. A város ITS-ét alátámasztó Megalapozó vizsgálat jelen tervezési munka során felhasználható.

A Korm. rendelet2 2.sz. melléklet szerinti Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi követelményei aktualizálандók az alábbiak szerint:

Az alábbiakban táblázatos formában jelzem az ITS módosítás során aktualizálандó fejezeteket:

Fejezet megnevezése	Aktualizálандó
1 BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK	igen
2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	igen
4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	
4.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	igen
4.3. AZ AKCIÓTERÜLETI PROJEKTCOMAGOKON KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	igen
4.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	igen
4.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	igen
4.6 AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	igen
5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	
5.1.5.1A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	igen

5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	igen
5.3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	igen
6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	
6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	igen
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	igen

Hajdúböszörmény, 2024. január 18.

Tóth Sándor

Telepítési főépítész

Hajdúböszörmény, 2024. február 6.

A kivonat hitelélül:

Szabó-Dombi Nikoletta
Szabó-Dombi Nikoletta
ügykezelő

5. Melléklet: KSH válaszelevele az önkormányzat adatszolgáltatási kérelmére

Tisztelt Polgármester Úr!

Hivatkozva a 2024. január 15-én kelt megkeresésére, amelyben Hajdúböszörmény város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosításához szükséges adatszolgáltatást szeretne megrendelni, az alábbiakról tájékoztatom.

A 2022. október elsejei népszámlálás **településrészekre, szegregátumokra, szegregációval veszélyeztetett területekre, valamint konkrét tömbökre vagy egyedileg lehatárolt akcióterületekre** vonatkozó adatait az igényelt mutatókör vonatkozásában előreláthatólag **2024 második felében** áll módunkban előállítani.

Szíves megértését köszönöm.

Üdvözlettel:

Horváthné Takács Ibolya

KSH, Komplex szolgáltatások osztálya

6. Melléklet: Főépítési Feljegyzés módosítása

KIVONAT

Készült Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2024. február hó 29-én a Városháza Báthory-termében megtartott nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből.

57/2024. (II.29.) Önk. számú

HATÁROZAT

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontja és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§ (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 7. § alapján, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint megtárgyalta az „**Előterjesztés az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításra kerülő fejezeteiről, valamint a megalapozó vizsgálat felhasználhatóságáról szóló főépítési feljegyzés módosításának elfogadásáról**” című előterjesztést, és az alábbi döntést hozza:

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításra kerülő fejezeteiről, valamint a megalapozó vizsgálat felhasználhatóságáról szóló módosított főépítési feljegyzést elfogadja. A feljegyzés jelen határozat mellékletét képezi.

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításának eljárásrendje vonatkozásában döntött arról, hogy az egyeztetési eljárást nem az E-TÉR rendszerben, hanem védett levelezési rendszerben kívánja lebonyolítani.

A Képviselő-testület felkéri a főépítészt, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításában érintett valamennyi közreműködőnek küldje meg a határozatot.

Határidő: 2024.03.07. határozat megküldése az érintetteknek
Felelős: Tóth Sándor városi főépítész határozat megküldéséért

57/2024. (II.29.) Önk. számú határozat melléklete

**HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK CÍMZETT
FELJEGYZÉS**

**A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT FELHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK
MEGHATÁROZÁSÁRÓL ÉS AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
MÓDOSÍTANDÓ FEJEZETEIRŐL**

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítása során alkalmazandó véleményezési eljárás a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendeletben (továbbiakban: Korm.rendelet1) meghatározott eljárásrend szerint történik.

A település jelenleg hatályos ITS-e és annak Megalapozó vizsgálata a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm.rendelet2) követelményeinek figyelembevételével 2015-ben készült. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 60.§ (9) alapján azon településeknek, amelyek a Korm.rendelet2 tartalmi követelményei alapján készítettek településfejlesztési koncepciót, integrált településfejlesztési stratégiát és településrendezési eszközöket, az új településfejlesztési tervüket és településrendezési tervüket legkésőbb 2027. július 1-ig hatályba kell léptetniük, és a Korm.rendelet2 tartalmi követelményeinek megfelelő településfejlesztési koncepciójuk, integrált településfejlesztési stratégiájuk és településrendezési eszközeik módosítására 2027. június 30-ig van lehetőségük. A város ITS-ét alátámasztó Megalapozó vizsgálat jelen tervezési munka során felhasználható.

A Belváros akcióterületi ábrája

A Korm. rendelet2 2.sz. melléklet szerinti Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi követelményei aktualizálандók az alábbiak szerint:

Az alábbiakban táblázatos formában jelzem az ITS módosítás során aktualizálандó fejezeteket:

Fejezet megnevezése	Aktualizálандó
1 BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK	igen
2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	igen
4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	
4.1. AKCIÓTERÜLETEK BEMUTATÁSA-BELVÁROSI AKCIÓTERÜLET ÁBRÁJÁNAK CSERÉJE	igen
4.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	igen
4.3. AZ AKCIÓTERÜLETI PROJEKTC SOMAGOKON KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	igen
4.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	igen
4.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	igen
4.6 AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	igen
5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	
5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	igen
5.3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	igen

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	
6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	igen
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	igen

Hajdúböszörmény, 2024. március 5.

A kivonat hitelélül:

Szabóné Zavacski Csilla
Szabóné Zavacski Csilla
ügykezelő

7. Melléklet: Határozat tervezői munkaanyag elfogadásáról, véleményeztetési eljárás indításáról

KIVONAT

Készült Hajdúböszörmény Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2024. március hó 21-én a Városháza Báthory-termében megtartott rendkívüli nyilvános
ülésének jegyzőkönyvéből.

93/2024. (III.21.) Önk. számú

HATÁROZAT

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontja és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§ (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 7. § alapján, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint megtárgyalta az „Előterjesztés az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítás elkészült tervezői anyaga munkaváltozatának - megalapozó vizsgálat és ITS módosítás - elfogadásáról” című előterjesztést, és az alábbi döntést hozza:

Hajdúböszörmény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítás elkészült tervezői anyaga munkaváltozatát - megalapozó vizsgálat és ITS módosítás – elfogadja.

A Képviselő-testület felkéri a főépítést, hogy a jelen elfogadó határozat beépítését követően indítsa el a hivatali ügyfélkapun a 419/2021 (VII.15.) Korm. rendeletnek megfelelően a dokumentumok véleményeztetési eljárását a Kormányrendeletben megadott államigazgatási és egyéb szervekkel, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosításában érintett valamennyi közreműködőnek küldje meg a határozatot.

Határidő: 2024.03.27.

véleményeztetési eljárás elindítása
határozat megküldése az érintetteknek
véleményeztetési eljárás elindításáért
határozat megküldéséért

Felelős: Tóth Sándor városi főépítész

Hajdúböszörmény, 2024. március 25.

A kivonat hitelesül:

Szabóné Zavaczkó Csilla
Szabóné Zavaczkó Csilla
ügykezelő